

INNKALLING TIL MØTE I REPRESENTANTSKAPET

Det innkalles herved til møte i representantskapet i Fosen Renovasjon IKS:

Dato: **Mandag 16.04.2018**

Tid: **Kl 12.30**

Sted: **Fosen Renovasjon IKS, Rissa**

Saker til behandling:

SAK 1/18	GODKJENING MØTEPROTOKOLL	1
SAK 2/18	REFERATSAKER	2
SAK 3/18	HENVENDELSE FRA INDRE FOSEN	4
SAK 4/18	OPPDATERING AV SELSKAPSAVTALE SOM FØLGE AV KOMMUNESAMMENSLÅING	7
SAK 5/18	KOMMUNALT NÆRINGSAVFALL.....	10
SAK 6/18	REGNSKAP 2017.....	13
Vedlegg 1	Møteprotokoll 13.11.2017	14
Vedlegg 2	Utredning framtidig renovasjonsløsning Fosen Renovasjon.....	18
Vedlegg 3	Nytt varamedlem Bjugn.....	19
Vedlegg 4	Henvendelse fra Indre Fosen.....	20
Vedlegg 5	Referat styreledersamling 29.11.2017	21
Vedlegg 6	Møtereferat 10.01.2018.....	22
Vedlegg 7	Utdrag fra møteprotokoll Indre Fosen formannskap 06.03.2018.....	23
Vedlegg 8	Svar fra KS-advokatene ang. eierskap i to IKS	25
Vedlegg 9	Avklaring fra KS-advokatene (e-post).....	27
Vedlegg 10	E-post fra KS-bedrift ang. enerett/egenregi.....	29
Vedlegg 11	Utredning om tildeling av kommunalt næringsavfall.....	32
Vedlegg 12	Årsmelding 2017.....	33
Vedlegg 13	Regnskap 2017	43
Vedlegg 14	Revisorberetning 2017	52

Både medlemmene og varamedlemmene og andre aktuelle får denne innkallingen. Medlemmene må, hvis de ikke kan, **varsle undertegnede**, slik at varamedlemmer kan innkalles. Styremedlemmer oppfordres til å møte, og styremedlemmene må varsle hvis de ikke kan møte. Vi kan treffes på telefon 73 85 85 90 eller mobil 971 61 312.

Mvh
Jon Husdal
Leder i representantskapet

Ola Sørås
Daglig leder

SAK 1/18 GODKJENING MØTEPROTOKOLL

Innstilling:

Representantskapet godkjenner protokollen fra møte den 13.11.2017 fra sak 5/17 til 13/17.

Vedlegg:

Vedlegg 1 Møteprotokoll 13.11.2017

SAK 2/18 REFERATSAKER

Innstilling:

Representantskapet tar referatene og orienteringene til etterretning.

Driftsorientering:

- Fosen Renovasjon IKS har tatt over avfallsinnsamlingen i egen regi etter konkursen i RenoNorden. Informasjon om driften presenteres i møtet.
- Tilfeldig tilsyn av fylkesmannen 15. mars og ISO-sertifisering på ny standard 20.mars.

Andre saker:

Informasjon om SESAM Ressurs AS

- Fremdriftsplan ytterligere forskjøvet på grunn av forsinkelser i Tr.h. kommune ang. tomt.
- Forlengelse av avtale med prosjektleder, med påfølgende økonomisk konsekvens.
- Prosjektet planlegger nå med endelig beslutning i november 2018.
- Alle deltagerselskap med unntak av renholdsverket har valgt egen dunk for matavfall.
- Det jobbes fortsatt med de to «elefantene»:
 - **behandling av matavfall**
 - Biokraft har skissert en løsning som vil gi en behandlingskostnad (ink. Transport) på ca 700 kr/tonn
 - Ecopro (Sverige og Østlandet) vil gi en kost på ca 1200.
 - **transportstøtte**
 - En juridisk vurdering sier at det er lovlig med transportstøtte dersom SESAM står for både behandling av avfallet og transport (henting fra hvert selskap).
 - Det jobbes nå med en modell.
- NIR og SHMIL er blitt med i prosjektet (ikke eiere i SESAM Ressurs AS enda)

Informasjon om SeSammen (felles avfallsstrategi Midt-Norge)

- Det jobbes med felles anbud på Farlig avfall.
- Felles kundeundersøkelse gjennomføres i disse dager
- Det settes i gang et felles kommunikasjonskampanje for reduksjon av matsvinn.
- Det jobbes med felles prosjekt ang. strandrydding.
- Ny overordnet og oppdatert versjon av strategidokumentet ferdigstilles i løpet av april.
- ÅRIM (Ålesund++), NIR(Kristiansund++), RIR (Molde++) og SHMIL (Mosjøen++) er nye deltagere.

Vedtatt innføring av egen matavfallsdunk

Vedlegg 2 Utredning framtidig renovasjonsløsning Fosen Renovasjon

I representantskapet sak 06/17 ble det gjort følgende vedtak:

Vedtak:

1. Representantskapet tar referatene og orienteringene til etterretning.
2. Representantskapet ber om en utredning av utsortering av matavfall presentert på neste møte i representantskapet.

Etter den tid har Fosen Renovasjon utført en utredning ang. framtidig renovasjonsløsning.

Styret i Fosen Renovasjon IKS gjorde følgende vedtak i styresak 4/18:

Vedtak:

1. *Fosen Renovasjon IKS skal innføre egen dunk for matavfall.*
2. *Ordningen skal innføres før evt. driftsstart av SESAM ettersorteringsanlegg.*

Vedlagt utredning presenteres i møtet.

Nytt varamedlem fra Bjugn

Vedlegg 3 Nytt varamedlem Bjugn

Bjugn kommunestyre har fritatt Kristine Graneng fra sine verv i Bjugn kommune. Jan Inge Standahl er valgt som ny varamedlem for varaordfører i representantskapet i Fosen Renovasjon IKS.

SAK 3/18 HENVENDELSE FRA INDRE FOSEN

Oppfølging av sak 11/17

Innstilling:

Saken legges fram uten innstilling.

Vedlegg:

Vedlegg 4 Henvendelse fra Indre Fosen

Vedlegg 5 Referat styreledersamling 29.11.2017

Vedlegg 6 Møtereferat 10.01.2018

Vedlegg 7 Utdrag fra møteprotokoll Indre Fosen formannskap 06.03.2018

Vedlegg 8 Svar fra KS-advokatene ang. eierskap i to IKS

Saksopplysninger:

I sak 11/17 ble vedlagt henvendelse fra Indre Fosen diskutert. Representantskapet fattet da følgende vedtak:

Drøftinger i møtet:

Representant fra Rissa kommune, Liv Darell, informerte om at saken er diskutert i ledelsen i Indre Fosen. Det er ønskelig at innsamlingstilbudet med matavfall skal bestå. Det er ønskelig at gj.v.s i Vanvikan skal bestå. Indre Fosen mener at det er riktig å se på en overordnet utredning av struktur og organisering av renovasjonsselskap i Midt-Norge.

Signal fra rep.skapet er at vi ønsker et sterkt renovasjonsselskap på Fosen; både husholdningsrenovasjon og næringsrenovasjon.

Vedtak:

Det planlegges en felles utredning av struktur og organisering av avfallsselskapene i Midt-Norge i regi av samarbeidsprosjektet SeSammen. Representantskapet vil avvente resultatet av denne utredningen før det tas beslutning om egen utredning.

Etter siste møte i representantskapet har følgende skjedd i saken:

- Møtet mellom styrelederne konkluderte med at det ikke var rette tidspunkt for en utredning av struktur og organisering av renovasjonsselskapene i Midt-Norge. Selskapene skal nå prioritere å få på plass felles ettersorteringsanlegg, SESAM. (Referat vedlagt)
- 10.01.2018 hadde rep.skapsleder og deglig leder møte med ordfører og varaordfører i Indre Fosen.
- 06.03.2018 hadde formannskapet i Indre Fosen renovasjon som en diskusjonssak. Det er ønskelig å utrede om det er mulig å fortsett med delt løsning. I tillegg ønsker Indre Fosen at selskapene avdekker konsekvenser ved å gå ut av selskapene. Utdrag fra protokoll er vedlagt. Det presiseres at dette er hentet fra kommunens hjemmesider og Fosen Renovasjon har ikke mottatt en formell henvendelse på dette.

I tillegg gis her en kort status på dagens organisering og samarbeid mellom selskapene i Midt-Norge:

Organisering:

De fleste interkommunale renovasjonsselskaper i Midt-Norge ble stiftet på midten av 90-tallet. Antall selskap og organisasjonsform har stort sett vært uforandret fram til i dag.

Alle IKS-ene har fra oppstart utført tjenester for næringslivet. Det har vært en naturlig del av virksomhetene og eierne har uttrykt ønske om at IKSene skal bidra til å gi et renovasjonstilbud til næringslivet. I starten av 2000-tallet kom det lovendringer som gjorde at denne delen av virksomhetene måtte skilles ut i egne selskap. Selv om det ble dannet selvstendige næringsselskap, er disse nært knyttet til morselskapet (IKSet). Avfallet behandles i stor grad sammen med avfallet fra IKSet og avfallet i distriktene hentes på samme bil som henter avfallet til husholdningene. Kundeområdene til næringsselskapene har derfor vært lik kundeområdene til IKSene. Endringer i IKS-områdene vil sannsynligvis føre til endringer i nedslagsområdet til næringsselskapene.

Etter planlagte endringer i kommunestruktur, vil det følge med en del endringer i IKS-sammensetningene. Så langt er Klæbu slått sammen med Trondheim kommune, og her er Trondheim Renholdsverk valgt som renovasjonsselskap. De neste sammenslåingene på tvers av IKS-grenser, vil berøre Fosen Renovasjon gjennom sammenslåing av Rissa og Leksvik, samt sammenslåing av Roan og Åfjord.

Samarbeid:

Fosen Renovasjon har helt fra starten hatt bra samarbeid med de andre selskapene i Midt-Norge. I starten var dette samarbeid på enkelte prosjekt og enkelte innkjøp. Dette har utviklet seg til at vi i dag har satt opp en felles avfallsstrategi hvor vi har satt felles mål og har et systematisk samarbeid på mange områder. Det er ansatt en felles prosjektleder som leder samarbeidet.

Eksempler på samarbeid:

- Felles avfallsstrategi, SeSammen.
- Felles anbud på behandling restavfall
- Felles anbud på henting og behandling av farlig avfall
- Felles anbud henting av glass- og metallemballasje
- Felles anbud EE-avfall
- Felles anbud på metall
- Stiftelse av SESAM Ressurs med intensjon om å bygge et felles sorteringsanlegg for selskapene i Midt-Norge
- Beredskapsavtaler med Trondheim Renholdsverk og Steinkjer kommune på leie av renovasjonsbil
- Levering av isopor og hardplast til Innherred Renovasjon for materialgjenvinning
- Erfaringsutveksling mellom selskapene gjennom felles forum, eks avfallsforum Midt-Norge, årlige samlinger for styreleder og daglige ledere.
- Felles eierskap i MILJØPARTNERNE, som er et selskap som jobber for å legge til rette for god næringsrenovasjon i distriktene.
- Felles brukerforum fagsystem
- Felles brukerforum kvalitet- og miljøsystem

Vurderinger:

Basert på sakens stilling gjør ikke administrasjon og styre noen vurdering av videre framdrift, før eierne har diskutert saken.

Det kan imidlertid nevnes at uthalingen i saken er belastende for de ansatte som er bekymret for arbeidsframtiden. Dette har vi foreløpig klart uten å miste noen, og de ansatte gjør en meget god innsats for selskapet.

Et annet aspekt som bør komme fram i denne saken er evt. konsekvenser for næringselskapet som ble opprettet i 2014. Eierne av Fosen Renovasjon IKS vedtok i 2014 å opprette Fosen Renovasjon Næring AS for å gi næringslivet på Fosen et godt renovasjonstilbud. Fosen Renovasjon Næring AS har siden starten utviklet seg til å bli en solid aktør med solide resultater. Det er gjort en enorm jobb for å få selskapet dit det er i dag. Styret og administrasjonen i selskapet har ambisjoner om videreutvikling på flere områder. Det vurderes både etablering av deponi og behandling av organisk avfall for å redusere kostnader, redusere transport og ta vare på ressurser lokalt. Saken om valg av renovasjonsselskap i Indre Fosen vil ha stor innvirkning på selskapet og dette utsetter derfor videre utredninger i disse prosjektene.

SAK 4/18 OPPDATERING AV SELSKAPSAVTALE SOM FØLGE AV KOMMUNESAMMENSLÅING

Oppfølging av sak 12/17

Innstilling:

1. Representantskapet anbefaler at kommunestyrene fatter følgende vedtak:
Selskapsavtalen til Fosen Renovasjon IKS oppdateres med presisering om at Indre Fosen kommune opprettholder samme eierandel og ansvar som Rissa kommune hadde i eksisterende selskapsavtale.
2. Indre Fosen kommune må oppnevne nye medlemmer til representantskapet i Fosen Renovasjon IKS.

Vedlegg:

Vedlegg 4 Henvendelse fra Indre Fosen

Vedlegg 9 Avklaring fra KS-advokatene (e-post)

Saksopplysninger

Rep.skapet gjorde følgende vedtak i sak 12/17:

Vedtak:

Saken utsettes til Indre Fosen kommune har behandlet sak om framtidig renovasjonsløsning.

Det ble forespeilet at Indre Fosen skulle behandle sak om fremtidig renovasjonsløsning innen kort tid, men det er foreløpig ikke gjort og saken legges derfor fram på nytt. I det videre er saken gjengitt likt som i sak 12/17.

- Fosen Renovasjon mottok brev fra Rissa kommune i desember 2016 om at kommunene sier opp alle avtaler inkludert avtale med Fosen Renovasjon IKS.
- Ref. vedlagt vedtak fra fellesnemda i Indre Fosen trekkes oppsigelsen og det tolkes som om Indre Fosen ønsker å delta i Fosen Renovasjon IKS på samme vilkår som når Rissa kommune deltok.

I henhold til selskapsavtalen §13 skal endringer i selskapsavtalen foretas i henhold til IKS-loven §4.

Utdrag fra selskapsavtalen:

§ 13 ENDRING AV SELSKAPSAVTALEN

Vedtak om endring av selskapsavtalen skal besluttet i henhold til IKS-lovens § 4, 2. og 3. ledd.

Utdrag fra IKS-loven:

§ 4.Selskapsavtale

For interkommunalt selskap skal det opprettes en skriftlig selskapsavtale. For de enkelte deltakere skal kommunestyret eller fylkestinget selv vedta avtalen. For deltaker som er interkommunalt selskap, vedtas selskapsavtalen av representantskapet. Vedtaket krever

tilslutning fra samtlige medlemmer av representantskapet med mindre annet er fastsatt i selskapsavtalen for det deltakende selskap.

Endringer i selskapsavtalen som gjelder forhold som omtalt i tredje ledd, skal skje på samme måte. Andre endringer vedtas av representantskapet med tilslutning fra minst to tredeler av de avgitte stemmer med mindre det er avtalt at også slike endringer skal vedtas i samsvar med regelen i første punktum.

Selskapsavtalen skal i det minste angi følgende:

- 1. selskapets foretaksnavn*
- 2. angivelse av deltakerne*
- 3. selskapets formål*
- 4. den kommune der selskapet har sitt hovedkontor*
- 5. antall styremedlemmer*
- 6. deltakernes innskuddsplikt og plikt til å foreta andre ytelser overfor selskapet*
- 7. den enkelte deltakers eierandel i selskapet og den enkelte deltakers ansvarsandel i selskapet dersom denne avviker fra eierandelen*
- 8. antall medlemmer av representantskapet og hvor mange medlemmer den enkelte deltaker oppnevner*
- 9. annet som etter lov skal fastsettes i selskapsavtalen*

Vurderinger:

Basert på saksopplysningene og avklaring fra KS-advokatene bør selskapsavtalen §5 oppdateres.

Dagens tekst er som følger:

§ 5 DELTAKERNES EIERANDEL OG ANSVAR

Eierkommunene hefter for selskapets forpliktelser i henhold til sin eierandel i selskapet. Eierne er proratarisk ansvarlig for selskapets gjeld etter følgende %-satser, basert på innbyggertallet pr. 01.01.2016:

Ørland	26,2 %
Bjugn	24,0 %
Åfjord	16,4 %
Rissa	33,4 %

Satsene justeres hvert fjerde år ved starten av en ny valgperiode, første gang pr. 01.01.2020.

Det foreslås følgende oppdatering:

§ 5 DELTAKERNES EIERANDEL OG ANSVAR

Eierkommunene hefter for selskapets forpliktelser i henhold til sin eierandel i selskapet. Eierne er proratarisk ansvarlig for selskapets gjeld etter følgende %-satser:

Ørland	26,4 %
Bjugn	24,1 %
Åfjord	16,3 %
Indre Fosen *	33,1 %

*For en begrenset periode skal Indre Fosen ha en eier- og ansvarsandel, som tilsvarer størrelsen på tidligere Rissa kommune.

Satsene er basert på innbyggertallet pr. 01.01.2017.

Satsene justeres hvert fjerde år ved starten av en ny valgperiode, første gang pr. 01.01.2020.

SAK 5/18 KOMMUNALT NÆRINGSAVFALL

Framlegg:

Styret anbefaler følgende framlegg til representantskapet:

1. Representantskapet anbefaler eierkommunene å benytte eget renovasjonsselskap, Fosen Renovasjon IKS, som leverandør av renovasjonstjenester på kommunalt næringsavfall.
2. Dette gjøres som en direkteanskaffelse basert på unntak for utvidet egenregi fra regelverk om offentlig anskaffelser.

Innstilling:

1. Representantskapet anbefaler eierkommunene å benytte eget renovasjonsselskap, Fosen Renovasjon IKS, som leverandør av renovasjonstjenester på kommunalt næringsavfall.
2. Dette gjøres som en direkteanskaffelse basert på unntak for utvidet egenregi fra regelverk om offentlig anskaffelser.

Vedlegg:

Vedlegg 10 E-post fra KS-bedrift ang. enerett/egenregi

Vedlegg 11 Utredning om tildeling av kommunalt næringsavfall

Status for kommunalt næringsavfall i dag:

Med kommunalt næringsavfall menes det avfallet som kommunene produserer som ligner husholdningsavfall. Dette vil typisk være det daglige avfallet som produseres på skoler, barnehager, sykehjem, rådhus etc.

I dag leverer Fosen Renovasjon Næring AS renovasjonstjenester på kommunalt næringsavfall til 3 av 4 eierkommuner.

I 2014 la Ørland kommune tjenesten ut på anbud som ble vunnet av RagnSells.

Rammevilkår:

Stortinget har flere vedtak ang. stortingsmelding 45 – *Avfall som ressurs – Avfallspolitik og sirkulær økonomi*. Noen av de mest aktuelle vedtakene er gjengitt under:

- Vedtak 480
Stortinget ber regjeringen sette nasjonale mål for avfallsforebygging, materialgjenvinning og gjenbruk i tråd med EUs sirkulære økonomipakke.
- Vedtak 485
Stortinget ber regjeringen stille krav til utsortering og materialgjenvinning av plast og matavfall fra husholdninger og lignende avfall fra næringslivet.
- Vedtak 486
Stortinget ber regjeringen utrede og legge til rette for at alt avfall fra offentlige tjenester og andre som produserer avfall som likner husholdningsavfall, skal ha de samme kravene til materialgjenvinning i norsk regelverk som husholdningsavfall.

Vedtak 480 viser til EUs sirkulære økonomipakke som har foreslått følgende:

- Materialgjenvinning:
 - 55% innen 2025
 - 60% innen 2030
 - 65% innen 2035
- 75% materialgjenvinning av emballasjeavfall innen 2030.
- Obligatorisk utsortering av matavfall innen 2023.

Mulighet til å tildele renovasjonstjenester til eget IKS i egenregi

Kommuner har mulighet til unntak fra regelverk om offentlig anskaffelser. Dette kan enten gjøres ved tildeling av enerett eller gjennom egenregi. Basert på vedlagte utredninger anbefales bruk av utvidet egenregi.

Vurderinger:

Det skjer store endringer i kommunestrukturen på Fosen. Rissa og Leksvik er slått sammen til Indre Fosen. Ørland og Bjugn skal slås sammen, og tilsvarende skal Åfjord og Roan slås sammen. De nye kommunene må ta aktive valg angående flere tjenester som blant annet kommunalt næringsavfall.

Som beskrevet i saksopplysningene vil det bli satt krav til økt materialgjenvinning og utsortering av matavfall fra kommunalt næringsavfall. Fosen Renovasjon IKS deltar i prosjektet SESAM ettersorteringsanlegg som vil være med å øke materialgjenvinningsgraden vesentlig, samt sørge for oppfyllelse av kravet til materialgjenvinning av emballasje. I tillegg har Fosen Renovasjon IKS vedtatt utsortering av matavfall i egen dunk. Ved å benytte Fosen Renovasjon IKS vil man sikre en lik håndtering som avfallet fra husholdningene.

Som beskrevet over håndteres mye av det kommunale næringsavfallet allerede gjennom Fosen Renovasjon Næring AS (FRN). Fosen Renovasjon Næring AS leverer avfallet til Fosen Renovasjon IKS. Det kommunale næringsavfallet fra FRN bidrar til å holde avfallsvolumene oppe og dermed gi bedre forutsetninger for gode nedstrømsavtaler.

Før konkursen til RenoNorden hadde FRN AS en egen avtale med RenoNorden på innsamlingstjenesten. Etter konkursen tok Fosen Renovasjon IKS over innsamlingen, og FRN kjøper nå denne tjenesten fra Fosen Renovasjon IKS. Også her vil evt. bortfall av kommunalt næringsavfall føre til dårligere utnyttelse av bilparken, og dermed føre til høyere kostnader for husholdningene.

Det kommunale næringsavfallet utgjør en betydelig andel av avfallet til Fosen Renovasjon IKS. Å sikre stabilitet og forutsigbarhet på avfallsmengdene er en forutsetning for god og effektiv drift. Det er også en forutsetning for å kunne satse på videreutvikling av selskapet, som igjen kan bidra til lokale arbeidsplasser.

Tildeling i egne regi vil føre til et nytt selvkostområde for Fosen Renovasjon IKS. Pr i dag har selskapet to selvkostområder; renovasjon husholdning og slam. I tillegg har selskapet eget regnskap for næring som ikke er underlagt selvkost. Siden en evt. tjeneste fra Fosen Renovasjon IKS skal leveres til selvkost, vil det føre til en lavere kostnad for de kommunene som benytter Fosen Renovasjon Næring. Det er ikke beregnet detaljerte priser på denne tjenesten, men det vil være en naturlig del av det videre arbeidet dersom dette er interessant for kommunene.

Som de vedlagte utredningene viser, er dette en juridisk akseptert løsning. Med en slik avklaring vil det være et naturlig valg for kommunene å benytte eget renovasjonsselskap til denne tjenesten.

SAK 6/18 REGNSKAP 2017

Framlegg:

Styret anbefaler at representantskapet fatter følgende vedtak:

1. Årsmelding, regnskap og revisorberetning for 2017 godkjennes.
2. Underskuddet på selvkosttjenesten renovasjon på kr 1 876 44 dekkes av tilhørende selvkostfond, og underskuddet på selvkosttjenesten slam på kr 659 979 dekkes av tilhørende selvkostfond.
3. Overskuddet på næringsrenovasjon på kr 448 027 etter skatt settes på tilhørende driftsfond.

Innstilling:

1. Årsmelding, regnskap og revisorberetning for 2017 godkjennes.
2. Underskuddet på selvkosttjenesten renovasjon på kr 1 876 44 dekkes av tilhørende selvkostfond, og underskuddet på selvkosttjenesten slam på kr 659 979 dekkes av tilhørende selvkostfond.
3. Overskuddet på næringsrenovasjon på kr 448 027 etter skatt settes på tilhørende driftsfond.

Vedlegg:

Saksopplysninger:

Det vedlagte årsregnskap, årsmelding og revisorberetning inneholder de nødvendige saksopplysninger.

Vurderinger:

Det synes ikke nødvendig å komme med ytterligere vurderinger til denne saken. Både styrets årsberetning og daglig leders bemerkninger synes å gi tilstrekkelig med informasjon i saken.

Vedlegg 1 Møteprotokoll 13.11.2017

MØTEPROTOKOLL REPRESENTANTSKAPET I FOSEN RENOVASJON IKS

13.11.2017 Bjugn Kl. 12.30– Kl. 15.00
Til stede: Jon Husdal, Rune Schei, Hans Eide, Vibeke Stjern, Liv Darell, Tom Myrvold, Gunnhild Tettli, Ogne Undertun
Forfall: Therese Eidsaunet,
Andre : Kjell Sverre Tung, Marianne Brødreskift og Ola Sørås

Neste møte ble satt til mandag 16. april kl 12.00, og avholdes i Rissa.

Møtet godkjente innkalling og sakliste.

SAK 05/17 GODKJENNING AV MØTEPROTOKOLL

Innstilling:

Representantskapet godkjenner protokollen fra møte den 18.04.2017 fra sak 1/17 til 4/17.

Vedtak:

Representantskapet godkjenner protokollen fra møte den 18.04.2017 fra sak 1/17 til 4/17.

SAK 06/17 REFERAT OG OPPFØLGINGSSAKER

Innstilling:

Representantskapet tar referatene og orienteringene til etterretning.

Vedtak:

3. Representantskapet tar referatene og orienteringene til etterretning.
4. Representantskapet ber om en utredning av utsortering av matavfall presentert på neste møte i representantskapet.

SAK 07/17 VALG AV STYREREPRÆSENTANTER

Innstilling:

Saken legges fram uten innstilling

Vedtak:

1. Hugo Solheim og Hanne K. Høysæter velges som faste styremedlemmer for 4 år, med henholdsvis Laila Iren Veie og Birger Austad som personlige varamedlemmer.
2. Hanne K. Høysæter velges som nestleder i styret for 2 år.

SAK 08/17 VALG AV REVISOR

Innstilling:

1. Fosen Renovasjon IKS velger Fosen Kommunerevisjon som revisor for regnskapet fra 2017.
2. Vedtaket gjelder til evt. nytt valg av revisor.

Vedtak:

1. Fosen Renovasjon IKS velger Fosen Kommunerevisjon som revisor for regnskapet fra 2017.
2. Vedtaket gjelder til evt. nytt valg av revisor.

SAK 09/17 OPPDATERING AV FORSKRIFT SLAM

Framlegg:

Styret anbefaler representantskapet å fatte følgende vedtak:

Framlagt forskrift slam anbefales oversendt deltakerkommuner for høring og vedtak.

Vedtak:

Framlagt forskrift slam oversendes deltakerkommuner for høring og vedtak.

SAK 10/17 DRIFTSLØSNING INNSAMLING

Framlegg:

Styret anbefaler at representantskapet fatter følgende vedtak:

Fosen Renovasjon IKS drifter innsamling av renovasjon i egen regi.

Vedtak:

Fosen Renovasjon IKS drifter innsamling av renovasjon i egen regi.

SAK 11/17 HENVENDELSE FRA INDRE FOSEN

Innstilling:

Saken legges fram uten innstilling

Drøftinger i møtet:

Representant fra Rissa kommune, Liv Darell, informerte om at saken er diskutert i ledelsen i Indre Fosen. Det er ønskelig at innsamlingstilbudet med matavfall skal bestå. Det er ønskelig at gj.v.s i Vanvikan skal bestå. Indre Fosen mener at det er riktig å se på en overordnet utredning av struktur og organisering av renovasjonsselskap i Midt-Norge.

Signal fra rep.skapet er at vi ønsker et sterkt renovasjonsselskap på Fosen; både husholdningsrenovasjon og næringsrenovasjon.

Vedtak:

Det planlegges en felles utredning av struktur og organisering av avfallsselskapene i Midt-Norge i regi av samarbeidsprosjektet SeSammen. Representantskapet vil avvende resultatet av denne utredningen før det tas beslutning om egen utredning.

**SAK 12/17 OPPDATERING AV SELSKAPSAVTALE SOM FØLGE AV
KOMMUNESAMMENSLÅING****Innstilling:**

1. Representantskapet anbefaler at kommunestyrene fatter følgende vedtak:
Selskapsavtalen til Fosen Renovasjon IKS oppdateres med presisering om at Indre Fosen kommune opprettholder samme eierandel og ansvar som Rissa kommune hadde i eksisterende selskapsavtale.
2. Indre Fosen kommune må oppnevne nye medlemmer til representantskapet i Fosen Renovasjon IKS.

Vedtak:

Saken utsettes til Indre Fosen kommune har behandlet sak om framtidig renovasjonsløsning.

SAK 13/17 BUDSJETT 2018 OG ØKONOMIPLAN

Framlegg:

Styret anbefaler at representantskapet fatter følgende vedtak:

1. Det fremlagte budsjett for Fosen Renovasjon IKS for 2018 godkjennes.
2. Det budsjetteres med en gebyrøkning for renovasjon husholdning i 2018 på 10%. Budsjettet balanseres ved bruk av driftsfond.
3. Det budsjetteres med en gebyrreduksjon for renovasjon slam i 2018 på 15%.
4. Avfallsgebyret for et normalabonnement settes til kr. 2713,- eks. mva. Alle andre gebyrer beregnes ut fra dette i følge renovasjonsforskriftene.
5. Årlig gebyr for slaminnsamling/behandling beregnes ut fra forskrifter med en fast pris per tank på kr. 408,- og en pris pr. kbm. på kr. 221,-, begge priser eks. mva.
6. Kommuner som fakturerer kundene selv gis en reduksjon på kr. 25,- eks mva. pr. renovasjons- og slamabonnement.
7. Den foreslåtte økonomiplan med investeringsbudsjett godkjennes.
8. Representantskapet anbefaler kommunestyrene å oppdatere selskapsavtalen med ny låneramme på 80 millioner kroner.

Vedtak:

Styret anbefaler at representantskapet fatter følgende vedtak:

1. Det fremlagte budsjett for Fosen Renovasjon IKS for 2018 godkjennes.
2. Det budsjetteres med en gebyrøkning for renovasjon husholdning i 2018 på 10%. Budsjettet balanseres ved bruk av driftsfond.
3. Det budsjetteres med en gebyrreduksjon for renovasjon slam i 2018 på 15%.
4. Avfallsgebyret for et normalabonnement settes til kr. 2713,- eks. mva. Alle andre gebyrer beregnes ut fra dette i følge renovasjonsforskriftene.
5. Årlig gebyr for slaminnsamling/behandling beregnes ut fra forskrifter med en fast pris per tank på kr. 408,- og en pris pr. kbm. på kr. 221,-, begge priser eks. mva.
6. Kommuner som fakturerer kundene selv gis en reduksjon på kr. 25,- eks mva. pr. renovasjons- og slamabonnement.
7. Den foreslåtte økonomiplan med investeringsbudsjett godkjennes.
8. Representantskapet anbefaler kommunestyrene å oppdatere selskapsavtalen med ny låneramme på 80 millioner kroner.

Jon Husdal

Rune Schei

Ogne Undertun

Tom Myrvold

Liv Darell

Hans Eide

Vibeke Stjern

Gunnhild Tettli

***Vedlegg 2 Utredning framtidig renovasjonsløsning Fosen
Renovasjon***

Utredning avfallsløsning Fosen Renovasjon IKS

Versjonshistorikk

Rev.00 - 19.01.2018 – Lagt fram for styret i Fosen Renovasjon IKS

Innhold

1.	Bakgrunn	2
2.	Dagens renovasjonsløsning	3
3.	Utsortering og behandling av matavfall – historie	4
4.	EU-krav/Myndighetskrav	6
5.	Kvalitativ vurdering av ulike tiltak	7
5.1.	Fordeler og ulemper med grønn pose vs egen dunk	7
6.	Materialgjenvinningsgrad	8
6.1.	Emballasjeavfall	8
6.2.	Matavfall	9
7.	Kostnadsberegninger	12
7.1.	Kostnadsberegning av grønn pose vs. egen dunk	12
7.1.1.	Oppsamlingsenheter (Dunk/sekk/poser)	12
7.1.2.	Innsamlingskostnader	13
7.1.3.	Omlastingskostnader	14
7.1.4.	Behandlingskostnader	14
7.1.5.	Resultater	15
7.2.	Kostnadsberegninger plastemballasje	16
8.	Konklusjon	17

1. Bakgrunn

Fosen Renovasjon har fra selskapets opprinnelse levert restavfall med matavfall samlet til energigjenvinning.

I 2013 ble det startet et prosjekt som ser på mulighet for å bygge et ettersorteringsanlegg som kan sortere ut ulike fraksjoner fra restavfallet. Den totale utredningen og planleggingen av ett felles ettersorteringsanlegg er tidkrevende, og det vi ta flere år før et evt. anlegg er på plass. Per i dag er tidligst oppstart satt til 2021. Forprosjektet SESAM ble i utgangspunktet startet for å finne en god løsning for å sortere ut matavfall og plast. Den anbefalte løsningen fra skisseprosjektet var at matavfall skulle sorteres i grønne poser som skulle kastes i samme beholder som restavfallet. Deretter skulle de grønne posene sorteres ut på ettersorteringsanlegget. I tillegg skulle ettersorteringsanlegget sortere ut ulike plast-, papir- og metallfraksjoner fra restavfallet.

Årsaken til at det var ønskelig med grønn pose i restavfallet istedenfor egne dunk, er i hovedsak at man da slipper en egen dunk og sannsynligvis sparer innsamlingskostnader. Trondheim kommune har problemer med areal og av den grunn har de bestemt at de skal løse kildesorteringen med et todunksystem.

Med dette som utgangspunkt var Fosen Renovasjons plan å følge samme løsning som Trondheim og dermed slippe å sette ut ekstra beholder for matavfall. Analyser utført av andre selskap viser at innsamlingskostnader med en tredunkløsning ikke nødvendigvis blir dyrere.

Basert på dette er det ønskelig å utrede en tredunkløsning for Fosen Renovasjon. Dersom matavfallet sorteres ut i egen dunk vil noe av grunnlaget for deltagelse i SESAM ettersorteringsanlegg falle bort. Matavfallet vil da leveres direkte til biogassanlegg. "Potensialet" i restavfallet vil da hovedsakelig være plast, samt noe papir og metall. Dette vil bli vurdert i utredningen og vil omtales som utsortering av plastemballasje.

I tillegg ønsker representantskapet i Fosen Renovasjon å se på mulighet for utsortering av matavfall på et tidligere tidspunkt.

2. Dagens renovasjonsløsning

Pr i dag har Fosen Renovasjon IKS følgende avfallsløsning:

Henteordning:

- Restavfall (inkludert matavfall) hentes hver 2. uke (Totalt 26 tømminger hvert år)
- Blandet papir inkludert plastemballasje hentes hver 4. uke (Totalt 13 tømminger hvert år)

Avfallet hentes hjemme hos hver husstand med en komprimatorbil med ett kammer.

Bringeordning (returpunkt):

- Tekstiler
- Glass- og metallemballasje

Det er satt opp ca 20 returpunkt som tømmes av ekstern transportør.

Bringeordning (gjenvinningsstasjoner):

Resterende fraksjoner som metall, trevirke, hageavfall, farlig avfall etc. leveres på gjenvinningsstasjonene. Det er en stasjon i hver kommune.

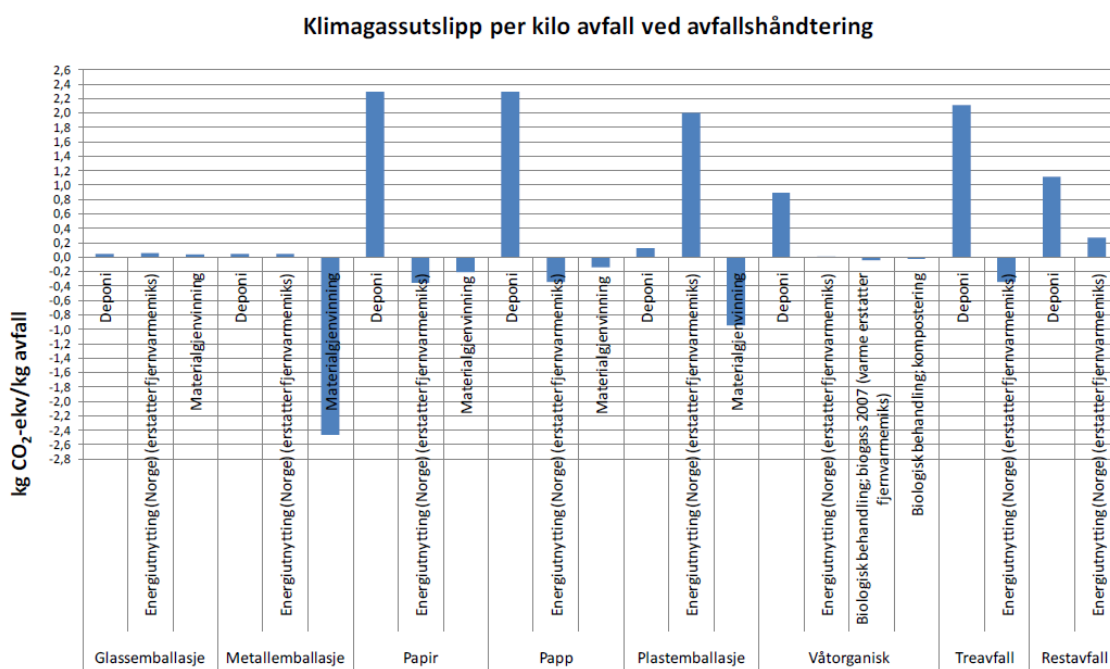
3. Utsortering og behandling av matavfall – historie

Fosen Renovasjon har flere ganger vurdert om det er ønskelig å bli med som eier i Ecopro AS. Tilsvarende er det blitt vurdert om det er ønskelig å sortere ut matavfall for levering til materialgjenvinning.

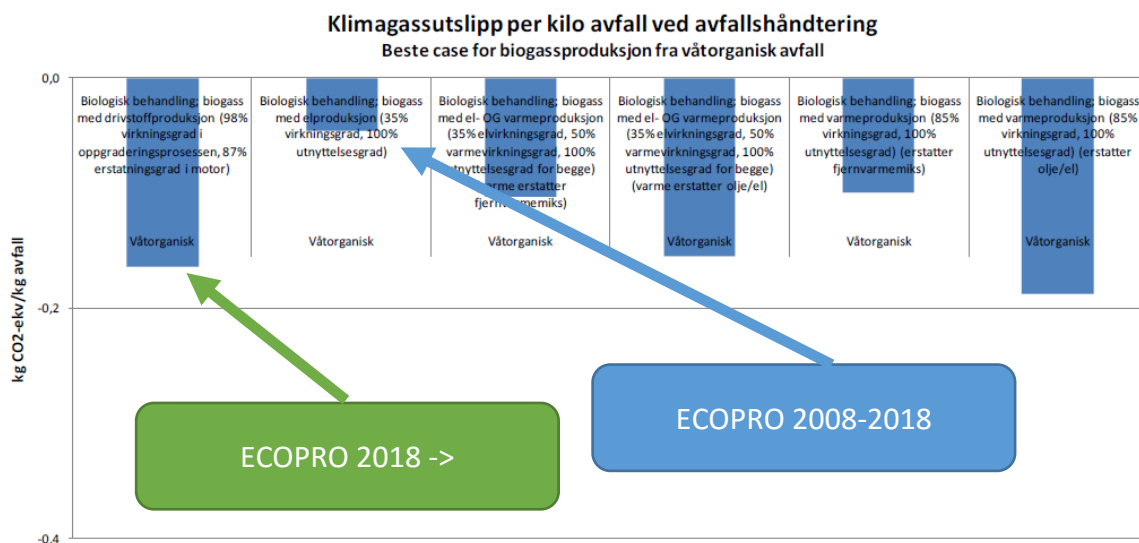
Dette er ikke dokumentert gjennom styreprotokoller eller representantskapsprotokoller, men er basert på samtaler med tidligere daglig leder og styreleder.

En av hovedårsakene til at Fosen Renovasjon ikke ble med som eier av Ecopro var at selskapet hverken sorterte ut matavfall eller hadde ansvar for slaminnsamling da prosjektet startet (2002). En annen årsak var risikovurdering av økonomien. Det ble vurdert som en usikker investering for et interkommunalt selskap. I ettertid kan det sies at det til dels var en riktig vurdering, da det er brukt store summer finansiert av renovasjonsgebyret til husstandene i eierkommunene. På en annen side kan en si at det er kommunenes oppgave å være med å utvikle nye løsninger.

En annen årsak var at den klimamessige gevinsten med biogassproduksjon av matavfall var svært liten. Klimaberegninger av Østfoldforskning viser at biogassproduksjon til energiutnyttelse gir en marginal klimagevinst sammenlignet med forbrenning av matavfall.

Detaljert inndeling:

Ecopro ble åpnet i 2008 og har fram til i dag produsert biogass og biorest. Biogassen er benyttet til elektrisitetsproduksjon. Bioresten er i større og større grad blitt utnyttet.

Studier fra Østfoldforskning viser at biogassproduksjon med elektrisitetsproduksjon gir en marginal klimagevinst.

Ressursutnyttelse har blitt et stadig større fokusområde de senere årene og bevaring av bioresten fra matavfallet gir et positivt utslag i dette regnskapet. Viktige ressurser som fosfor og nitrogen fra matavfallet, kan føres tilbake til jordbruket.

I 2018 åpner Ecopro et nybygd oppgraderingsanlegg. Dette er et anlegg som fjerner CO₂ fra gassen og gjør den egnet som drivstoff. Dette vil gi en betydelig økning i klimaeffekten av behandlet matavfall.

4. EU-krav/Myndighetskrav

Siste informasjon angående sorteringskrav fra EU er som følger

(<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/forelopig-avtale-i-18.-time-i-trilogforhandlinger-om-ambisiost-avfallsregelverk-mot-2030-og-2035/id2582414/>):

- 17. desember 2017 var sjette runde med trilogforhandlinger om revidert avfallsregelverk, som er en del av EUs pakke om sirkulær økonomi. Etter 18 timer med forhandlinger lykkes Europaparlamentet, medlemslandene i Rådet og Europakommisjonen å komme frem til en foreløpig avtale.
- Den foreløpige avtalen må godkjennes av Rådet og Europaparlamentet før endelig regelverk publiseres. Det er ventet at dette vil skje relativt tidlig i 2018.
- Enigheten innebærer at 55 % av husholdningsavfall og lignende næringsavfall skal materialgjenvinnes i 2025, 60 % i 2030 og 65 % i 2035. Maks 10 % av dette avfallet skal deponeres i 2035.
- Videre er det enighet om at 65 % av emballasjeavfallet skal materialgjenvinnes i 2025 og 70 % i 2030. For undermålene for ulike typer emballasjeavfall er det stor variasjon i nivået på målene, fra 30 % materialgjenvinning for treemballasje i 2030 til 85 % for emballasje i papir og papp samme år. For plastemballasje er det enighet om et mål for 2030 på 55 %.
- Enigheten innebærer at det blir obligatorisk med utvidet produsentansvar for emballasje fra 2025, noe som reguleres av norsk forskrift om emballasjeavfall fra september 2017.
- Avtalen skal også innebære at det skal innføres løsninger for separat innsamling av bio-waste fra 31. desember 2023, og for tekstiler og farlig avfall fra husholdningene fra 2025.
- Rådet skriver på sine nettsider at enigheten innebærer bindende mål for avfallsforebygging, men her foreligger det ikke mer informasjon ennå.

Materialgjenvinningsgraden skal beregnes basert på definisjonen av municipal waste (forbruksavfall). Dette inkluderer alt avfall som skapes av husholdningene og samme type avfall fra næringsliv. Det inkluderer ikke bygge og rivningsavfall. Dersom denne definisjonen også skal gjelde i Norge, vil det ha stor betydning for beregningen av materialgjenvinningsgrad. Eksempelvis vil det meste av innsamlet trevirke ikke defineres som forbruksavfall i henhold til EUs definisjon.

5. Kvalitativ vurdering av ulike tiltak

I dette kapitlet er det sett på fordeler og ulemper med mulige tiltak for å sortere ut matavfall. Det er ikke sett spesifikt på fordeler og ulemper for utsortering av plastemballasje, da det er vurdert at ettersorteringsanlegg er eneste mulige løsning, gitt at prisen ikke blir for høy.

5.1. *Fordeler og ulemper med grønn pose vs egen dunk*

- Med grønn pose slipper man en ekstra beholder til hver husstand. Erfaringer fra andre selskap og fra egne drift viser at innføring av nye ordninger og spesielt nye dunker fører til motstand fra enkelte kunder. Vanligvis pågår dette en begrenset periode. Det forventes størst motstand fra kunder som har tilpasset avfallsskur o.l til dagens to-dunksystem. Det forventes at innføring av grønne poser vil gi mindre motstand, men det vil sannsynligvis ta lengre tid å få alle til å benytte de grønne posene.
- Med grønn pose er det enkelt å innføre ordningen til atypiske kundegrupper. Eks. hytteeiere, borettslag etc. Pr i dag har fritidseiendommer tilbud om levering av restavfall. Erfaringer på kildesorteringsprosjekt viser at det er vanskelig å oppdra alle fritidskunder til god sortering. Dersom noen kaster en fraksjon i feil beholder, vil det ødelegge kvaliteten på hele beholderen. Dette ødelegger dermed det kildesorterte avfallet fra de andre kundene. Med en løsning med grønne poser, vil dette problemet bli løst. Da vil de som ønsker å sortere på hytta gjøre det i grønn pose, mens de som vil kaste alt i restavfallet kan gjøre det uten at det ødelegger kvaliteten på det utsorterte matavfallet.
- Med grønn pose må avfallet håndteres skånsomt for at færrest mulig grønne poser skal ødelegges under innsamling og omlasting. Selv ved redusert komprimeringsgrad på bilene og i områder hvor avfallet ikke omlastes, er det en betydelig andel av posene som går i stykker.
- Erfaringstall fra andre selskap viser at man oppnår en høyere sorteringsgrad med egen dunk sammenlignet med grønn pose.

6. Materialgjenvinningsgrad

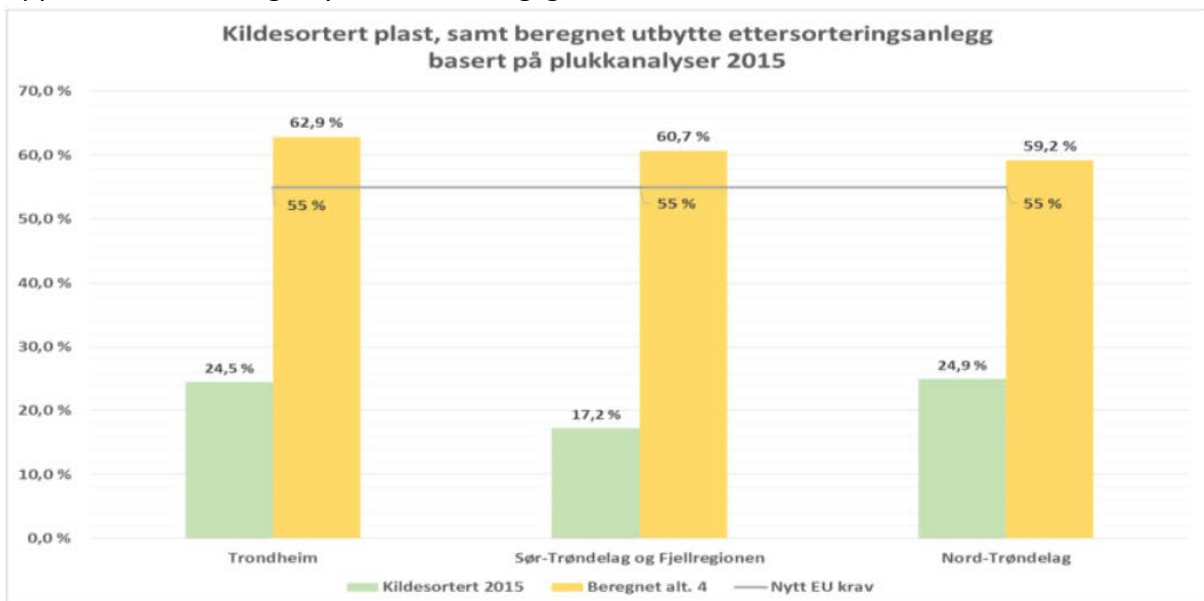
Basert på kravene som kommer fra EU må det settes inn tiltak for å øke materialgjenvinningsgraden til Fosen Renovasjon.

Det er ikke full enighet om avfallsdefinisjonene mellom EU og Norge. Det er uklarheter rundt hva som skal inkluderes i kravene. Dette går i hovedsak ut på om bygning og rivningsavfall fra private husholdninger skal inkluderes i beregningene. I Norge benyttes tradisjonelt mye trevirke. Når trevirke ender som avfall blir det sendt til energigjenvinning/forbrenning og er dermed med å trekke ned materialgjenvinningsgraden.

Uavhengig av hvordan dette vil bli definert i framtiden, vil det være behov for å sette inn alle de tiltak som gir høyest mulig økning i materialgjenvinningsgrad. Dagens materialgjenvinningstall for Fosen Renovasjon er på ca 31% basert på total mengde avfall. Dersom vi holder trevirke utenfor øker denne til ca 35%. dette viser at uavhengig av definisjon, må vi øke gjenvinningsgraden vesentlig.

6.1. *Emballasjeavfall*

I dag sorterer vi ut ca 20% av emballasjen, og med et ettersorteringsanlegg vil vi kunne ta ut over 60% (ref. alternativ 4 i figur under). Fosen Renovasjon har hatt tilbud om utsortering av plastemballasje siden 2009. Selskap som har hatt utsortering av plastemballasje i over 20 år oppnår ikke vesentlig høyere utsorteringsgrad.

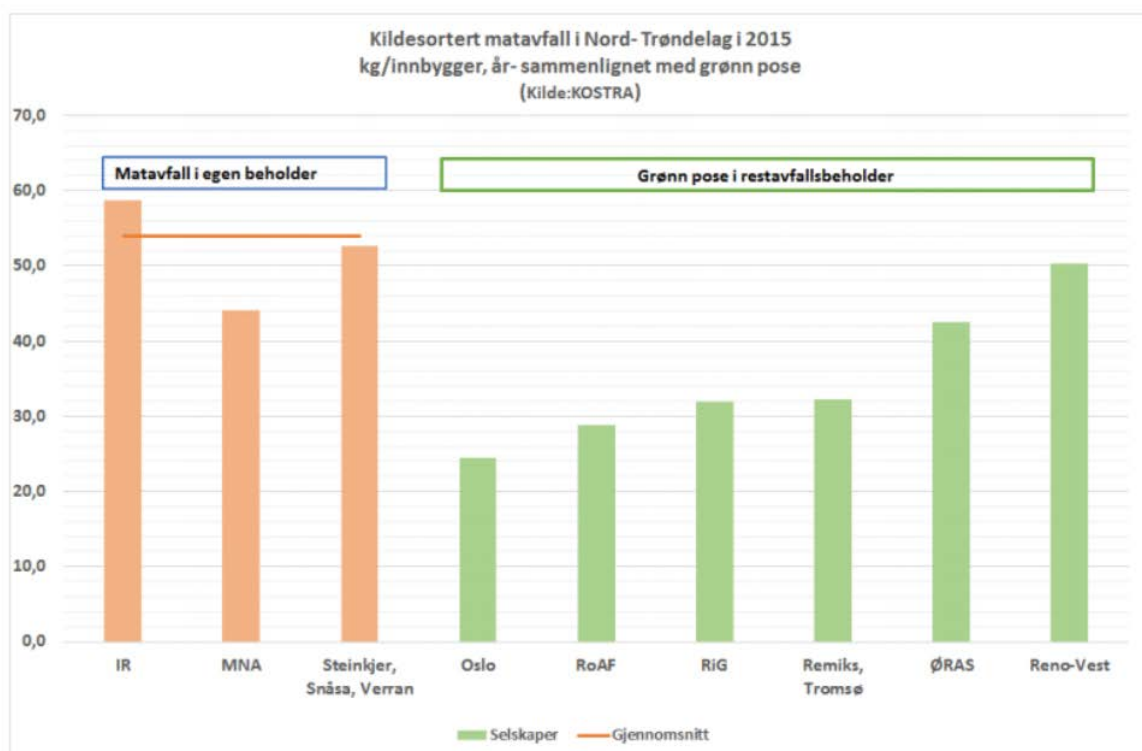
For å nå målene om utsortering av emballasje (55%), er det vanskelig å se annen mulighet enn et ettersorteringsanlegg.

Basert på figuren over er det også naturlig å konkludere med at dagens kildesorteringsløsning for plastemballasje kan utfases når ettersorteringsanlegget tas i bruk.

6.2. Matavfall

Ett av kravene som kommer fra EU er pålegg om utsortering av matavfall og krav om høyere materialgjenvinningsgrad. Pr i dag har Fosen Renovasjon en materialgjenvinningsgrad på ca 31%.

Erfaringstall fra selskap som sortere ut mat viser at det er forskjell på innsamlet mengde matavfall pr innbygger avhengig av hvilken løsning som benyttes. Figuren under viser at selskapene at utsortering i egen dunk gir vesentlig større mengde enn ved bruk av grønn pose i restavfallet. Det tar lang tid å få gode resultater ved innføring av nye sorteringsløsninger. Oslo og ROAF har kildesortert mat bare de senere årene, mens ØRAS og Reno-Vest har hatt samme løsning i mange år. I tillegg må det nevnes at det er vanskeligere å oppnå god kildesortering i store byer enn på steder med spredt bebyggelse.

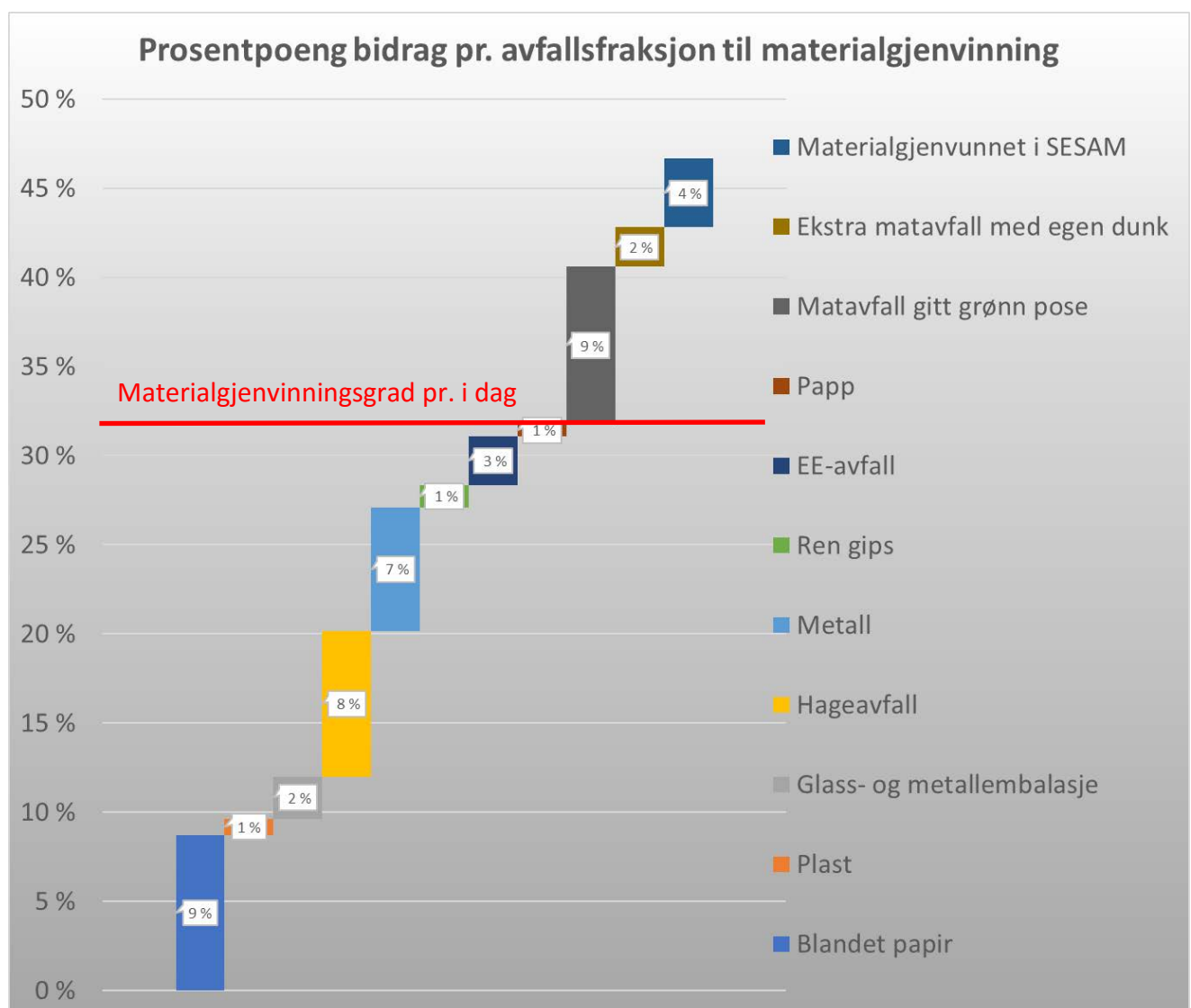
For Fosen Renovasjon er det derfor vanskelig å konkludere hundre prosent basert på dette tallgrunnlaget. Det er imidlertid kjent at en andel av de grønne posene vil få brekkasje under transport. Erfaringstall fra ROAF viser at en betydelig andel av posene går i stykker under transport, og tapt matavfall er beregnet til ca 20% av totalt kildesortert matavfall. Dette tilsvarer ca 2%-poeng på total materialgjenvinningsgrad. I området som ROAF betjener er det kort avstander og det er ikke behov for mellomtømming. Det vil si at avfallet lastes inn i komprimatorbil og tømmes direkte på anlegget. For Fosen Renovasjon omlaster vi avfallet fra renovasjonsbilene til krokcontainere som tømmes på behandlingsanlegg. Basert på dette vil andelen poser med brekkasje bli minst like stor som for ROAF. Alternativ for å redusere denne andelen er å benytte:

- Sterkere poser (økt kostnad og økt ressurs/plast-bruk)
- Lavere komprimering på renovasjonsbilene (Sannsynligvis ikke et problem på Fosen da rutene sjelden overfylles).

- Mindre komprimering av avfall i container (Økt antall transporter og dermed økt kostnad)

Matavfall er den fraksjonen som kan gi størst bidrag til å øke total materialgjenvinningsgrad. Basert på plukkanalyser og erfaringer fra andre selskap er det i videre beregninger både for materialgjenvinning og kostnader lagt til grunn:

- 50 % av dagens restavfall består av matavfall
- av dette matavfallet er det antatt at innbyggerne vil klare å sortere ut 60%.
(Sannsynligvis vil det ta noen år før vi oppnår så høy sorteringsgrad. Men med god informasjon og oppfølging er det mulig å komme opp i 70-80%.)
- 20% av innholdet i de grønne posene vil gå tapt under transport og omlasting ved valg av grønn pose i restavfallet

Den største økningen i materialgjenvinningsgrad kan vi oppnå ved å sortere ut matavfall. Dersom vi gjør dette separat i egen dunk, oppnås en høyere gjenvinningsgrad enn om dette gjøres gjennom SESAM-anlegget i grønn pose. Med en separat dunk for matavfall vil det

kunne gi 11%-poengs økning i gjenvinningsgrad. Dersom man velger å benytte grønn pose vil man miste 2%-poeng, og maksimalt oppnå 9%-poeng.

SESAM ettersorteringsanlegg er beregnet å kunne ta ut ca 17% gjenvinnbare fraksjoner fra restavfall uten mat. Dette vil utgjøre ca 4 %-poeng på gjenvinningsgraden til Fosen Renovasjon.

7. Kostnadsberegninger

7.1. *Kostnadsberegning av grønn pose vs. egen dunk*

Alle kostnader til SESAM-anlegget, slik som investering-, leie-, drift- og behandlingskostnader, skal dekkes gjennom gatefee priser og salg av plussfraksjoner som plast, metall, papir osv. Skisseprosjektet og forprosjektet har beregnet gatefee priser for levering av restavfall til SESAM-anlegget. Det er satt opp to ulike priser avhengig av om restavfallet inneholder matavfall i grønne poser eller ikke:

- "Tørt" restavfall (innbyggerne sorterer matavfall i egen dunk):
Pris 897 kr/tonn
- "Vått" restavfall (innbyggerne sorterer matavfall i grønn pose som følger med restavfallet).
Pris 1 175 kr/tonn

Differansen skyldes drift og investeringskostnader med den delen av anlegget som skal sortere ut de grønne posene. I tillegg inkluderer det den økte behandlingskostnaden for matavfall.

Skisseprosjektet/Forprosjektet har ikke gjort detaljerte beregninger for hvert enkelt selskap med tanke på sorteringsløsning, ekstra kostnader til innsamling og oppsamlingssystem. Det er derfor satt opp en beregning av de to ulike alternativene "grønn pose" og "egen dunk".

Forutsetninger og input til beregningene er beskrevet her. Alle beregninger gjøres som en differanseberegning mot dagens system. Dvs. vi sammenligner begge alternativene med dagens løsning, hvor restavfallet samles inn med enkammer bil og alt sendes til forbrenning.

7.1.1. Oppsamlingsenheter (Dunk/sekk/poser)

Egen dunk:

Ved denne løsningen må det kjøpes inn egen beholder til alle kunder, samt at det må kjøpes inn matavfallsposer til alle kunder. Det er også tatt høyde for engangskostnader som utsett av dunk, endringer i administrative systemer og markedsføring av ny løsning.

Dagens kostnader med plastsekk vil utgå da plasten vil levers med restavfallet.

Grønn pose:

Ved denne løsningen må det kjøpes inn grønne poser (matavfallsposer). Det er tatt høyde for ekstra kostnader med markedsføring av ny løsning.

Dagens kostnader med plastsekk vil utgå da plasten vil levers med restavfallet.

7.1.2. Innsamlingskostnader

Egen dunk:

Ved overgang til egen dunk for matavfall vil rutestrukturen endres vesentlig. På de fleste rutene vil man bytte ut dagens enkammerbiler til to-kammerbiler.

I dag hentes restavfallet hver 14. dag, mens papir hentes hver 4. uke. Med en matavfallsdunk vil man ha fast 14. dagers turnus hvor man på første besøk henter mat og papir i de to kamrene på renovasjonsbilen. På neste besøk hentes mat og restavfall. Dette fører til at hver husstand besøkes 26 ganger pr. år mot 39. ganger med dagens løsning.

MATAVFALL

PAPP/PAPIR

RESTAVFALL

JANUAR 2017							
UKE	M	T	O	T	F	L	S
52							1
1	2	3	4	5	6	7	8
2	9	10	11	12	13	14	15
3	16	17	18	19	20	21	22
4	23	24	25	26	27	28	29
5	30	31					

FEBRUAR 2017							
UKE	M	T	O	T	F	L	S
5			1	2	3	4	5
6	6	7	8	9	10	11	12
7	13	14	15	16	17	18	19
8	20	21	22	23	24	25	26
9	27	28					

Med en tokammer bil mister mann muligheten til å tømme containere. Det betyr at hytterrenovasjon og næringslivskunder med containere må tømmes på egen rute med en enkammerbil. Det er tatt høyde for dette i beregningene. I store deler av året går det allerede ekstra hyttecontainerruter. Den ekstra kostnaden med å sette opp ekstra enkamrerruter resten av året er vesentlig mindre enn besparelsen med å ta bort papirruta.

Det vil gå noe ekstra tid pr hentested med at to dunker skal tømmes mot en med dagens system. Det er lagt til et gjennomsnitt på 10 sekunder ekstra pr stoppepunkt.

Pr i dag har Fosen Renovasjon 5 biler og en reservebil. Med tokammerbiler kan oppdraget teoretisk løses med 3 tokammerbiler og to enkammerbiler, men det er tatt høyde for at det blir behov for en ekstra tokammerbil. Det er i tillegg lagt til en ekstra margin dersom det blir behov for å øke antall ruter.

Grønn pose:

Rutestrukturen vil ikke endres dersom man velger løsningen med grønn matavfallspose som kastes i restavfallet. Eneste mulige problemstilling er at plasten som i dag samles inn i egen pose sammen med blandet papir skal fases over til restavfallsdunken. Dette vil føre til en volumøkning slik at flere må bytte dunkstørrelse og potensielt noen flere mellomtømminger på restavfallsruter med mye avfall. Dette er ikke inkludert i beregningene.

7.1.3. Omlastingskostnader

Egen dunk:

Pr. i dag omlaster vi følgende fraksjoner fra renovasjonsbilene:

- Restavfall
- Blandet papir
- Papp (Bare i Rissa. På Ørland sendes det til FCS i dag)

Med løsningen med egen matavfallsdunk, vil vi få en til tre ekstra fraksjoner som skal omlastes fra renovasjonsbilen.

- Restavfall uten grønne poser
- Blandet papir
- Papp
- Matavfall
- Restavfall med grønne poser (selv om vi velger egen dunk kan det være aktuelt å innføre grønn pose for hytteeiere og evt. næringsliv).
- Grovt restavfall. Noe av dagens restavfall som tømmes med komprimatorbil er ikke egnet for et sorteringsanlegg. Dette er spesielt avfall fra noen næringslivskunder. Enten må disse kundene fases over på nye løsninger med krok-/liftcontainer, evt. må det kjøres en egen rute med enkammerbil og avfallet omlastes i egen container.

Med dagens anlegg er det ikke kapasitet til denne løsningen. Men parallelt med dette prosjektet pågår et prosjekt på utbedring av omlasting og gjenvinningsstasjoner. I Ørland/Bjugn er det planlagt en ny stasjon med omlasting i egen hall. I Rissa er det planlagt en midlertidig ombygging av gjenvinningsstasjonen og det vil føre til at rampene som i dag benyttes til gjenvinningsstasjon, kan benyttes til omlasting fra renovasjonsbil. Med bakgrunn i dette er det ikke lagt inn ekstra kostnader for omlasting.

Grønn pose:

Med dette alternativet vil omlastingen kunne foregå som i dag. Vi kan få en problemstilling der vi må vurdere mer skånsom omlasting for å unngå brekkasje av grønne poser. I dag fordeles/pakkes restavfallet i containeren med en traktorgraver.

Dette er ikke hensyntatt i beregningene.

7.1.4. Behandlingskostnader

Egen dunk:

Basert på plukkanalyser og erfaringer fra andre selskap er det lagt til grunn at dagens restavfall består av 50% matavfall. Av dette matavfallet er det antatt at innbyggerne vil klare

å sortere ut 60%. Sannsynligvis vil det ta noen år før vi oppnår så høy sorteringsgrad. Med god informasjon og oppfølging er det mulig å komme opp i 70-80%.

I beregningene er det benyttet samme priser som i skisseprosjektet/forprosjektet i SESAM. Matavfallspris er 1200 kr/tonn, mens tørt restavfall levert SESAM er 897 kr/tonn. Dagens prisjusterte restavfallspris til forbrenning er 750 kr/tonn. Det antas at matavfall vil leveres til Ecopro på Verdal. I dag går dette avfall til Trondheim og det er derfor estimert en ekstra transportpris på matavfall på 200 kr/tonn.

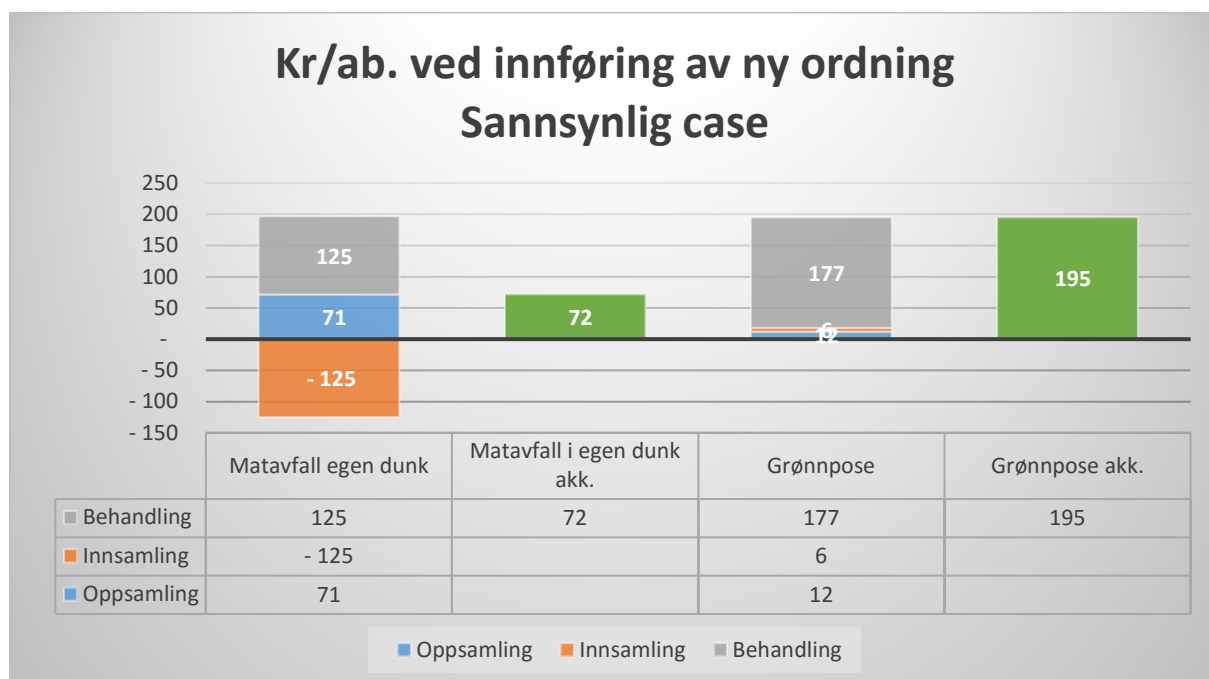
Dette prissystemet fører til at bedre sortering av matavfall gir høyere pris. I SESAM-prosjektet er det ikke tatt høyde for prisjusteringer etter hvor rent restavfallet er, men det er naturlig at det vil være en mottakskontroll og at det legges opp et system slik at alle leverer restavfall med minst mulig mat.

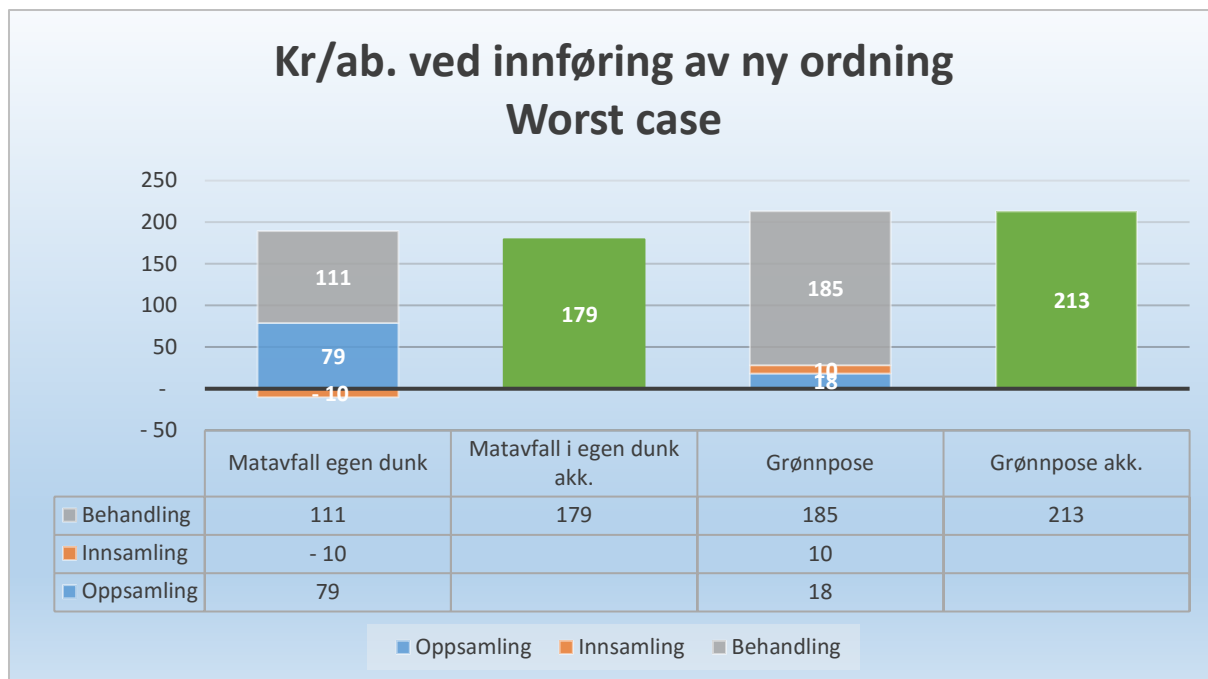
Grønne poser:

I prisberegningene for grønne poser er behandlingskostnad ved levering til forbrenning (750 kr/tonn) byttet ut med kostnad for levering til SESAM (1 175 kr/tonn)

7.1.5. Resultater

Resultatene av beregningene er vist i figurene under. Det er laget en beregning med mest sannsynlig input. I tillegg er det laget en worst case beregning. I denne beregningen er det valgt konservative input, spesielt på "egen dunk"-beregningen.

Beregningene viser at innsparingen ved ny rutestruktur er vesentlig. Dette fører til at alternativet med egen dunk kommer økonomisk bedre ut enn alternativet med grønn pose. Selv med betydelig konservative input i worst case beregningen, kommer alternativet med egen dunk bedre ut enn alternativet med sannsynlig beregning for grønn pose.

Innføring av matavfall med egen dunk (sannsynlig case) vil koste 5,5 kr pr. abonnement pr. prosentpoeng økning i materialgjenvinningsgrad.

7.2. Kostnadsberegninger plastemballasje

Gitt at matavfall bli tatt ut i egen dunk, vurderes her kostnader for å levere restavfall til SESAM ettersorteringsanlegg.

Merkostnaden for levering av restavfall til SESAM sammenlignet med forbrenning er på 147 kr/tonn. I tillegg tapes dagens inntekt fra salg av plast. Totalt gir dette en merkostnad på ca 450 000 pr. år, noe som tilsvarer ca 50 kr pr. abonnement.

Levering av restavfall (uten mat) til SESAM ettersorteringsanlegg vil koste 12 kr pr. abonnement pr. prosentpoeng økning i materialgjenvinningsgrad.

8. Konklusjon

Basert på de nye kravene som kommer fra EU må Fosen Renovasjon settes inn tiltak. I tillegg ønsker representantskapet i Fosen Renovasjon å se på muligheter for å innføre utsortering av matavfall på et tidligere tidspunkt.

Emballasjeavfall

For å oppnå kravet om 60% materialgjenvinning av emballasje viser erfaringer at dette bare kan oppnås gjennom ettersorteringsanlegg. Kildesortering av emballasje hos den enkelte husholdning gir maksimalt 20-30%.

Matavfall

For å oppnå kravet om økt materialgjenvinning må matavfallet sorteres ut. I tillegg kommer separat krav om utsortering av matavfall.

Ved å sette ut en egen dunk for matavfall oppnås både beste materialgjenvinningsgrad, og denne løsningen gir også en kostnadsbesparelse sammenlignet med alternativ metode (grønn pose som sorteres ut i ettersorteringsanlegg).

I tillegg til egen matavfallsdunk for alle helårsboliger, anbefales det å arbeide for en egen løsning med grønne poser for fritidsabonnenter og for områder som har nedgravde containerløsninger.

Mulig gjennomføringsplan

Pr. i dag er tidligst driftsstart for SESAM ettersorteringsanlegg i 2021.

Dagens løsning med at plastemballasje sorteres ut og hentes sammen med blandet papir bør derfor videreføres fram til den tid.

Med utsortering av matavfall i egen dunk er vi ikke avhengig av SESAM, men vi er avhengig av å ha tilstrekkelig kapasitet til omlasting. Med dagens anlegg er det ikke kapasitet til denne løsningen. Parallelt med dette prosjektet jobbes det med utbedring av omlasting og gjenvinningsstasjoner. I Ørland/Bjugn er det planlagt en ny stasjon med omlasting i egen hall. I Rissa er det planlagt en midlertidig ombygging av gjenvinningsstasjonen og det vil føre til at rampene som i dag benyttes til gjenvinningsstasjon, kan benyttes til omlasting fra renovasjonsbil. Før disse prosjektene kan starte, må selskapet ha utvidet låneramme, og deretter vil det ta noe tid til prosjektering og bygging. Løsningen i Rissa kan raskest løses på noen mnd. etter økt låneramme, mens løsningen i Bjugn/Ørland vil ta noen år.

I tillegg til endringer på omlastingsstasjonene vil det være nødvendig å skifte noen av bilene til tokammerbiler. Tre av dagens biler har leasingavtaler fram til 2022, mens de resterende bilene er gamle biler hvor kostnadene med utskiftning er mindre. En mulig løsning er derfor å innføre utsortering av matavfall i egen dunk i Rissa og Åfjord først og innføre samme løsning i Bjugn/Ørland samtidig med ferdigstilling av ny omlastingsstasjon.

Det må også skaffes nedstrømsavtale for behandling av matavfallet. Den mest nærliggende løsningen vil være å tildele matavfallet i enerett til Ecopro, men dette fordrer at de har kapasitet. Dette er ikke utredet videre foreløpig.

For å få til en best mulig overgang til tredunkløsning anbefales det å gjøre dette samtidig for hele Fosen. Tidligst innføring vil da bli i 2020/2021.

Vedlegg 3 Nytt varamedlem Bjugn

Fra: Standahl Anne M

Sendt: fredag 17. november 2017 13:10

Til: Standahl Jan Inge <jan-inge.s@broadpark.no>

Kopi: Undertun Ogne <Ogne.Undertun@bjugn.kommune.no>; Eide Hans <Hans.Eide@bjugn.kommune.no>; Rødsjø Anne Torill <anne.torill.roedsjoe@avinor.no>; Veie Laila <lailaveie38@gmail.com>; Sørås Ola <Ola@fosen.renovasjon.no>

Emne: Ny personlig varamedlem for varaordfører i representantskapet for Fosen Renovasjon

Kristine Graneng er fritatt fra sine verv i Bjugn, da hun har flyttet til annen kommune.
Hun var personlig varamedlem for varaordfører i representantskapet for Fosen Renovasjon.

Laila Iren Veie ble i kommunestyret 31.10.17 valgt, men siden hun er vara i styret kan hun ikke sitte i både styret og representantskapet.

Nytt valg ble foretatt i kommunestyremøte 14.11.17,
og du informeres herved om at du ble valgt som ny personlig varamedlem for varaordfører i representantskapet.

De andre i utvalget informeres ved kopi av denne eposten.
Kopi sendes også Fosen Renovasjon til orientering.

Med hilsen

Anne M. Standahl

konsulent

www.bjugn.kommune.no

anne.standahl@bjugn.kommune.no

[Se vår brosjyre](#)

Tlf. 72519551

Alf Nebbs gate 2, 7160 Bjugn

Epost fra og til Bjugn kommune er offentlig. Bevaringsverdig epost arkiveres og blir dermed synlig på [postlista](#).

Vedlegg 4 Henvendelse fra Indre Fosen

FOSEN RENOVASJON IKS
Postboks 55
7101 RISSA

Deres ref:
Vår ref: 7991/2017
Saksnr: 2017/1684
Dato: 30.06.2017

Orientering om vedtak i fellesnemnda om renovasjonsordning for Indre Fosen kommune

Saksprotokoll i Indre Fosen Fellesnemnd - 08.06.2017

Rådmannens innstilling:

1. Leksvik og Rissa kommuner ber Fosen Renovasjon IKS og Innherred Renovasjon IKS gjennom representantskapene om å ta ansvar for å utarbeide en mulighetsstudie om fusjonering av de to renovasjonsselskapene.
2. Avtalene som Leksvik kommune og Rissa kommune har med Innherred Renovasjon IKS og Fosen Renovasjon IKS i dag, forlenges fram til at kommunestyret for Indre Fosen kommune har vedtatt framtidig renovasjonsordning for ny kommune.

Behandling:

Steinar Saghaug (LE-H) er representant for Leksvik kommune i representantskapet i Innherred Renovasjon IKS og er styremedlem i Retura AS, men ble av fellesnemnda ikke ansett som inhabil.

- Tilleggsforslag fra Knut Ola Vang, (LE-AP):

Tilføye et punkt 3: Selskapene kommer tilbake til fellesnemnda med en tidsplan for når en mulighetsstudie kan være ferdigstilt.

- Forslag fra Per Kristian Skjærvik, (RI-AP):

Sett inn «/samarbeid» på slutten av punkt 1: 1. Leksvik og Rissa kommuner ber Fosen Renovasjon IKS og Innherred Renovasjon IKS gjennom representantskapene om å ta ansvar for å utarbeide en mulighetsstudie om fusjonering/samarbeid av de to renovasjonsselskapene.

Rådmannen endret på innstillingen og tar inn ordet «samarbeid» i pkt 1 (...en mulighetsstudie om fusjonering/samarbeid av de to renovasjonsselskapene).

Avstemning:

Rådmannens innstilling med tilleggsforslaget fra Knut Ola Vang (LE-AP) ble enstemmig vedtatt.

Endelig vedtak:

1. Leksvik og Rissa kommuner ber Fosen Renovasjon IKS og Innherred Renovasjon IKS gjennom representantskapene om å ta ansvar for å utarbeide en mulighetsstudie om fusjonering/samarbeid av de to renovasjonsselskapene.
2. Avtalene som Leksvik kommune og Rissa kommune har med Innherred Renovasjon IKS og Fosen Renovasjon IKS i dag, forlenges fram til at kommunestyret for Indre Fosen kommune har vedtatt framtidig renovasjonsordning for ny kommune.
3. Selskapene kommer tilbake til fellesnemda med en tidsplan for når en mulighetsstudie kan være ferdigstilt.

Med hilsen

Ola Andreas Stavne / Kommunikasjon og personal

Epost: ola.andreas.stavne@rissa.kommune.no

Telefon: 900114887

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg 5 Referat styreledersamling 29.11.2017

Referat

Styreledermøte -

Regionalt samarbeid om renovasjonstjenester i Midt-Norge

Tid: Onsdag 29.11.2017, kl. 11.30 – 15.30

Sted: Quality Hotel Panorama, Tiller i Trondheim

Til stede:

Milian Myraunet	- Trondheim renholdsverk (møteleder)
Bjørn Ludvik Bergsmo	- Steinkjer kommune (deltok ikke under pkt. 5)
Kjell Sverre Tung	- Fosen renovasjon
Eilif Lervik	- NIR
Mona K Pedersen	- Envina
Per Kosberg	- IR
Knud P. Aune	- HAMOS
Arne Flått	- MNA
Stig Arve Høyvik	- SHMIL (deltok ikke under pkt. 4 og 5)

Andre:

Lars Skrøvseth	- TRV Gruppen AS
Inge Garshol	- SESAM Ressurs AS
Trond Norum	- SeSammen
Trygve Berdal	- HAMOS (referent)

0.0 Presiseringer av referatet

Utkast til referat, med anmodning om innspill til presiseringer, ble utsendt 4.12.17.

Med grunnlag i mottatte tilbakemeldinger er referatet korrigert for gjengs oppfatning, slik det er kommet til uttrykt i e-postmeldinger fra deltakerne. Endringer hovedsakelig i pkt. 3.3 og 4.0.

1.0 Agenda

Invitasjon til møtet ble utsendt den 12.10.2017, se vedlegg til dette referatet.

2.0 Status med hensyn til samarbeid

Hvert selskap/kommune orienterte kort om organiseringen av renovasjonstjenestene i sitt dekningsområde og sonderinger rundt utvidet samarbeid med flere naboselskap.

Den enkelte redegjorde videre for hvordan de ser for seg å møte fremtidige krav til effektiv drift og økt materialgjenvinning ved blant annet de utnytte mulighetene som ligger i et utvidet samarbeid og eventuelt endringer i selskapsstruktur.

SeSammen-samarbeidet trekkes frem av flere som positivt og vil kunne være et alternativt til mere formalisert samarbeid og strukturelle endringer.

3.0 SESAM

Styrelederne i SESAM-samarbeidet møttes den 3. mai i år for en foreløpig gjennomgang av forprosjektet, med vekt på å gi tilbakemeldinger til styringsgruppen på områder som skulle utredes nærmere. Fem konkrete forhold ble prioritert, se oppfølging fra prosjektleder i vedlagte presentasjon.

3.1 Konsept

En av hovedoppgavene til ny prosjektleder er kvalitetssikring av konseptet, både med hensyn til systemvalg, kostnader og markedet for utsorterte fraksjoner.

Fortsatt aktuelt å få en gjennomført en tredjepartsgjennomgang av både tekniske og økonomiske aspekter.

Hvert enkelt selskap må avklare systemvalg for fremtidig kildesortering innen rimelig tid.

3.2 Lokalisering

Flere alternative lokaliseringer er vurdert. En teoretisk beregning av optimal lokalisering, ut ifra hvor tyngdepunktet av avfallet som skal ettersorteres oppstår, viser samlet at en lokalisering i Trondheim er god.

Forutsetningen for denne lokaliseringen er at Trondheim kommune står for opparbeidelsen av tomt og bygg. SESAM Ressurs AS leier tilbake disse investeringene til selvkost, med et påslag for risikopremie til kommunen.

SESAM Ressurs AS vil være ansvarlig for alle drifts- og vedlikeholdskostnader på tomten og utleiebygget. Likeledes er det SESAM Ressurs AS som er ansvarlig for eventuelle utvidelser eller modifikasjoner på bygget.

Etter at enerettsperioden er utløpt om 20 år skal SESAM Ressurs AS innløse hele anlegget til en på forhand avtalt sum.

3.3 Fraktutjevning

SESAM Ressurs AS ønsker å få inn så mye avfall til ettersortering at driften av anlegget kan optimaliseres over to skift.

Hvert enkelt renovasjonsselskap er selv ansvarlig for leveringen av sitt avfall til ettersorteringsanlegget. Leveringsprisen inn til anlegget skal differensieres ut ifra avfallets beskaffenhet, våt eller tørt.

SESAM Ressurs AS bes utrede selskapets fordel ved reduserte enhetskostnader (investerings/fastkostnader) gjennom samarbeidet. Dette danner så utgangspunktet for en vurdering av spørsmålet om hvorvidt fraktutjevning er formålstjenlig.

3.4 Enerettstildeling

Hvert enkelt selskap/kommune klargjør selv om de har kompetanse til, og hvilket organ som kan, beslutte eventuell enerettstildeling til SESAM Ressurs AS for en periode på 20 år.

Enerettstildelingen må skje samtidig som en eventuell investeringsbeslutning fattes.

SESAM Ressurs AS er et offentligrettslig organ som kan motta slik enerettstildeling, men da skal driften skje til selvkost.

3.5 Matavfall og Ecopro AS

Dagens eiere i Ecopro AS legger til grunn at de fortsatt vil levere sitt kildesorterte matavfall til Ecopro (enerettstildelt frem til 2023). Det er uttrykt en klar forventning til de øvrige eierne av SESAM Ressurs AS om at alt utsortert matavfall skal behandles hos Ecopro.

Ecopro AS er allerede tildelt enerett og drive derfor etter egne retningslinjer for selvkost. Hvis SESAM Ressurs AS ikke ønsker å videretildele eneretten på behandling av matavfallet til Ecopro, er Ecopro avskåret fra å konkurrere om dette avfallet ut ifra det samme selvkostregelverket.

SESAM Ressurs AS stiller som krav at matavfallet skal inngå som en råvare for biogassproduksjon og at biogjødslen blir utnyttet og ført tilbake i nye kretsløp.

SESAM Ressurs AS vil ved en eventuell enerettstildeling bli ansvarlig for å finne den beste og mest robuste behandlingsløsninger for alle utsorterte fraksjoner.

Kompetansen til å eventuelt videretildele eneretten til annet offentligrettslig organ (Ecopro) tilligger SESAM Ressurs AS.

4.0 Utredning av fremtidig samarbeid og selskapsstruktur

På ADSL-samlingen i slutten av august 2016 ba styrelederne om at det ble igangsatt et arbeid for å se på en optimal organisering av renovasjonstjenesten i landsdelen. Dette arbeidet har av forskjellige årsaker ikke kommet i gang enda og det er derfor nødvendig med en klargjøring av oppdraget.

Møtet drøftet ulike initiativ mht å fjerne hindringer for og å øke effekten av samarbeid i regionen:

1. Styrelederne forventer at informasjonsutveksling og konkret samarbeid mellom selskapene forsterkes ytterligere gjennom SeSammen-samarbeidet.
2. Styrelederne ber om at det utarbeides en handlingsplan for SeSammen prosjektet som beskriver konkret hvordan forsterket samarbeid kan bidra til å sikre økt grad av materialgjenvinning og bidra til å redusere kostnader i behandlingen av de ulike fraksjoner.
3. Det etableres umiddelbart rutiner for varsling til SeSammen av planlagte innkjøp, forslag til fellesanskaffelser, kontraktsoppfølging etc.
4. Dersom selskapene opplever organisatoriske eller juridiske hindringer for å oppnå optimal effekter av samarbeid i prosjektet SeSammen beskrives tiltak for å fjerne hindringene

Styrelederne ønsker tilbakemelding på status og resultater i SeSammen-arbeidet innen 1.5.2018.

5.0 Retura Midt-Norge

Retura-selskapene i Midt-Norge var den 19.10.17 samlet for å diskutere franchisekonseptet i forhold til egen konkurransekraft, spesielt ved regionale- og landsomfattende tilbudskonkurranser. Aktuelle Retura-selskap dekker ikke hele landsdelen og er derfor avhengig av å kjøpe tjenester fra samarbeidende selskaper.

Det ble besluttet å gjennomføre en Benchmarking av selskapenes kostnadsstruktur som grunnlag for vurdering av blant annet ny selskapsstruktur.

Vedlegg 6 Møtereferat 10.01.2018

MØTEREFERAT

Tema	Renovasjonsløsning Indre Fosen Kommune
Sted	Indre Fosen kommune avd Rissa
Dato	10.01.2018
Tidsrom	14.00-15.00
Deltagere	Indre Fosen Kommune: Steinar Saghaug, Liv Darell Fosen Renovasjon IKS: Jon Husdal, Ola Sørås

Nr.	Sak	Ansvarlig	Frist
1.	Agenda: Gjennomgang av status renovasjonsløsning Indre Fosen kommune.		
2.	Status: - Indre Fosen kommune sendte henvendelse til representantskap i Fosen Renovasjon og Innherred Renovasjon med vedtak gjort i FellesNemda for Indre Fosen 30.06.2017. - Representantskapet i Fosen Renovasjon behandlet saken i møte 13.11.2017. Ut over det vedtaket som ble gjort, var det klare signaler fra Ørland, Bjugn og Åfjord om at det er lite aktuelt å gjennomføre en mulighetsstudie ang. fusjon med Innherred Renovasjon.		
3.	Diskusjoner i møtet: Det ble gitt klare signaler fra Fosen Renovasjon om at ved en evt. overtagelse av renovasjonen i Leksvik, er det ikke er aktuelt å endre på tjenestetilbudet og løsningene ang. matavfall. Tilsvarende vil gjenvinningsstasjonen i Vanvikan opprettholdes og en evt. framtidig endring skal i tilfelle gi et bedre tilbud for innbyggerne.		
4.	Videre arbeid: - Fosen Renovasjon sender møtereferat fra styreledersamling - Indre Fosen tar opp framtidig renovasjonsløsning som sak i formannskapet 23.01.2018, og evt. videre i kommunestyret i februar 2018.	Ola Steinar	
5.			

Referent

Ola

Vedlegg 7 Utdrag fra møteprotokoll Indre Fosen formannskap 06.03.2018

- Renovasjonsordning for Indre Fosen kommune v/ ordfører Steinar Saghaug

01.03.2018 brev fra Innherred Renovasjon:

Indre Fosen kommune

Deres ref:

Vår ref: GTL 2017/321

Data: 01.03.2018

Vedrørende deltakerkommunene i Innherred Renovasjon

VEDRØRENDE DELTAKERKOMMUNE I INNHERRED RENOVASJON.

Vi viser til brev datert 15.12.2016 vedrørende sammenslåing av Rissa og Leksvik, samtaler med ordfører og rådmann i Indre Fosen Kommune og orientering om vedtak i fellesnemnda om renovasjonsordning for Indre Fosen kommune.

Det har i tillegg vært avviklet et møte mellom daglig ledere, styreledere og representantskapets ledere i Fosen Renovasjon IKS og Innherred Renovasjon IKS. Dette i tråd med vedtaket i fellesnemnda som ba om at selskapene tar ansvar for å utarbeide en mulighetsstudie om fusjonering/samarbeid.

I forbindelse med fremtidig valg av renovasjonsordning i Indre Fosen kommune tillater vi oss å gjøre oppmerksom på en del utfordringer som bør belyses. Disse er relativt komplekse og kan dermed føre til at det vil medgå en god del tid.

I og med at IR ikke har nødvendig kompetanse i egne rekker er det etter vår oppfatning fornuftig med en ekstern utredning. Vi vil derfor anbefale at kommunen bidrar til at slik utredning blir foretatt.

Følgende utfordringer vil være naturlig å utrede nærmere:

- Kommunene Leksvik og Rissa sin andel av gjeldsforpliktelsene i selskapene. (I IR er det for Leksvik kommune pr. 31.12.2017 en forpliktelse på 4.801.207,-).
- Andel av pensjonsforpliktelser til selskapene sine ansatte
- Etterdriftsansvar for deponi
- Ansvar for avtaler som er inngått med eksterne leverandører av tjenester som transport og behandling
- Enerettstildeling til Ecopro AS

Oversikten er ikke uttømmende.

Samtidig har de gamle kommunene også noen rettigheter i selskapene og ifølge Lov om interkommunale selskap § 30 3 ledd kan «Utløsningssummen ikke overstige verdien av deltakerens innskudd». Til orientering så betalte Leksvik Kommune i 1996 437.250,- i innskudd til Innherred Renovasjon IKS.

Innherred Renovasjon IKS vil bidra, og da gjerne sammen med Fosen Renovasjon IKS, til at alle forhold blir belyst slik at Indre Fosen kommune kan fatte et best mulig vedtak for sine innbyggere.

Med hilsen

Geir Tore Leira

Adm.dir

Brevet er elektronisk godkjent.

Kopit til:
Steinar Saghaug
Rådmannen i Indre Fosen kommune

Innherred Renovasjon IKS ➤ Russervegen 10 ➤ 7652 Verdal ➤ Kundesenter: 74 02 88 40 ➤ Org.nr: 971 217 391
innherred.renovasjon@ir.nt.no ➤ ir.nt.no

Indre Fosen kommune må be om en redegjørelse fra Innherred Renovasjon og Fosen Renovasjon om konsekvensene av å gå ut av selskapene.
Det er ønskelig å vurdere om det er mulig å fortsette med begge selskapene og hvilke konsekvenser det eventuelt vil ha.

Vedlegg 8 Svar fra KS-advokatene ang. eierskap i to IKS

Fra: Elen Schmedling Gimnæs <elen.gimnas@ksbedrift.no>

Sendt: torsdag 5. april 2018 11:42

Til: Sørås Ola <Ola@fosen.renovasjon.no>

Kopi: Tone Molvær Berset <tone.berset@ksbedrift.no>; Kristine von Hanno <Kristine.Von.Hanno@ksbedrift.no>

Emne: Eierskap i to interkommunale renovasjonsselskaper - IKS

Hei Ola.

Viser til din henvendelse nedenfor.

Vi kan som utgangspunkt ikke se noe rettslig hinder for at en kommune er eier i to IKS som løser samme type oppgaver på hvert sitt geografiske område. Kommunene har betydelig frihet til å organisere sine tjenester og velge modell for dette, så lenge oppgavene ellers løses i samsvar med regelverket og lovkravene der.

Et spørsmål vi imidlertid har vurdert er om modellen som du skisserer kan være i strid med de krav og forutsetninger som fremgår av *forurensningsloven*. Dette fordi én og samme kommune da må vedta to (ulike) avfallsgebyrer, og kanskje også vedta to renovasjonsforskrifter.

Det må da forutsettes at det for begge selskapene, og de geografiske områdene og husholdningene de dekker, fastsettes priser og avfallsgebyrer i tråd med selvkostregelverket. Det innebærer at gebyrene *kan* bli ulike mellom de områdene som tidligere var to kommuner. Videre må det tas stilling til hvordan spesifikke kostnader i en kommune fordeles mellom selskapene og områdene. Dette har vi ikke noe klart svar på.

Det er «kommunen» som er rettssubjektet etter forurensningsloven, og som har hjemmel til å fastsette lokale forskrifter om kommunal innsamling av husholdningsavfall. Det er slik vi ser det ikke noe forbud mot å vedta to forskrifter som gjelder samme tjenester, men som dekker ulike geografiske områder av kommunen. Men, det ligger kanskje utenfor det lovgiver opprinnelig har tenkt. Dersom det opereres med to (ulike) renovasjonsforskrifter i én og samme kommune, kan dette også medføre utfordringer som vi ikke har full oversikt over av både juridisk og politisk karakter. For alle praktiske formål kan det anbefales at forskriftene forenes, slik at det er klart at alle innbyggere i den nye kommunen behandles likt og får samme tjenestetilbud.

Selv om vi legger til grunn at modellen med eierskap i to renovasjonsselskaper ikke er i strid med regelverket, og kan inngå som en del av den kommunale organisasjonsfriheten, er det nok spørsmål om det er en hensiktsmessig og fornuftig løsning på lengre sikt. Dette bør den nye kommunen vurdere nærmere i tiden som kommer.

Vi håper dette kan gi noen svar på spørsmålene dine, men ta gjerne kontakt med oss for en prat om det videre arbeidet. Vi er ellers oppmerksomme på at problemstillingen kan være relevant for flere kommuner og bedrifter som berøres av kommunesammenslåing.

Med vennlig hilsen

Elen Schmedling Gimnæs

Advokatfullmektig

KS Bedrift

E-post E-mail: elen.gimnas@ks.no

Mobil Cellular: (+47) 48 28 75 50

<http://www.ks-bedrift.no>

SAMFUNNSANSVARLIG FORRETNINGSDRIFT

Corporate Social Responsibility

Følg oss på [Twitter](#) og [Facebook](#)

Fra: Sørås Ola [<mailto:Ola@fosen.renovasjon.no>]

Sendt: søndag 25. mars 2018 23.27

Til: Kristine von Hanno <Kristine.Von.Hanno@ksbedrift.no>

Emne: Kommunesammenslåing

Hei

Rissa kommune og Leksvik kommune ble slått sammen til Indre Fosen Kommune fra 01.01.2018.

Rissa kommune var eier i Fosen Renovasjon IKS, mens Leksvik kommune var eier i Innherred Renovasjon IKS. Indre Fosen er nå eier i begge selskap og er inne i en overgangsperiode fram til 01.01.2020 på å bestemme seg for renovasjonsløsning.

Det har nå blitt diskutert om de kan ha en delt løsning, hvor Indre Fosen på permanent basis er eier i begge IKSene og at Innherred Renovasjon utfører renovasjonstjenestene i «Leksvik-delen» av Indre Fosen, mens Fosen Renovasjon IKS utfører tilsvarende i «Rissa-delen».

-Vil det være en lovlig modell?

-Vil det være krav om felles renovasjonsforskrift?

-Vil det være krav om like gebyr?

-Er det andre hensyn som må tas dersom dette er en lovlig løsning?

Med vennlig hilsen

Ola Sørås

Daglig leder Fosen Renovasjon IKS

 www.fosenrenovasjon.no

 Ola.Soras@fosen.renovasjon.no

 97161312

Vedlegg 9 Avklaring fra KS-advokatene (e-post)

Hei!

Jeg har sett på spørsmålene deres og har følgende kommentarer:

Oppsigelsestid ved uttredden:

Utgangspunktet er at det ved kommunesammenslåing skjer en form for eierskifte ved at Indre Fosen overtar rettigheter og forpliktelser fra de kommuner som inngår i den nye kommunen. Dette følger av IKS-loven § 26, andre ledd.

Iksl. § 30 slår fast at en Rissa kommune kan si opp sitt deltakerforhold i selskapet med 1 års varsel. Etter at kommunesammenslåingen har funnet sted, 01.01.2018, slår inndelingsloven fast at Indre Fosen, innen 1 år, kan si opp deltakerforholdet sitt med en frist på 6 mnd. Oppsigelsesfristen etter 01.01.2018 er altså kortere enn det IKS-loven § 30 gir anvisning på.

Nødvendigheten av å utpeke nye representanter til representantskapet:

Iksl. § 26, 1 ledd, forutsetter at eierskifte krever samtykke fra samtlige eiere i IKSet. Det er uklart om denne regelen kommer til anvendelse ved kommunesammenslåing, men jeg mener det ikke kreves samtykke ved en kommunesammenslåing. Dersom man legger til grunn at slikt samtykke ikke er nødvendig, kan Indre Fosen kommune videreføre deltakelse i IKSet, dersom de ønsker det.

Dersom den nye kommunene, Indre Fosen, velger å tre inn i IKSet skal de være representert med 2 representanter etter selskapsavtalen § 7.1. Selskapsavtalen slår fast at antallet medlemmer kan justeres ved økning/reduksjon i antall eierkommuner eller kommunesammenslåing. I dette konkrete tilfellet er justering ikke nødvendig da antallet deltakere i IKSet forblir det samme som før.

Det følger av Iksl. § 6 at kommunestyret skal velge (ved forholdsvalg eller flertallsvalg) sine representanter til representantskapet. For perioden frem til ny kommune er på plass trenger man derfor ikke velge nye representanter, men dersom Indre Fosen kommune velger å tre inn i IKSet, fra 01.01.2018, må nye representanter velges av nytt kommunestyre.

Er det behov for å utpeke nye styremedlemmer ?:

Det vil i utgangspunktet ikke være nødvendig å peke ut nye styremedlemmer, som du påpeker. Styret er jo per i dag valgt av representantskapet, jf. Iksl. § 10. Det kan jo allikevel være at Indre Fosen vil foreslå endringer til styret. Dette er det anledning til etter Iksl. § 10, andre ledd:

«Styremedlemmene velges av representantskapet med de unntak som er nevnt i denne paragrafen. Representantskapet kan når som helst fjerne et styremedlem som det selv har valgt.»

Oppdatering av selskapsavtalen:

Iksl. § 4 gir anvisning på hva selskapsavtalen skal inneholde (minstekrav). Det følger av bestemmelsen at avtalen skal angi deltakerne til selskapet og disses eierandel og ansvarsandel, dersom denne avviker fra eierandelen. Det vil derfor være nødvendig med en oppdatering av selskapsavtalen, slik at den pr. 01.01.2018 reflekterer at Indre Fosen er deltaker i IKSet, men med et begrenset ansvar i forhold til hva selskapsavtalen § 5 legger ved å ta antall innbyggere som utgangspunkt.

Dersom selskapsavtalen ikke blir endret vil den i en mellomperiode, frem til endring, være i strid med loven. I realiteten vil allikevel eierbrøken måte anses endret fra det tidspunkt kommunesammenslåingen trer i kraft. Det siste vil her være viktig ettersom selskapsavtalens § 5 legger opp til at eierandelen i selskapet skal beregnes ut fra innbyggerantallet. Ettersom dere ønsker å avvike fra selskapsavtalen utgangspunkt, slik at Indre Fosen får eierandel og ansvar som Rissa kommune har i dag, er det derfor viktig å få på plass endring av selskapsavtalen.

Om noe er uklart eller dere har spørsmål så ta gjerne kontakt.

Beste hilsen,

Håkon

Håkon Andreas Riegels
Advokatfullmektig
KS Bedrift

E-post E-mail: hakon.riegels@ks.no
Mobil Cellular: (+47) 468 92 872
<http://www.ks-bedrift.no>

SAMFUNNSANSVARLIG FORRETNINGSDRIFT
Corporate Social Responsibility

Vedlegg 10 E-post fra KS-bedrift ang. enerett/egenregi

Fra: Håkon Andreas Riegels [mailto:Hakon.Riegels@ksbedrift.no]

Sendt: mandag 5. februar 2018 15:10

Til: Sørås Ola <Ola@fosen.renovasjon.no>

Emne: SV: Kommunalt næringsavfall

Hei Ola,

Beklager sent svar.

Jeg har forsøkt å oppsummere vesentlige forskjeller i tildeling av enerett og bruk av utvidet egenregi under. Om noe er uklart så slå gjerne på tråden, så kan vi diskutere oss gjennom det.

Når det gjelder forskjellen på alternativ 2 og 3 er den praktiske siden for FR IKS antakelig ikke så forskjellig. Den største forskjellen ligger nok i muligheten til å tildele enerett til et selskap, for eksempel FR Næring AS, som har mer enn 20 % av virksomheten rettet mot andre enn eierkommunene. Dersom man vil at FR IKS skal kunne videredelegere ansvar for kommunalt næringsavfall må man også benytte enerett.

Unntaket for enerett, jf. 2-3 :

For å tildele enerett er det et vilkår at den som blir tildelt enerett er å anse som et *offentligrettslig organ*, jf. anskaffelsesforskriften § 1-2. Spørsmålet må besvares etter en helhetsvurdering, der man særlig ser hen til selskapets aktivitet, omsetning og formål. Det er altså ikke et 80/20 % krav for at selskapet skal kunne tildeles enerett (slik det er for egenregi). Dersom selskapet ikke er å anse som et offentligrettslig organ etter anskaffelsesforskriften kan tildeling av enerett ikke benyttes.

Tildeling av enerett begrunnes i allmenhetens behov. Det er viktig at kommunene selv kan bestemme hvordan og hvor eget næringsavfall skal håndteres ut fra miljø- og klimamessige målsettinger. Mulighet for tildeling av enerett for kommunalt næringsavfall kan også bidra til å sikre kontinuitet og tilstrekkelig kapasitet for den kommunale innsamlingen og behandlingen. Samlet gir dette argumenter for at tildeling enerett på kommunalt næringsavfall er mulig dersom eneretten kan begrunnes ut fra miljøhensyn, og eventuelt også ut fra hensynet til planlegging og dimensjonering av kommunens avfallshåndtering. I tillegg må det gjøres en konkret vurdering av om enerettstildelingen er forenelig med EØS-avtalens regler, herunder reglene om fri bevegelse og konkurransereglene.

Jo større andel av virksomheten som har industriell eller forretningsmessig karakter jo mindre sannsynlig er det at selskapet kan tildeles enerett. Dersom virksomheten er utsatt for en sterk konkurranse fra andre aktører, trekker også dette i retning av at virksomheten ikke omfattes av anskaffelsesreglene som offentligrettslig organ.

Innsamling og behandling av det kommunale næringsavfallet kan anses å høre innunder allmenhetens behov, jf. også miljø- og klimamessige krav og målsettinger som kommunene er bundet av. Det legges til grunn at eierkommunene kan tildele enerett til å samle inn og

håndtere det kommunale næringsavfallet dersom dette kan begrunnes konkret i miljømessige hensyn og det kan dokumenteres en miljøgevinst, og eneretten ikke er i strid med andre EØS-regler. Det må treffes gyldig vedtak om dette i eierkommunene, og vedtakene må være kunngjort offentlig. Disse vilkårene gjelder ikke for utøvelse av egenregi.

Det må gjøres oppmerksom på at det for tiden verserer en klagesak til ESA på nettopp tildeling av enerett i fbm kommunalt næringsavfall. Jeg fikk fra ESA nettopp bekreftet at det vil ta enda noe tid(startet i 2015) før denne er avgjort. Det kan være greit å ha dette i mente når man vurderer hvilken løsning man bør velge.

KS bedrift har tidligere fått tildeling av enerett på kommunalt næringsavfall vurdert av professor Hjelmeng. Du finner utredningen her:

<http://www.ksbedrift.no/media/1829/kommunale-enerettigheter-i-avfallssektoren.pdf>

Unntaket for utvidet egenregi, jf. § 3-1.:

For egenregi er det to sentrale vilkår som må være oppfylt. Det ene er kontrollkriteriet: eier må utøve en kontroll med leverandørselskapet som tilsvarer kontrollen oppdragsgiver har med egen virksomhet. (For IKS er det tilstrekkelig med felles kontroll). Det andre kriteriet er aktivitetskriteriet. Dette tilsier at den vesentligste delen av leverandørens aktivitet må være knyttet til de kontrollerende oppdragsgivere. Aktivitetskravet er i dag satt til 80/20. Det legges til grunn at en kommune selv må kunne bestemme hvem/hvordan eget avfall skal håndteres. Vi har tidligere fått dette vurdert av advokat Morten Goller, du finner notatet vedlagt som PDF.

Oppsummert:

Bruk av utvidet egenregi, jf. anskaffelsesforskriftens § 3-1, egner seg godt dersom leverandøren i hovedsak har sin aktivitet rettet mot eierkommunene, 80/20 % (aktivitetskriteriet) og man har kontroll tilsvarende egen virksomhet over leverandøren. Håndtering av det kommunale næringsavfallet vil utgjøre en del av de 80 %. Ved bruk av egenregi kan det ikke være private på eiersiden hos leverandøren. Man slipper ved bruk av egenregi å begrunne valget på samme måte som man må ved tildeling av enerett.

Reglene om enerett fremgår av anskaffelsesforskriften § 2-3. Det er ikke så strenge til at leverandøren må i hovedsak ha sin aktivitet rettet mot eierkommune. Det er allikevel et krav at leverandøren må falle inn begrepet offentligrettslig organ etter forskrift om offentlig anskaffelse. Dette tilsier at hovedaktiviteten ikke bør være markedsmessig, men det er ikke et 80/20 % krav. Dersom kommunen ønsker å åpne for videredelegering av enerett til andre leverandører (for eksempel datterselskap) må en benytte enerettsunntaket. Ved tildeling av enerett må det fattes et vedtak om tildeling og vedtaket må begrunnes(se over.)

Med beste hilsen,

Håkon

Håkon Andreas Riegels
Advokatfullmektig
KS Bedrift

E-post E-mail: hakon.riegels@ksbedrift.no
Mobil Cellular: (+47) 468 92 872
<http://www.ks-bedrift.no>

SAMFUNNSANSVARLIG FORRETNINGSDRIFT
Corporate Social Responsibility

Følg oss på [Twitter](#) og [Facebook](#)

Vedlegg 11 Utredning om tildeling av kommunalt næringsavfall

Notat

Til: KS Bedrift v/Tone Molvær Berset

Fra: Advokatfirmaet Wiersholm AS v/Morten Goller og Kristin Hallsjø Aarvik

Ansv. advokat: Morten Goller

Dato: 10. februar 2016

Vurdering av regelverket om offentlige anskaffelser – Unntaket for utvidet egenregi etter gjeldende rett og bestemmelser i nytt anskaffelsesdirektiv 2014/24/EU

1. INNLEDNING

KS Bedrift har bedt Wiersholm om en vurdering av hvorvidt kommuner lovlig kan velge å tildele kontrakt for håndtering av kommunalt næringsavfall, dvs. avfall fra kommunenes egne bygg, skoler, sykehjem mv., til kommunale avfallsselskap uten kunngjøring og anbudskonkurranse i medhold av unntaket om utvidet egenregi.

De kommunale avfallsselskapene har ansvaret for håndtering av husholdningsavfall, dvs. avfall fra private husholdninger i kommunen. Denne oppgaven er pålagt kommunen ved lov, jf. forurensningsloven § 30 mv. Kommuner har enerett til å håndtere husholdningsavfall, men kommunen skal ikke ta avfallsgebyr som overstiger kommunens kostnader, jf. forurensningsloven § 34.

Kommuner er ikke pålagt å samle inn avfall fra næringsvirksomhet. Kommuner kan imidlertid gjennom de kommunale avfallsselskapene også håndtere næringsavfall. Dette gjøres da i konkurranse med andre aktører i avfallsmarkedet, og kommunen kan beregne fortjeneste når den tilbyr virksomheter innsamling av slikt avfall.

EU vedtok 26. mars 2014 nye anskaffelsesdirektiv for klassisk sektor og forsyningssektorene, hhv. direktiv 2014/24/EU og direktiv 2014/25/EU. I tillegg er det vedtatt et helt nytt direktiv for konsesjonskontrakter, direktiv 2014/23/EU.

I de nye direktivene har man lovfestet unntaket fra anskaffelsesregelverket for utvidet egenregi, og for øvrig offentlig-offentlig samarbeid. Disse reglene er ellers utviklet gjennom EU-domstolens praksis. Bestemmelsene er i stor grad sammenfallende med gjeldende rett, men på enkelte punkter innføres det endringer fra gjeldende rett. Bestemmelsene presiserer og klargjør også enkelte uavklarte spørsmål.

Direktivene skal gjennomføres i norsk rett, og unntaksreglene vil derfor få betydning for norske kommuners valg med hensyn til å løse oppgaver gjennom interkommunalt samarbeid og gjennom kommunalt eide selskap.

Forslag til nye forskrifter ble sendt ut på høring i mars 2015. I forslag til ny forskrift om offentlige anskaffelser er direktivunntakene tatt inn i ny §§ 2-8 til 2-11. De nye forskriftene blir trolig gjennomført sommeren 2016. Wiersholms vurdering av reglene for utvidet egenregi bygger derfor på bestemmelsene i de nye direktivene, forslag til ny forskrift om offentlige anskaffelser, samt rettspraksis etter gjeldende rett.

2. OPPSUMMERING

Etter vår vurdering vil et kommunalt avfallsselskap på nærmere vilkår kunne tildeles kontrakter om håndtering av kommunalt næringsavfall i egenregi.

Vilkårene fra EU-domstolens praksis, herunder kontrollkriteriet og aktivitetskriteriet, er videreført i direktivet. Om et avfallsselskap tilfredsstiller vilkårene for å benytte unntaket om utvidet egenregi, beror derfor på en konkret vurdering av bl.a.:

- i hvilken utstrekning kommunen kan utøve bestemmende innflytelse over både strategiske mål og viktige beslutninger i selskapet (dette vil bero på organisering, eierbeføyelser mv.) – alene eller i fellesskap med øvrige deltakerkommuner;
- i hvilken utstrekning selskapet kan opptre selvstendig fra kommunen eller øvrige deltakerkommuner;
- i hvilken utstrekning selskapets aktivitet er rettet mot kommunen eller deltakerkommunene; og
- i hvilken grad selskapet er markedsorientert.

Dette er nærmere drøftet i det følgende.

I det nye direktivet, samt forskriften som gjennomfører direktivet i norsk rett, er unntaket om utvidet egenregi regulert i ulike bestemmelser. Hvilken bestemmelse som er aktuell beror på om kommunen alene utøver kontroll over selskapet som skal tildeles kontrakt, eller om kontroll utøves i fellesskap med øvrige deltakerkommuner. Rettspraksis tilsier at det generelt skal svært lite til for at en kommune kan anses å oppfylle kontrollkriteriet sammen med andre kommuner, men det må gjøres en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle, med utgangspunkt i de beføyelser den aktuelle kommunen har over oppdragstaker.

Vurderingen av om oppdragstaker utfører minst 80 % sin aktivitet for kommunen må avgjøres ut i fra det konkrete selskapets aktivitet. Om kontrakt for håndtering av det kommunale næringsavfallet kan tildeles et kommunalt selskap direkte vil derfor bero på hvordan de *ulike enhetene som håndterer avfall* er organisert.

Dersom f.eks. et interkommunalt avfallsselskap *primært håndterer husholdningsavfall*, er det mulig at dette kan tildeles oppdraget med å *håndtere kommunens eget næringsavfall* i egenregi. Et interkommunalt selskap som *primært håndterer næringsavfall* i konkurranse med andre vil imidlertid neppe oppfylle vilkårene for utvidet egenregi. Dette selskapet vil ikke rette minst 80 % av sin aktivitet mot kommunen. Det er aktiviteten til selskapet som tildeles kontrakt (oppdragstaker) som må vurderes, og for å oppfylle aktivitetskriteriet er det ikke tilstrekkelig at morselskap eller datterselskap til oppdragstaker utøver store deler av sin aktivitet for kommunen.

3. EGENREGI

3.1 Utgangspunktet

Kommunen står fritt til å dekke sine behov for varer og tjenester ved å ta i bruk ressurser i egen organisasjon (omtalt som egentlig egenregi¹). Kommuner kan derfor utføre tjenester ved bruk av kommunens egen organisasjon uten at dette er omfattet av anskaffelsesregelverket; det inngås ikke en gjensidig bebyrdende avtale mellom to juridiske personer. En etat i kommunen som håndterer husholdningsavfall kan derfor håndtere kommunens eget næringsavfall uten at dette reiser spørsmål i forhold til anskaffelsesreglene.

Spørsmålet om i hvilken utstrekning offentlige oppdragsgivere som kommuner kan dekke sin etterspørsel ved å samarbeide med et annet rettssubjekt, f.eks. en annen kommune

¹ EU-domstolens avgjørelse i sak C-26/03 (*Stadt Halle*)

eller selskaper/enheter organisert som egne rettssubjekt, har vært omdiskutert i anskaffelsesretten. Tidligere direktiv regulerte ikke spørsmålet.

Som utgangspunkt skal regelverket følges når oppdragsgiver inngår avtale om ytelse av varer eller tjenester mv. *med en selvstendig oppdragstaker*, eller samarbeider med *annen selvstendig offentlige aktør*. EU-domstolen har imidlertid anerkjent at medlemsstater må ha frihet til å organisere offentlig sektor på den måten de finner hensiktsmessig. På denne bakgrunn har EU-domstolen gjennom sin praksis utviklet to hovedunntak fra regelverket.

For det første har EU-domstolen utviklet unntaket for *utvidet egenregi*, hvor unntaket for egenregi på visse vilkår også omfatter kontrakter som tildeles til et annet rettssubjekt². Tradisjonelt er unntaket anvendt ved kontraktstildelinger fra eierkommune til et selskap kommunen selv eier (omtalt som vertikalt, eller institusjonalisert, samarbeid).

For det andre har EU-domstolen utviklet et unntak for ikke-institusjonalisert (horisontalt) samarbeid,³ som kan benyttes f.eks. der to kommuner samarbeider om felles oppgaver.

De nye direktivene lovfester for første gang de ulike unntakene. I dette notatet vurderer vi i hvilken utstrekning kommuner kan benytte kommunale avfallsselskap til å håndtere kommunens eget næringsavfall med hjemmel i førstnevnte unntak, i lys av det nye anskaffelsesdirektivet, forslag til ny forskrift om offentlige anskaffelser og rettspraksis.

Unntaket for utvidet egenregi er inntatt i art. 12 nr. 1 til nr. 3 i direktivet⁴. Art. 12 nr. 4 lovfester unntaket for ikke-institusjonalisert (horisontalt) samarbeid. Den aktuelle bestemmelsen i direktivet for klassisk sektor, art. 12, er i sin helhet inntatt i Vedlegg 1.

Art. 12 nr. 1 gjelder unntaket for utvidet egenregi der oppdragsgiver (kommunen) kan utøve kontroll over oppdragstaker på selvstendig grunnlag. Art. 12 nr. 2 gjelder utvidet egenregi ved horisontale og omvendt vertikale forhold, dvs. der oppdragsgiver ønsker å tildele kontrakt til mor- eller datterselskap. Art. 12 nr. 3 gjelder unntaket for utvidet egenregi der flere oppdragsgivere (kommuner) kontrollerer oppdragstaker i felleskap.

Unntakene er inntatt i forslag til ny forskrift til offentlige anskaffelser. De nye bestemmelsene i §§ 2-8 til 2-11 er inntatt del I – Alminnelige bestemmelser. Forskriften § 2-8 (1) tilsvare art. 12 nr. 1, § 2-8 (3) tilsvare art. 12 nr. 2, mens § 2-9 tilsvare art. 12 nr. 3. Art. 12 nr. 4 om samarbeidsavtaler er gjennomført i forskriften § 2-10. De aktuelle bestemmelsene i forslag til ny forskrift om offentlige anskaffelser er i sin helhet inntatt i Vedlegg 2.

Om unntaket for utvidet egenregi kommer til anvendelse på tildeling av kontrakt fra kommunen til det kommunale avfallsselskapet kan derfor bero på om avfallsselskapet *kontrolleres* av en kommune, eller flere kommuner sammen.

Om kontrollkriteriet konkret er oppfylt – enten selskapet er kontrollert av en kommune eller flere kommuner i felleskap – kan også bero på om avfallsselskapet som tildeles kontrakt er organisert som et kommunalt foretak, IKS eller aksjeselskap.

Den konkrete organiseringen vil variere fra kommune til kommune. KS Bedrift har forklart at det er vanlig at kommuner i felleskap etablerer et interkommunalt selskap (IKS) som håndterer husholdningsavfallet i deltakerkommunene. Håndteringen av næringsavfall er imidlertid ofte skilt ut i egne selskap, ofte som datterselskap (IKS, aksjeselskap mv.) til IKS. Et IKS kan også ha flere datterselskap som håndterer hhv. husholdningsavfall, næringsavfall, transport mv., dvs. at selskapet som håndterer husholdningsavfall og selskapet som håndterer næringsavfall er kontrollert av samme selskap.

² Jf. bl.a. EU-domstolens sak C-107/98 (*Teckal*) og etterfølgende praksis

³ Jf. bl.a. EU-domstolens sak C-480/06 (*Stadtreinigung Hamburg*) og etterfølgende praksis

⁴ Tilsvarende bestemmelser finnes i forsyningsdirektivet art. 28 nr. 1 til 3 og konsesjonskontraktdirektivet art. 17 nr. 1 til 3

Hvordan de kommunale avfallsselskapene er organisert, og særlig om det er samme selskap som håndterer husholdningsavfall og næringsavfall er av betydning for vurderingen av om unntaket for utvidet egenregi kan benyttes. I notatet har vi prøvd å skissere ulike scenario. I vurderingen må det imidlertid alltid tas utgangspunkt i de konkrete faktiske omstendigheter for den kommunen som ønsker å benytte unntaket.

4. UTVIDET EGENREGI – RETTSPRAKSIS

4.1 Kontrollkriteriet og aktivitetskriteriet

De nye bestemmelsene i direktivet er begrunnet i behovet for klarhet og forutberegnelighet. Bestemmelsene bygger på EU-domstolens rettspraksis, og skal leses i lys av denne.⁵

Utgangspunktet i rettspraksis blir derfor kort redegjort for under. Vi går deretter gjennom de nye bestemmelsene og foretar en vurdering av kommunenes adgang til å benytte unntaket i lys av disse bestemmelsene.

EU-domstolen har i sin praksis oppstilt to vilkår som begge må være oppfylt for at unntaket for egenregi skal komme til anvendelse når kontrakt inngås mellom to selvstendige rettssubjekt, dvs. ved utvidet egenregi.

4.2 Kontrollkriteriet

For det første må oppdragsgiveren utøve en kontroll over leverandørselskapet (heretter omtalt som oppdragstaker) som tilsvarer kontrollen som oppdragsgiver har over egen virksomhet ("kontrollkriteriet").

Dersom flere kommuner eier et selskap sammen, har EU-domstolen akseptert at den påkrevde kontrollen utøves av dem i felleskap⁶.

I sak C-182/11 (*Econord*) tilføyde imidlertid EU-domstolen at i tilfeller av felles kontroll over en oppdragstaker må det kreves at den enkelte kommune har en innflytelse som gjør det mulig å ta del i den kontrollen som deltakerkommunene i felleskap utøver.⁷

4.3 Aktivitetskriteriet

For det andre må *den vesentligste delen* av leverandørens aktivitet være knyttet til den eller de kontrollerende oppdragsgivere ("omsetningskriteriet" eller "aktivitetskriteriet").⁸

I praksis har EU-domstolen akseptert at annen aktivitet utgjør 10 til nærmere 20 prosent. I nytt anskaffelsesdirektiv art. 12 nr. 1 bokstav (b) kodifiseres aktivitetskravet til 80 %, dvs. at annen aktivitet enn den rettet mot kommunen ikke kan utgjøre mer enn 20 % av oppdragstakers virksomhet.

I tilfeller hvor kontrollkriteriet er oppfylt gjennom felles kontroll med oppdragstaker må aktivitetskriteriet vurderes ut fra hvor mye av oppdragstakers aktivitet som er rettet mot eierkommunene i felleskap⁹.

⁵ Fortalen til direktivet punkt 3.1

⁶ Jf. bl.a. sak C-324/07 (*Coditel Brabant*) og sak C-573/07 (*Sea*)

⁷ Til tross for at kommunenes her hadde helt marginale eierandeler (0,00057 %) utelukket ikke EU-domstolen at de likevel hadde mulighet til å ta del i kontrollen med oppdragsgiver. Bakgrunnen var aksjonæravtale som gav dem rett til å bli hørt, utnevne representant til selskapets tilsynsråd og, sammen med 34 andre deltakende kommuner med tilsvarende små eierandeler, utnevne et medlem til styre mv.

⁸ Jf. sak C-107/98 (*Teckal*)

⁹ Jf. sak C-340/04 (*Carbotermo*)

5. UNNTAKET FOR UTVIDET EGENREGI ETTER BESTEMMELSENE I NYTT ANSKAFFELSESDIREKTIV

5.1 Art. 12 nr. 1 (§ 2-8 (1)) – Individuell kontroll over oppdragstaker

Det følger av ny art. 12 nr. 1 / ny § 2-8 (1) at en kontrakt som tildeles fra en offentlig oppdragsgiver til en selvstendig oppdragstaker faller utenfor anskaffelsesregelverket dersom tre kumulative vilkår er oppfylt:

- (a) oppdragsgiver utøver kontroll over oppdragstaker som svarer til den kontroll oppdragsgiver utøver over egen virksomhet;
- (b) oppdragstaker utfører mer enn 80 % av sin aktivitet for oppdragsgiver, eller andre rettssubjekter som oppdragsgiver kontrollerer;
- (c) som det ikke er direkte private kapitalandeler i.

I direktivet er det oppstilt enkelte unntak fra (c), som det vil bli redegjort for under, men i utgangspunktet vil direkte private eierinteresser i oppdragstaker innebære at unntaket for utvidet egenregi ikke kommer til anvendelse.

Art. 12 nr. 1 (§ 2-8) kommer til anvendelse der den aktuelle oppdragsgiveren utøver kontroll, dvs. kommunen har kontroll over avfallsselskapet på egenhånd. Dersom kommunen utøver kontroll over avfallsselskapet med andre kommuner i felleskap, kan art. 12 nr. 3 (§ 2-9) komme til anvendelse. Forskjellene på disse bestemmelsene er behandlet under.

At art. 12 nr. 1 kommer til anvendelse der en kommune er i stand til å utøve kontroll over oppdragstaker alene innebærer ikke oppdragstaker må være heleid av kommunen. Dersom kommune A f.eks. eier 90 % av oppdragstaker, mens kommune B eier 10 %, vil det være naturlig å drøfte om kommune A kan tildele kontrakt til oppdragstaker direkte etter art. 12 nr. 1, mens det for kommune B bør tas utgangspunkt i art. 12 nr. 3 om felles kontroll.

For begge må det foretas en konkret vurdering av om kontrollkriteriet er oppfylt.

5.1.1 Kontrollkriteriet

Kontrollkriteriet i art. 12 nr. 1 bokstav (a) innebærer at oppdragsgiver må utøve:

"a control which is similar to that which it exercises over its departments".

Art. 12 nr. 1 annet ledd presiserer kontrollkriteriet nærmere. Oppdragsgiver skal anses å utøve nødvendig kontroll dersom oppdragsgiver utøver:

"a decisive influence over both strategic objectives and significant decisions of the controlled legal person".

Kommunen utøver m.a.o. kontroll dersom kommunen utøver bestemmende innflytelse over både strategiske mål og viktige beslutninger i oppdragstaker.

Dette er sammenfallende med EU-domstolens praksis, og ved vurderingen av kontrollkriteriet og hvilke momenter som inngår i denne, må det tas utgangspunkt i denne.

Momenter er f.eks.:

- eierskap i oppdragstakers virksomhet;
- hvordan oppdragstaker er organisert (organisasjonsmodell);
- oppdragsgivers representasjon i oppdragstakers styre/ledelse;
- oppdragsgivers kontroll og tilsyn med oppdragstakers virksomhet;
- oppdragsgivers beføyelser over oppdragstaker.

Den mest praktiske kontrollen kommunen kan ha er gjennom eierskap i avfallsselskapene, men dette medfører ikke at kontrollkriteriet automatisk er oppfylt.¹⁰ Det må foretas en konkret vurdering av den faktiske kontroll og tilsyn med oppdragstaker som kommunen utøver, f.eks. gjennom representasjon i styret, ledelsen mv. Dette kan avhenge av hvordan selskapet er organisert. Kontrollkriteriet og forholdet til aksjeloven, lov om interkommunale selskap er behandlet kort i punkt 6.2.

5.1.2 Markedsorientering

I tillegg til å undersøke om oppdragstaker er underlagt kommunens kontroll, har EU-domstolen også vurdert oppdragstakers markedsorientering, jf. sak C-324/07 (*Coditel Brabant*) og C-573/07 (*Sea*).¹¹ EU-domstolen vurderte her hvilket formål oppdragstaker forfulgte, med utgangspunkt i de lover og vedtekter mv. som regulerte selskapets virksomhet.

I begge avgjørelsene ble det vektlagt at formålet med oppdragstakers virksomhet ikke gikk lenger enn å forfølge *medlemskommunenes interesser*. I C-573/07 (*Sea*) uttale EU-domstolen at selv om oppdragstaker også kunne samhandle med private, var selskapet ikke så markedsorientert at kontrollkriteriet ikke var oppfylt; dette var en helt underordnet aktivitet, som ikke kunne sette selskapets formål om å håndtere offentlige tjenester i fare.

Også i C-324/07 (*Coditel Brabant*) avviste EU-domstolen at markedsorientering innebar at oppdragsgiver ikke oppfyller kontrollkriteriet. En viss markedsorientering aksepteres derfor i praksis.

I vurderingen skal det, som over, tas utgangspunkt i oppdragstaker. Hvorvidt avfallsselskapet både håndterer husholdningsavfall og næringsavfall, eller om håndteringen av næringsavfall er skilt ut til et eget selskap, vil derfor være av betydning. Dersom samme selskap håndterer begge deler, vil oppdragstaker i mindre grad være markedsorientert. Dersom håndteringen av næringsavfall er skilt ut i eget selskap vil selskapet i større grad være markedsorientert.

Momenter i vurderingen av om oppdragstaker er markedsorientert er:

- materielle virkeområde til oppdragstaker (hvilke oppgaver utføres);
- oppdragstakers geografiske ekspansjon (opererer oppdragstaker på landsbasis, eller bare i deltakerkommunene);
- oppdragstakers mulighet til å kontrahere med tredjepersoner;
- har oppdragsgiver planer om å privatisere oppdragstakers virksomhet.

Det er i rettspraksis og juridisk teori uklart om markedsorientering er en egen vurdering, eller en del av vurderingen av om kontrollkriteriet er oppfylt.¹² Sue Arrowsmith skriver bl.a. at EU-domstolen i sak *Parking Brixen* anså klar markedsorientering som et moment som tilsa at oppdragsgivers kontroll var "*tenous*", dvs. svak.¹³ Dersom markedsorientering kun er et moment i vurderingen av kontrollkriteriet, vil ikke markedsorientering i seg selv forhindre at unntaket kan benyttes, forutsatt at kontrollkriteriet ellers klart er oppfylt, f.eks. dersom kommunen utøver omfattende direkte tilsyn og kontroll mv.

Om dette er en separat vurdering eller ikke, skriver Arrowsmith:

"As an alternative to being a factor that is indicative (although in a limited way) of the existence of control, the reference to market orientation might be reconstructed as a

¹⁰ Jf. f.eks. avgjørelsene i C-458/03 (*Parking Brixen*) eller sak C-340/04 (*Carbotermo*)

¹¹ *Coditel Brabant* og *Sea*

¹² S. Arrowsmith [2014] s. 508

¹³ S. Arrowsmith [2014] s. 508

separate condition requiring that the awardee must act in the public interest rather than the pursuit of commercial objectives.

It can be noted that in the 2014 Public Procurement Directive there is a requirement in the case of jointly controlled entities (which is not stated for solely controlled entities) that, for the requisite control to exist, they should not pursue any interest that are "contrary" to those of the controlling authorities. This may be a statement and elaboration in the context of joint control of the case law requirement of absence of market orientation - which is treated as relating to the issue of control rather than as a separate requirement".¹⁴

Arrowsmith mener derfor at det er uklart om markedsorientering er et moment som kan tilsi at kontrollkriteriet er oppfylt, eller om det i stedet bør oppstilles et eget krav om at oppdragstaker bør opptre i tråd med offentlige interesser.

I den forbindelse viser Arrowsmith til unntaket i art. 12 nr. 3 som kan anvendes der en kommune ikke utøver kontroll over oppdragstaker alene, men utøver den nødvendige kontrollen sammen med andre kommuner. Her er det presisert at for at kontrollkriteriet skal være oppfylt, må oppdragstaker og oppdragsgiver ikke ha motstridende interesser. Arrowsmith mener at dette tilsier at markedsorientering er et moment under kontrollkriteriet.

Som nevnt over, vil selskap som kun håndterer næringsavfall være mer markedsorientert og nødvendigvis ha andre interesser enn selskap som også, eller utelukkende, håndterer husholdningsavfall. Håndtering av husholdningsavfall er en samfunnsmessig oppgave, mens håndtering av næringsavfall skjer på lik linje med andre aktører som håndterer næringsavfall, der kommunen kan innberegne fortjeneste.

Direktivet forutsetter imidlertid at oppdragstaker også kan rette sin aktivitet mot andre enn kommunen, herunder private. I aktivitetskriteriet (under) er det nettopp åpnet for dette.

5.1.3 Aktivitetskriteriet

Det følger av art. 12 nr. 1 bokstav b at i tillegg til kontrollkriteriet må aktivitetskravet være oppfylt, dvs.:

"more than 80 % of the activities of the controlled legal person are carried out in the performance of tasks entrusted to it by the controlling contracting authority or by other legal persons controlled by that contracting authority".

For å vurdere hvorvidt aktivitetskriteriet er oppfylt må den aktiviteten avfallsselskapet utøver for kommunen holdes opp mot den aktiviteten avfallsselskapets utøver for andre andre (private).

Utgangspunktet for vurderingen er "activities of the controlled legal person". Det er den konkrete enheten som tildeles kontrakt som må rette minst 80 % av virksomheten sin mot kommunen.

I tillegg til kommunen, følger det av ordlyden "*or by other legal persons controlled by that contracting authority*" at aktivitet oppdragstaker retter mot andre aktører kontrollert av oppdragsgiver inngår i *aktivitet rettet mot oppdragsgiver selv*. Dette følger ikke direkte av rettspraksis, og er derfor en presisering. Dette kan også ses i sammenheng med artikkel 12 nr. 2 om samarbeid i horisontale og omvendt vertikale forhold (under i punkt 5.2), f.eks. der en oppdragsgiver ønsker å tildele kontrakt til sitt søsterselskap eller morsselskap.

For avfallsselskapene innebærer dette at i vurderingen av om det aktuelle selskapet retter mer enn 80 % av sin aktivitet mot kommunen, skal det også tas hensyn til aktivitet som avfallsselskapet retter mot andre selskap som kommunen kontrollerer. Dersom f.eks. det

¹⁴ Sue Arrowsmith [2014] s. 509

kommunale avfallsselskapet håndterer avfall for andre kommunale selskap, vil dette inngå i aktivitet rettet mot kommunen.

Ordlyden i direktivet er aktivitet "*carried out in the performance of tasks entrusted to it by the controlling authority*". Det er dermed aktivitet som utføres som ledd i et oppdrag tildelt oppdragstaker av kommunen som er avgjørende. Denne anses som rettet mot oppdragsgiver, selv om den ikke er rettet mot kommunen direkte.¹⁵ Dette er presisert i fortalen til direktivet. Aktivitetskravet kan derfor være oppfylt uavhengig av hvem som faktisk nyter godt av tjenestene som oppdragstaker utfører; dette trenger ikke være kommunen selv.

Dette må anses å være i tråd med gjeldende rett mht. hvilke aktiviteter som inngår i vurderingen. I sak C-340/04 (*Carbotermo*) uttalte EU-domstolen følgende om innholdet i aktivitetskriteriet:

"The activities of a successful undertaking which must be taken into account are all those activities which that undertaking carries out as part of a contract awarded by the contracting authority, regardless of who the beneficiary is: the contracting authority itself or the user of the services.

It is also irrelevant who pays the undertaking in question, whether it to be the controlling authority or third-party user of the services provided under concessions or other legal relationships established by that authority. The issue of in which territory those services are provided is also irrelevant."

Sue Arrowsmith skriver også i tilknytning til aktivitetskriteriet, med henvisning til premissene i *Carbotermo*, at:

"The CJ has elaborated in a number of respects on how the activities condition applies. Thus in Carbotermo the CJ ruled that in applying the "essential part" test, it is necessary to take into account the total turnover of the undertaking regardless of who is the beneficiary of the work (the authority directly or the users of the service), whether the work is paid for directly by the authority or by users of the service, or in which the territory the works is done".

Videre heter det:

"It can finally be noted that in Carbotermo Advocate General Stix-Hackl also suggested several rules concerning the application of the activities test, namely that the relevant activities are those actually carried out, not either those that may be carried out or those that there is an obligation to carry out, and that all the activities of the awardee are to be taken into account when deciding what proportion of its activities are for the controlling authority, not just activities of the type covered by the contract. The approach on these points seems correct and in the last respect appears to be the approach clearly adopted in the wording of the 2014 Public Procurement Directive, which simply refers to "80 per cent of the activities" of the controlled person."

I § 2-8 i forslag til ny forskrift om offentlige anskaffelser heter det bare at oppdragstaker "*utfører mer enn 80 prosent av sin aktivitet for oppdragsgiver*". For oppdragsgiver må imidlertid her forstås på tilsvarende måte, dvs. at oppgaver som utføres for en kommune, men som ikke direkte retter seg mot kommunen, er aktivitet som inngår i aktivitetskriteriet.

Aktivitetskriteriet innebærer derfor at:

- mer enn 80 % av avfallsselskapets samlede aktivitet må være aktivitet som ledd i et oppdrag tildelt selskapet av kommunen (oppgaver som utføres på vegne av kommunen), men det trenger ikke være kommunen som nyter godt av tjenestene; og

¹⁵ Slik også sak C-340/04 (*Carbotermo*)

- det må ses hen til avfallsselskapets samlede aktivitet, dvs. all aktivitet som utføres hos det selskapet som skal tildeles kontrakt, og ikke bare til den type aktivitet som utføres i egenregi, eller den type aktivitet som den enkelte kontrakten gjelder.

Sistnevnte følger også forutsetningsvis av artikkel 12 nr. 4 bokstav c om ikke-institusjonalisert (horisontalt) samarbeid. Her er aktivitetskravet knyttet til aktivitet utført som ledd i avtalen ved det konkrete samarbeidet ("*the activities concerned by the cooperation*").

Mer enn 80 % av den samlede aktiviteten til avfallsselskapet (som kommunen ønsker å tildele kontrakt) må derfor utføres i tilknytning til oppdrag tildelt avfallsselskapet fra kommunen.

Kommunens innsamling av husholdningsavfall fra private er en lovpålagt oppgave, og kommunen utfører denne oppgaven gjennom de kommunale avfallsselskapene. Selv om det er den enkelte private husholdning som nyter godt av tjenestene som utføres (og som i praksis betaler for tjenesten gjennom kommunale avgifter), utføres denne i oppdrag tildelt selskapene av kommunen, og må dermed anses å være rettet mot kommunen selv.

Også under aktivitetskriteriet er det derfor av betydning om det er det samme avfallsselskapet som håndterer både husholdningsavfall og næringsavfall, eller om håndtering av næringsavfall er skilt ut i et eget selskap.

Dersom det er det samme selskapet som håndterer begge typer avfall, kan det gi kommunen et visst spillerom til å tildele kontrakt for håndtering av avfall til dette selskapet etter unntaket om utvidet egenregi, til tross for at avfallsselskapet også håndterer næringsavfall i konkurranse med andre private aktører. Håndteringen av husholdningsavfall inngår i vurderingen av aktivitetskriteriet, og vi antar at denne delen utgjør en god del av selskapets aktivitet. Dersom aktiviteten knyttet til håndtering av næringsavfall overstiger 20 % av avfallsselskapets samlede aktivitet, kan imidlertid unntaket for egenregi ikke benyttes. Beregningen skal baseres på virksomhetens aktiviteter de siste tre årene før kontrakten blir inngått, jf. art. 12 nr. 5.

Dersom håndtering av næringsavfall er skilt ut i eget selskap, må det i vurderingen tas utgangspunkt i den samlede aktiviteten til dette selskapet. Her vil aktivitetskriteriet neppe være oppfylt – dette selskapet vil rette mesteparten av sin aktivitet mot andre aktører enn kommunen selv.

Dersom håndtering av hhv. husholdningsavfall og næringsavfall er skilt ut i egne selskap vil kommunen kanskje kunne tildele kontrakt for håndtering av kommunens eget næringsavfall til avfallsselskapet som håndterer *husholdningsavfallet*. Dette selskapets aktivitet er, nesten utelukkende, som ledd i oppdrag tildelt fra kommunen. Det kan også være mer nærliggende at kontrollkriteriet er oppfylt, f.eks. vil ikke selskapet som bare håndterer husholdningsavfall være markedsorientert.

Kravet i direktivet om at *minst 80 %* av selskapets aktivitet er rettet mot oppdragsgiver er nytt. Vilkåret i rettspraksis¹⁶ er at oppdragsgivers aktivitet *i det vesentligste* må være rettet mot oppdragsgiver, og det må dermed foretas både en kvalitativ og kvantitativ vurdering.

Aktivitetskriteriet beror etter direktivbestemmelsen på en ren kvantitativ vurdering. Den tydeliggjør når unntaket kan benytte; under 20 % av oppdragstakers aktivitet kan være rettet mot andre enn kommunen. Dette er i øvre sjikt i forhold til hva som var skissert i rettspraksis (ikke mer enn 10 – 20 %).

En 20 prosent-regel kan derfor anses som en liten oppmykning i forhold til gjeldende rett, og er mer forutberegnelig for oppdragsgivere.

¹⁶ Teckal mv.

Det følger av art. 12 nr. 5 (§ 2-11 (1)) at for å vurdere om oppdragsgivers aktivitet i tilstrekkelig grad er rettet mot oppdragsgiver skal det tas utgangspunkt i årlig gjennomsnittlig omsetning eller lignende i de siste tre årene:

"Beregningen av prosentvis aktivitet ... skal baseres på enten gjennomsnittlig omsetning eller annen egnet aktivitetsbasert metode, for eksempel kostnader som er pådratt i tilknytning til varene, tjenestene eller bygge- og anleggsarbeidene."

Ordlyden åpner for at det kan benyttes andre parametere, f.eks. samlede kostnader.

Beregningen skal baseres på virksomhetens aktiviteter de siste tre årene før kontrakten blir inngått, jf. § 2-11 (2). Dersom det ikke finnes relevante omsetningstall eller andre opplysninger er det tilstrekkelig å vise at beregningen av fremtidig aktivitet er sannsynlig.

Aktivitetskriteriet, slik bestemmelsen nå lyder, åpner ikke for unntak. I praksis var det tidligere forutsatt at det er mindre problematisk at oppdragstaker utnytter overskuddskapasitet som selskapet har i kraft av leveranser til oppdragsgiver enn når selskapet leverer andre varer/tjenester på markedet, evt. utenfor sitt geografiske virkeområde.¹⁷ Etter den nye bestemmelsen kan imidlertid ikke et kommunalt avfallsselskap som har ekstra ressurser og kapasitet håndtere kommunalt næringsavfall, med mindre aktivitet rettet mot kommunen (husholdningsavfall) utgjør 80 % av selskapets aktivitet.

5.1.4 Private eierinteresser

I utgangspunktet kan unntaket for utvidet egenregi kun benyttes der det ikke er private eierinteresser i oppdragstakers virksomhet, men art. 12 nr.1 bokstav (c) åpner for visse unntak. Dette er også nytt i forhold til gjeldende rett. I rettspraksis har private eierinteresser hittil medført at unntaket er avskåret.¹⁸

Ordlyden "*direct private capital participation*" ("direkte private kapitalandeler") innebærer at *indirekte* private eierinteresser ikke utelukker at unntaket kan benyttes. En offentlig oppdragsgiver som dels ligger i offentlig, dels i privat eie vil derfor kunne tildele kontrakt direkte til heleid datterselskap så lenge kontroll- og aktivitetskriteriet ellers er oppfylt.¹⁹

I tillegg oppstiller direktivet et unntak som innebærer at direkte private eierinteresser kan også aksepteres dersom privat eierskap følger av nasjonal rett som er i overenstemmelse med EU-traktaten, såfremt privat deltaker ikke har kontroll over oppdragstaker. Bestemmelsen er imidlertid ikke tatt med i utkastet til nye forskriftsbestemmelser, da departementet er usikker på hvilken verdi denne reservasjonen kan ha i Norge.²⁰

Vi forutsetter at det ikke er noen private eierinteresser i avfallsselskapene.

5.2 Artikkel 12 nr. 2 (§ 2-8 (3)) – Utvidet egenregi ved horisontale og omvendt vertikale forhold

Det følger av artikkel 12 nr. 2 (§ 2-8 (3)) at unntaket for utvidet egenregi, der kontrollkriteriet og aktivitetskravet er oppfylt, også kan komme til anvendelse på såkalt horisontale eller omvendt vertikale konstellasjoner, f.eks. der oppdragsgiver ønsker å tildele kontrakt til sitt søsterselskap eller morselskap direkte.

I norsk rett har KOFA allerede slått fast at unntaket for utvidet egenregi gjelder omvendt vertikalt samarbeid, jf. KOFA 2013/99, slik at denne bestemmelsen for så vidt ikke er noen nyvinning i norsk rett. Spørsmålet er imidlertid ikke behandlet av EU-domstolen.

¹⁷ Veileder til regelverket om offentlige anskaffelser s. 36

¹⁸ Sak C-26/03 (*Stadt Halle*) mv.

¹⁹ Understreket i direktivets forale

²⁰ Høringsnotat 2 – Ny forskrift om offentlige anskaffelser s. 5

5.3 Artikkel 12 nr. 3 (§ 2-9) – Utvidet egenregi ved felles kontroll over oppdragstaker

Art. 12 nr. 3 (§ 2-9) regulerer særskilt de tilfeller der hver enkelt kommune ikke utøver nødvendig kontroll over oppdragstaker alene, men utøver slik kontroll sammen med andre kommuner.

Vi forutsetter at dette vil være et aktuelt unntak ved tildeling av kontrakt til avfallsselskapene; flere kommuner oppretter en felles enhet (IKS, aksjeselskap) som de ønsker å tildele kontrakt til.

At unntaket kommer til anvendelse så lenge flere kommuner kan utøve den nødvendige kontrollen sammen er i tråd med EU-domstolens praksis.²¹ Unntaket forutsetter at kontrollkriteriet og aktivitetskriteriet, slik dette er gjengitt over, er oppfylt.

5.3.1 Kontrollkriteriet

I likhet med art. 12 nr. 1 forutsetter art. 12 nr. 3 (§ 2-9) at den konkrete kommunen "*exercises jointly*" med andre kommuner "*a control over [oppdragstaker] which is similar to that which they exercise over their own departments*" ("i felleskap utøver en kontroll").

Selve kontrollen som utøves over avfallsselskapet er derfor den samme, enten oppdragstaker kontrolleres av en eller flere kommuner.

Det er ikke klart hva som ligger i at kontroll utøves "*jointly with other contracting authorities*" og "*jointly exert decisive influence*". Trolig ligger det i at kontroll skal utøves i felleskap et krav om det er en viss realitet i samarbeidet, dvs. at det dreier seg om et reelt fellesforetak. Dette er i tråd med EU-domstolens praksis²².

Vi forutsetter imidlertid at hver deltakerkommune har en viss minimum-innflytelse på samarbeidet, og at deltakelsen i avfallsselskapet ikke er en ren formalitet.

I art. 12 nr. 3 annet ledd og § 2-9 (2) presiserer at kravet til *felles kontroll* foreligger er oppfylt når:

"a) det kontrollerte rettssubjektets styrende organer er sammensatt av representanter for alle oppdragsgiverne. En representant kan representere flere av eller alle oppdragsgiverne;

b) oppdragsgiverne i fellesskap utøver bestemmende innflytelse over både strategiske mål og viktige beslutninger i det kontrollerte rettssubjektet, og

c) det kontrollerte rettssubjektet ikke forfølger interesser som er i strid med oppdragsgivernes interesser."

Oppdragstakers styrende organer ("*decision-making bodies*") må derfor være sammensatt av representanter for alle deltakende kommuner ("*all participating contracting authorities*") for at kontrollkriteriet anses oppfylt. Hver kommune trenger imidlertid ikke være representert ved hver sin representant; en representant kan representere flere kommuner²³.

Hva som ligger i at en kommune har tilstrekkelig kontroll må vurderes i lys av momentene i punkt 5.1.1 over. I praksis skal det svært lite til for at en deltakerkommune skal anses å ha tilstrekkelig kontroll sammen med andre kommunen:

- I sak C-182/11 (*Econord*) hadde kommunene helt marginale eierandeler i oppdragstaker (0,00057 %), men likevel utelukket ikke EU-domstolen at kommunene hadde mulighet til å ta del i kontrollen med oppdragsgiver.

²¹ Jf. f.eks. C-324/07 (*Coditel Brabant*) *Sea* og *Econord* mv.

²² C-182/11 og C-183/11 (*Econord*) omtalt over, de de aktuelle kommunene hadde en 0,00058 % eierandel i oppdragstaker

²³ Sue Arrowsmith s. 518

Bakgrunnen var en aksjonæravtale som gav dem rett til å bli hørt, utnevne representant til selskapets tilsynsråd og, sammen med 34 andre deltakende kommuner med tilsvarende små eierandeler, utnevne et medlem til styre mv.

- KOFA har i en avgjørelse fra september 2015 lagt tilsvarende lav terskel til grunn, jf. sak 2015/48 mv.²⁴ Her eide den ene kommunen som var innklaget, Gjesdal kommune, bare én prosent av Lyse AS, som eide Lyse Elnett AS (oppdragstaker tildelt kontrakt). Med henvisning til sak C-182/11 (*Econord*) uttalte klagenemnda at:

"Etter klagenemndas vurdering viser dette at kravene til den enkelte kommunes deltakelse i den felles kontrollen med oppdragsgiver, er beskjedne. I vår sak er det intet i sakens dokumenter som gir grunn til å konkludere med at ikke også Gjesdal kommune har mulighet til å delta i den kontroll som Lyse AS fører med Lyse Elnett."

Den lave terskelen bør legges til grunn også etter de nye bestemmelsene i direktivet.

Vilkårene i bokstav (b) og (c) er drøftet over i punkt 4.2 i forbindelse med kontrollkriteriet og markedsorientering.

I forbindelse med art. 12 nr. 3 annet ledd (iii) (bokstav c) skriver Sue Arrowsmith:

"Finally it can be noted that for cases of joint control the 2014 directive provides, in Art. 12 (3), that control will be exercised if, inter alia, "the controlled legal person does not pursue any interests which are contrary to those of the controlling contracting authorities". Such a requirement for control is not referred to expressly in the case law, but it is possible that this is a form of the principle that underlies the statement in the current case law that the controlled entity should not have a market orientation – such an orientation might possibly put the interest of the controlled entity in conflict with those of one or more of the controlling entities in certain cases. It is unfortunate that the meaning and significance of this provisions is not made clearer (and as noted above) it is also questionable whether it is appropriate to consider it as relevant to the issue of control (which is rather artificial) rather than as a distinct condition."

Dette tilsier igjen at i hvilken grad avfallsselskapet er markedsorientert er et moment under kontrollvurderingen.

I art. 12 nr. 3 annet ledd (iii) er det imidlertid et vilkår at oppdragstaker ikke forfølger interesser som er i strid med oppdragsgivers interesser. Dersom det er aktuelt å benytte dette unntaket fordi kommunen ikke utøver kontroll over avfallsselskapet alene, kan det være problematisk å tildele til selskap som kun håndterer næringsavfall. Dersom dette forfølger i hovedsak forfølger kommersielle interesser, vil dette kunne være i strid med kommunens interesser. Formålet til selskapet kan her være et moment i vurderingen. Departementet har foreløpig ikke gitt noen veiledning til vurderingen i bokstav (c).

5.3.2 Aktivitetskriteriet

Aktivitetskravet innebærer at minst 80 % av avfallsselskapets aktivitet må være rettet mot oppdragstakers kontrollerende oppdragsgivere (deltakerkommunene), eller andre rettssubjekter som er kontrollert av de samme kommunene.

Når det gjelder "*andre rettssubjekter som [kommunene] kontrollerer*", er det ikke klart hvorvidt det er tilstrekkelig at dette er rettssubjekt både under deltakerkommunenes individuelle eller felles kontroll, eller om de aktuelle rettssubjektene må være kontrollert i felleskap av de samme kommunene. Fortalen til direktivet gir ingen veiledning.

²⁴ Klagenemnda for offentlige anskaffelser forente saker 2015/47, 2015/48, 2015/49 og 2015/50

I lys av at unntak fra anskaffelsesregelverket i følge EU-domstolens praksis skal tolkes restriktivt, er det naturlig at sistnevnte legges til grunn, dvs. at kun andre rettssubjekt som er under deltakerkommunenes felles kontroll inngår i vurderingen av om aktivitetskriteriet er oppfylt.

Når det gjelder den konkrete vurderingen, viser vi til gjennomgangen av aktivitetskriteriet over.

6. OPPSUMMERING

6.1 Konkret vurdering av de ulike unntaksbestemmelsene

Hvilket unntak i direktivet som kommer til anvendelse avhenger av om det er en eller flere kommuner som kontrollerer avfallsselskapet. Vi forutsetter imidlertid at det siste er mest praktisk, dvs. at flere kommuner har gått sammen om håndtering av hhv. husholdningsavfall og næringsavfall.

Kommunen må da vurdere om vilkårene i art. 12 nr. 3 (§ 2-9) er oppfylt. Disse er dels er sammenfallende med art. 12 nr. 1 (§ 2-8).

6.2 Kontrollkriteriet

Om kontrollkriteriet er oppfylt for den aktuelle kommunen beror på en konkret vurdering av bl.a.:

- i hvilken utstrekning kommunen kan utøve bestemmende innflytelse over både strategiske mål og viktige beslutninger i selskapet (dette vil bero på organisering, eierbeføyelser mv.) – alene eller i fellesskap med øvrige deltakerkommuner;
- i hvilken utstrekning selskapet kan opptre selvstendig fra kommunen eller øvrige deltakerkommuner;
- i hvilken utstrekning selskapets aktivitet er rettet mot kommunen eller deltakerkommunene; og
- i hvilken grad selskapet er markedsorientert.

I praksis kan rettslige og faktiske beføyelser avhenge av hvordan oppdragstaker er organisert (aksjeselskap, IKS mv.).

I et IKS har eierkommunene ofte mer politisk styring og kontroll enn det som normalt følger av et aksjeselskap. Vi vurderer ikke organisasjonsformen IKS nærmere, men nevner kort enkelte bestemmelser i lov om interkommunale selskaper som tilsier at et IKS vil være under deltakerkommunenes kontroll i anskaffelsesrettslig forstand.

Selskapet skal ha et representantskap hvor samtlige deltakere er representert med minst én representant, jf. § 6. Representantskapet er selskapets øverste myndighet og behandler selskapets regnskap, budsjett og økonomiplan og andre saker som etter loven eller selskapsavtalen¹ skal behandles i representantskapet, jf. § 7. Selskapets styremedlemmer velges av representantskapet, jf. § 10. Selskapsavtalen, jf. § 4, skal bl.a. angi selskapets formål, og er relevant i vurderingen av om selskapet er markedsorientert eller forfølger interesser som er sammenfallende med oppdragsgivers interesser.

Fordi kommunestyret i den enkelte deltakerkommune har instruksjonsrett overfor sine representanter i representantskapet, får deltakerkommunene direkte innflytelse og kontroll over beslutninger som i loven og evt. selskapsavtalen legger til representantskapet.

Spørsmålet om et aksjeselskap vil kunne oppfylle kontroll- og aktivitetskriteriet der aksjeselskapet eies av flere kommuner i fellesskap som samlet sett tilfredsstiller kontrollkriteriet må vurderes konkret på samme som for et IKS. Kommunene vil samlet ha

innflytelse over selskapet formål, vedtekter, valg av styre mv., avhengig av hva som er lagt til selskapets styre og daglig ledelse. Vedtektene kan også i stor grad tilpasses deltakerkommunene (f.eks. gjennom vetorett ved viktige beslutninger, eller at vedtekter bare kan endres gjennom enstemmig vedtak), slik at selskapet anses å være underlagt nødvendig kontroll.

Som gjennomgått over vil direkte private eierinteresser som hovedregel forhindre at unntaket kommer til anvendelse.

6.3 Markedsorientering – felles interesser

I tillegg til kontrollkriteriet må det sikres at kommunen og oppdragstaker forfølger samme overordnede formål.

Vurderingen må foretas med utgangspunkt i oppdragstaker, og det vil derfor ha noe å si om håndteringen av hhv. husholdningsavfall og næringsavfall skjer i samme selskap, eller om dette er skilt ut i to forskjellige selskaper. Vurderingen har derfor også en side til aktivitetskriteriet, jf. under.

Dersom håndteringen av hhv. husholdningsavfall og næringsavfall skjer i samme selskap, er selskapets markedsorientering trolig begrenset. Kommunen og oppdragstaker forfølger i større grad samme formål – håndtering av offentlige tjenester i kommunen.

Dersom håndteringen av næringsavfall er skilt ut i et eget selskap, og dette selskapet håndterer næringsavfall i konkurranse med andre aktører, vil kommersielle formål være mer fremtredende. Avgjørende er om selskapet forfølger kommersielle formål i en slik grad at det kan gå ut over mer allmenne formål som forfølges av deltakerkommunene.

Omfattende omsetning i et marked i kombinasjon med geografisk ekspansjon, dvs. utover deltakerkommunene, kan derfor medføre at egenregi ikke kan benyttes.

6.4 Aktivitetskriteriet

For at aktivitetskriteriet skal være oppfylt må avfallsselskapet som skal tildeles kontrakt rette minst 80 % av sin aktivitet mot deltakerkommunene. Det er kun aktiviteten til denne enheten som skal vurderes; det er ikke tilstrekkelig at f.eks. aktiviteten til morselskapet er rettet mot kommunene.

I vurderingen skal det ses hen til all virksomhet hos oppdragstaker som er rettet mot oppdragsgiver (eller andre enheter underlagt oppdragsgiver). Dette gjelder uansett hvem som nyter godt av eller betaler for oppdragstakers tjenester; det avgjørende er om oppdragstakers virksomhet utføres som følge av et oppdrag tildelt fra oppdragsgiver.

I forhold til avfallsselskapene må det foretas en konkret vurdering at om vilkårene er oppfylt, ut i fra det konkrete selskapet som tildeles kontrakt og for den konkrete kommunen.

Det er den samlede virksomheten til avfallsselskapene som skal legges til grunn i vurderingen, dvs. at dersom et selskap håndterer både privat husholdningsavfall og næringsavfall er det den totale aktiviteten som skal vurderes. Husholdningsavfall dekkes inn gjennom kommunale avgifter, men avfallsselskapene utfører oppgaven som *følge av oppdrag tildelt fra oppdragsgiver*. Håndteringen av kommunens eget næringsavfall vil klart være aktivitet som retter seg mot kommunen (oppdragsgiver), slik at det som det må avgrenses mot er håndtering av næringsavfall på vegne av andre private aktører (ikke underlagt kommunens kontroll) som avfallsselskapene konkurrerer om på lik linje med andre avfallsselskap. Dersom denne aktiviteten ikke overstiger 20 %, kan kommunen tildele kontrakt for håndtering av kommunalt næringsavfall til kommunal avfallsselskap uten å følge regelverket om offentlige anskaffelser.

Hvis et IKS har vunnet konkurranse om håndtering av kommunalt næringsavfall fra en av deltakerkommunene, vil dette inngå i 80 % kravet til aktivitet – men bare i vurderingen av om aktivitetskriteriet er oppfylt for den aktuelle kommunen. Denne aktiviteten, rettet mot en av deltakerkommunene, vil ikke inngå i vurderingen av om aktivitetskriteriet er oppfylt for en annen kommune/øvrige kommuner.

Aktiviteten til et selskap som har vunnet konkurranse om håndtering av privat næringsavfall fra et annet selskap som også kontrolleres av deltakerkommunene i felleskap vil inngå i vurderingen av aktivitetskriteriet er oppfylt for de av deltakerkommunene som kan anses å utøve kontroll i felleskap (her er terskelen lav). Motsatt må imidlertid legges til grunn dersom selskapet har vunnet konkurranse om håndtering av privat næringsavfall fra et selskap som utelukkende kontrolleres av en av deltakerkommunene – da inngår denne aktiviteten i vurderingen av om aktivitetskriteriet er oppfylt for den aktuelle kommunen, men ikke for øvrige deltakerkommuner.

Dersom det er ulike selskap som håndterer næringsavfall og husholdningsavfall vil det derfor generelt være vanskelig å tildele kontrakt til selskapet som håndterer næringsavfall, med mindre det bare håndterer kommunalt næringsavfall. Aktivitetskriteriet vil ellers sjelden være oppfylt, og selskapene vil være av en mer forretningsmessig karakter. Kommunen kan imidlertid vurdere om det er adgang til å tildele kontrakt for håndtering av næringsavfall til selskapet som håndterer husholdningsavfallet.

Det følger av EU-domstolens praksis at unntak fra anskaffelsesregelverket tolkes restriktivt, og bevisbyrden for at vilkårene er oppfylt, ligger på den som påberoper seg at det foreligger et unntak fra de alminnelige reglene om konkurranseutsetting.

Vedlegg 1**Directive 2014/24/EU - Article 12****Public contracts between entities within the public sector**

1. A public contract awarded by a contracting authority to a legal person governed by private or public law shall fall outside the scope of this Directive where all of the following conditions are fulfilled:
 - (a) the contracting authority exercises over the legal person concerned a control which is similar to that which it exercises over its own departments;
 - (b) more than 80 % of the activities of the controlled legal person are carried out in the performance of tasks entrusted to it by the controlling contracting authority or by other legal persons controlled by that contracting authority; and
 - (c) there is no direct private capital participation in the controlled legal person with the exception of non- controlling and non-blocking forms of private capital participation required by national legislative provisions, in conformity with the Treaties, which do not exert a decisive influence on the controlled legal person.

A contracting authority shall be deemed to exercise over a legal person a control similar to that which it exercises over its own departments within the meaning of point (a) of the first subparagraph where it exercises a decisive influence over both strategic objectives and significant decisions of the controlled legal person. Such control may also be exercised by another legal person, which is itself controlled in the same way by the contracting authority.
2. Paragraph 1 also applies where a controlled legal person which is a contracting authority awards a contract to its controlling contracting authority, or to another legal person controlled by the same contracting authority, provided that there is no direct private capital participation in the legal person being awarded the public contract with the exception of non-controlling and non-blocking forms of private capital participation required by national legislative provisions, in conformity with the Treaties, which do not exert a decisive influence on the controlled legal person.
3. A contracting authority, which does not exercise over a legal person governed by private or public law control within the meaning of paragraph 1, may nevertheless award a public contract to that legal person without applying this Directive where all of the following conditions are fulfilled:
 - (a) the contracting authority exercises jointly with other contracting authorities a control over that legal person which is similar to that which they exercise over their own departments;
 - (b) more than 80 % of the activities of that legal person are carried out in the performance of tasks entrusted to it by the controlling contracting authorities or by other legal persons controlled by the same contracting authorities; and
 - (c) there is no direct private capital participation in the controlled legal person with the exception of non- controlling and non-blocking forms of private capital participation required by national legislative provisions, in conformity with the Treaties, which do not exert a decisive influence on the controlled legal person.

For the purposes of point (a) of the first subparagraph, contracting authorities exercise joint control over a legal person where all of the following conditions are fulfilled:

- (i) the decision-making bodies of the controlled legal person are composed of representatives of all participating contracting authorities. Individual

representatives may represent several or all of the participating contracting authorities;

- (ii) those contracting authorities are able to jointly exert decisive influence over the strategic objectives and significant decisions of the controlled legal person; and
 - (iii) the controlled legal person does not pursue any interests which are contrary to those of the controlling contracting authorities.
4. A contract concluded exclusively between two or more contracting authorities shall fall outside the scope of this Directive where all of the following conditions are fulfilled:
- (a) the contract establishes or implements a cooperation between the participating contracting authorities with the aim of ensuring that public services they have to perform are provided with a view to achieving objectives they have in common;
 - (b) the implementation of that cooperation is governed solely by considerations relating to the public interest; and
 - (c) the participating contracting authorities perform on the open market less than 20 % of the activities concerned by the cooperation.
5. For the determination of the percentage of activities referred to in point (b) of the first subparagraph of paragraph 1, point (b) of the first subparagraph of paragraph 3 and point (c) of paragraph 4, the average total turnover, or an appropriate alternative activity-based measure such as costs incurred by the relevant legal person or contracting authority with respect to services, supplies and works for the three years preceding the contract award shall be taken into consideration.

Where, because of the date on which the relevant legal person or contracting authority was created or commenced activities or because of a reorganisation of its activities, the turnover, or alternative activity based measure such as costs, are either not available for the preceding three years or no longer relevant, it shall be sufficient to show that the measurement of activity is credible, particularly by means of business projections.

Vedlegg 2**Forslag til ny forskrift om offentlige anskaffelser****Del I. Almennelige bestemmelser****§ 2-8. Utvidet egenregi**

(1) Reglene i anskaffelsesloven og denne forskriften gjelder ikke når oppdragsgiver tildeler kontrakter til et annet rettssubjekt

(a) som oppdragsgiver utøver en kontroll over som svarer til den kontroll han utøver over sin egen virksomhet,

(b) som utfører mer enn 80 prosent av sin aktivitet for oppdragsgiver eller andre rettssubjekter som oppdragsgiver kontrollerer, og

(c) som det ikke er direkte private kapitalandeler i.

(2) Kravet til kontroll i første ledd bokstav a er oppfylt når oppdragsgiver utøver bestemmende innflytelse over både strategiske mål og viktige beslutninger i det kontrollerte rettssubjektet. Slik kontroll kan også utøves gjennom andre rettssubjekter som oppdragsgiver kontrollerer på samme måte.

(3) Når vilkårene i første ledd er oppfylt, gjelder reglene i anskaffelsesloven og denne forskriften heller ikke når det kontrollerte rettssubjektet tildeler kontrakter til det kontrollerende rettssubjektet eller andre rettssubjekter som det kontrollerende rettssubjektet kontrollerer. Dette gjelder bare når det heller ikke er direkte private kapitalandeler i rettssubjektet som blir tildelt kontrakten.

§ 2-9. Felles kontroll

(1) Selv om en oppdragsgiver alene ikke oppfylder vilkårene i § 2-8 første ledd, gjelder reglene i anskaffelsesloven og denne forskriften heller ikke når han tildeler kontrakter til et annet rettssubjekt

(a) som oppdragsgiver og andre oppdragsgivere i fellesskap utøver en kontroll over som svarer til den kontroll de utøver over sin egen virksomhet,

(b) som utfører mer enn 80 prosent av sin aktivitet for oppdragsgiverne eller andre rettssubjekter som oppdragsgiverne kontrollerer, og

(c) som det ikke er direkte private kapitalandeler i.

(2) Kravet til felles kontroll i første ledd bokstav a er oppfylt når

a) det kontrollerte rettssubjektets styrende organer er sammensatt av representanter for alle oppdragsgiverne. En representant kan representere flere av eller alle oppdragsgiverne;

b) oppdragsgiverne i fellesskap utøver bestemmende innflytelse over både strategiske mål og viktige beslutninger i det kontrollerte rettssubjektet, og

c) det kontrollerte rettssubjektet ikke forfølger interesser som er i strid med oppdragsgivernes interesser.

§ 2-10. Samarbeidsavtaler

Reglene i anskaffelsesloven og denne forskriften gjelder ikke for kontrakter som inngås utelukkende mellom to eller flere oppdragsgivere, og som etablerer eller gjennomfører et samarbeid

(a) som har til formål å sikre at offentlige oppgaver blir utført for å oppnå felles mål,

(b) som blir utført utelukkende av hensyn til offentlige interesser, og

(c) der mindre enn 20 prosent av aktivitetene som samarbeidet omfatter, blir utført for andre enn oppdragsgiverne.

§ 2-11. Beregning av aktivitet

(1) Beregningen av prosentvis aktivitet etter §§ 2-8 første ledd bokstav b, 2-9 første ledd bokstav b og 2-10 bokstav c skal baseres på enten gjennomsnittlig omsetning eller annen egnet aktivitetsbasert metode, for eksempel kostnader som er pådratt i tilknytning til varene, tjenestene eller bygge- og anleggsarbeidene.

(2) Beregningen skal baseres på virksomhetens aktiviteter de siste tre årene før kontrakten blir inngått. Dette gjelder ikke dersom det ikke finnes relevante omsetningstall eller andre opplysninger for den aktuelle perioden fordi virksomheten ble stiftet eller aktivitetene ble igangsatt eller endret i perioden. Det er tilstrekkelig å vise at beregningen av fremtidig aktivitet er sannsynlig, særlig ved hjelp av forventet forretningsutvikling.

Vedlegg 12 Årsmelding 2017

Styrets årsberetning

Fosen Renovasjon ble stiftet i 1997.

Selskapet eies av de fire kommunene, Åfjord, Bjugn, Ørland og Rissa. Selskapets forretningsadresse er i Rissa kommune. Det overordnede ansvar for selskapet har representantskapet.

Representantskapet 2017

Representantskapet består av to personer fra hver kommune, totalt 8 personer. Leder i representantskapet er Jon Husdal. Representantskapet hadde to møter i 2017 og behandlet 13 saker.

Medlemmer i representantskapet (2017) er:

Navn	Kommune	Navn	Kommune
Vibeke Stjern (<i>Liv Hugdal</i>)	Åfjord	Rune Schei (<i>Marthe Småvik</i>)	Rissa
Jon Husdal (<i>Ingrid Hårstad</i>)	Åfjord	Liv Darell (<i>Erling Pedersen</i>)	Rissa
Tom Myrvold (<i>Finn Olav Odde</i>)	Ørland	Ogne Undertun (<i>Anne Torill Rødsjø</i>)	Bjugn
Therese Eidsaune (<i>Gunnhild Tettli</i>)	Ørland	Hans Eide (<i>Kristine Graneng</i>)	Bjugn

Personene i (*parentes*) er varamedlemmer.

Medlemmer i styret (2017) er:

Navn	Kommune	Navn	Kommune
Ole Hyllmark (<i>Laila Iren Veie</i>)	Bjugn	Gro Kristiansen (<i>Håkan Berdahl</i>)	Åfjord
Hanne K. Høysæter (<i>Birger Austad</i>)	Ørland	Kjell Sverre Tung (<i>Gerd Janne Husby</i>)	Rissa
Marianne Brødreskift (<i>Marit Rennan</i>)	ansattes representant		

Personene i (*parentes*) er varamedlemmer.

Styret består av 5 personer, hvorav 1 representerer de ansatte. Leder i styret er Kjell Sverre Tung. Hanne K. Høysæter er nestleder. Styret har i 2017 hatt 8 møter og behandlet 42 saker.

Hovedarbeidsoppgaver i 2017

Selskapets viktigste oppgave i 2017 har vært å sørge for en miljømessig god innsamling og behandling av avfallet i de fire eierkommunene. Tilsvarende er oppgaven med innsamling av slam i de fire eierkommunene, samt Leksvik, Verran og Roan.

Utvikling i 2017

I 2017 har Fosen Renovasjon gått fra å være et administrativt selskap til å bli et driftsselskap. RenoNorden gikk konkurs 18. september 2017. Dette selskapet hadde kontrakt på innsamling for Fosen Renovasjon. Dette ble løst ved å tilby de ansatte jobb i Fosen Renovasjon og kjøpe det meste av driftsutstyr fra konkursboet. Denne overgangen ble gjennomført uten at det ble stopp i tjenestetilbudet og kundene merket ikke noe til endringen.

Ved å drifte innsamlingen i egen regi vil Fosen Renovasjon opparbeide kompetanse, være mer fleksibel, redusere sannsynlighet for driftsstans og kunne tilby de ansatte bedre betingelser.

RenoNorden tapte penger på kontrakten med Fosen Renovasjon. Det vil si at kostnadene ved å drifte innsamlingen på Fosen er høyere enn det som kundene har betalt de siste årene. Dette vil derfor føre til en økning i renovasjonsgebyret.

I 2017 har selskapet jobbet med å tilrettelegge for nedgravde containere. Dette er containere som er plassert under bakkenivå, hvor bare innkastluken er over bakken. Dette er en løsning som passer bra for blokkbebyggelse og generelt tettbygde strøk. Fordelene med denne type anlegg er blant annet estetikk, mindre luktproblematikk og bedre arbeidsmiljø for renovatørene. I løpet av 2017 er de tre første anleggene installert og tatt i bruk.

Fosen Renovasjon beregner årlig selskapets klimabelastning fra rutegående avfallshåndtering. Resultatene fra denne analysen viser at hoveddelen av selskapets klimagassutslipp skjer i forbindelse med behandling av restavfall. Bedre sortering av restavfallet vil kunne gi betydelige klimabesparelser. Basert på dette har Fosen Renovasjon sammen med andre renovasjonsselskap i Midt-Norge gått sammen for å se på muligheten for å bygge et ettersorteringsanlegg. I 2013 ble det gjennomført et skisseprosjekt og i 2014 ble det startet et forprosjekt. Som en del av dette samarbeidet, er det laget en felles avfallsstrategi for selskapene i Midt-Norge. Selskapene vil i større grad gå i samme retning og det vil være enklere å samarbeide om innkjøp, informasjon og lignende. Denne strategien har også vært styrende for Fosen Renovasjon IKS' egne selskapsstrategi som ble oppdatert i 2016. Med en visjon om «bare fornøye etterkommere» og høye målsetninger til avfallsreduksjon og gjenvinning, vil dette dokumentet være førende for selskapets videre utvikling.

Miljø og kvalitetssystem ISO

Fosen Renovasjon IKS arbeider etter de systemer som er lagt opp til i vårt miljø- og kvalitetssystem. I 2017 har selskapet jobbet med å oppdatere systemet basert på nye standarder som ble utgitt i 2015.

Ytre Miljø

Fosen Renovasjon har som målsetting å utføre avfallshåndteringen på en miljømessig og effektiv måte.

De problemer som kan oppstå ved vår virksomhet og som kan påvirke det ytre miljø er evt. flygeavfall eller utslipp til grunnen fra virksomheten ved våre gjenbruksstasjoner. Det kan også oppstå utslipp til grunnen av kloakkslam.

Det er ikke påvist utslipp eller klager på selskapets driftstillatelser. Styret arbeider hele tiden med tiltak til forbedringer av det ytre miljø både på returpunktene og gjenbruksstasjonene.

Fosen Renovasjon må til enhver tid jobbe med å skape gode og rene forhold ved sine anlegg/virksomheter. I forbindelse med det ytre miljø er det også riktig å påpeke at Fosen Renovasjon er sertifisert i miljøstyringssystem etter prinsippene i ISO 14001. I dette arbeidet inngår også HMS.

I 2017 tok Fosen Renovasjon initiativ til å gjennomføre våraksjonen «rydd en strand». Dette er en aksjon initiert av Hold Norge Rent, hvor målet er å rydde kysten for avfall. I 2017 inngikk Fosen Renovasjon et samarbeid med 5 andre renovasjonsselskaper i Midt-Norge, hvor vi fikk innvilget støtte fra miljødirektoratet. Det var god oppslutning om aksjonen og spesielt barnehager og skoler gjorde en meget god innsats. Totalt ble det samlet inn ca 14 tonn avfall, og det er mottatt mange positive tilbakemeldinger.

Likestilling

Av de styrerepresentanter som representantskapet har valgt, hadde styret i 2017 to kvinner og to menn, og det tilfredsstiller derfor kravene til likestilling. I administrasjonen har det vært ansatt 3 kvinner og 4 menn og 1 kvinne og 10 menn i innsamlingsavdelingen.

Arbeidsmiljø

Det arbeides i selskapets interesse med å skape et godt arbeidsmiljø. Trivsel på arbeidsplassen er svært viktig både for på beste måte å forhindre sykefravær og dernest gi de ansatte det beste grunnlaget for å få utført arbeidsoppgavene så effektivt som mulig. Det gjennomføres blant annet årlige treff mellom de ansatte og styret, noe som bidrar til et godt arbeidsmiljø.

I 2017 hadde bedriften sykefravær på 0,7 %. I 2017 hadde vi ingen hendelse som resulterte i skade og sykmelding.

Det er et mål å skape gode relasjoner mellom administrasjon og renovatører, samtidig med at dette skal gi en så god service opp mot publikum som mulig.

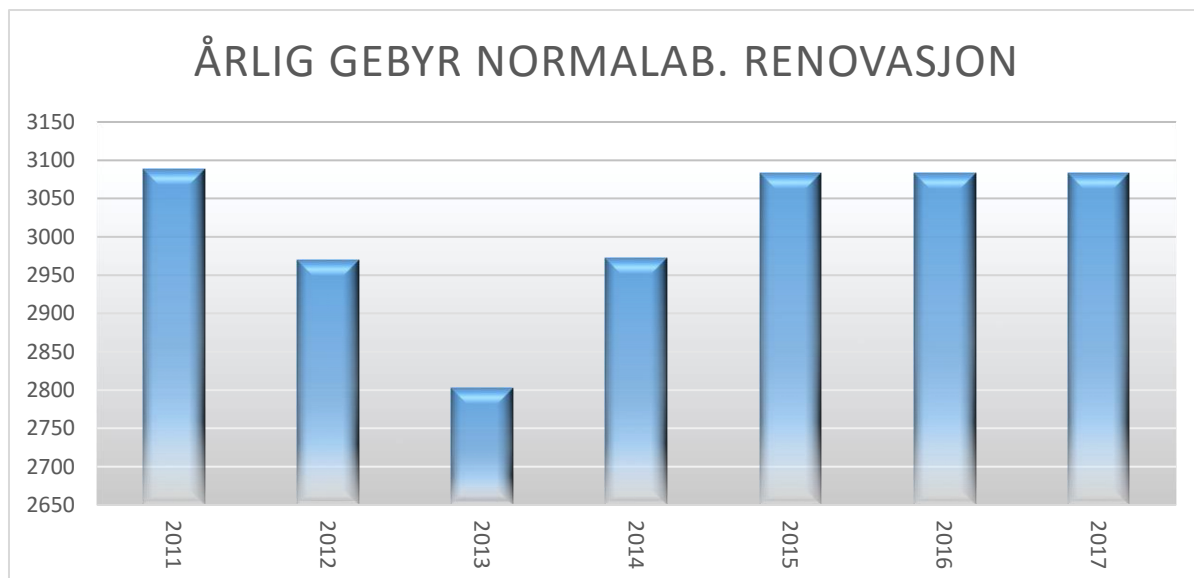
Samarbeidet mellom daglig leder og styret er meget god. Styret vil takke daglig leder og de ansatte for det gode samarbeidet og for den gode arbeidsinnsats som er lagt ned i 2017.

Økonomisk resultat og styrets forslag til disponering

Regnskapet for 2017 viser et underskudd på renovasjon husholdning på kr. 1 876 440,-, og et underskudd på slam på kr 659 979,- etter skatt. Dette er et styrt underskudd i henhold til budsjett. Styret foreslår at underskuddet dekkes av selvkostfondene på henholdsvis renovasjon husholdning og slam. For renovasjon næring er det et overskudd på kr 448 027,- etter skatt, som avsettes på driftsfond næring.

Fosen Renovasjon IKS har fortsatt noe høye driftsfond, og det er satt opp et langtidsbudsjett for å bygge ned driftsfondene. Resultatet for 2017 er i samsvar med budsjett og dette gjør at vi følger planen med nedbygging av selvkostfondene. For 2018 er det budsjettert med fortsatt underskudd for å redusere selvkostfondene ytterligere.

Avgiftene på renovasjon og slam har vært relativt stabilt de siste årene. For renovasjon er gebyret i 2017 lavere enn det var i 2011.

Selskapets stilling og resultat av virksomheten

Etter styrets oppfatning gir det fremlagte regnskap et riktig inntrykk av selskapets stilling og resultat av virksomheten. Styret foreslår at det fremlagte regnskap sammen med opplysningene som er gitt i notene, fastsettes som selskapets årsregnskap. Det er heller ikke inntruffet forhold etter regnskapsårets utgang, som det ikke er tatt hensyn til i årsoppgjøret, og som kunne hatt betydning for selskapets resultat og stilling.

Forutsetninger om fortsatt drift er til stede, og dette er lagt til grunn i regnskapet.

Framtidsvurderinger

Arbeidet med driften av slam- og renovasjonsordningen, både ut fra at abonnentene skal ha en så god ordning som mulig og at den skal drives så effektivt som mulig, må fortsatt ha høyeste prioritet. En annen svært viktig oppgave framover er å følge opp selskapets nye strategidokument.

Arbeidet med innføring av nye renovasjonsordninger vil fortsatt sette store krav, både til de vi skal engasjere til å utføre jobbene for oss, og ikke minst til de ansatte i selskapet. Det må på en effektiv og vennlig måte sørges for å gi rett tjeneste til rett pris til rett tid.

Vi vil fortsatt ha som mål å ha gode løsninger for næringslivet, som er en konkurranseutsatt del av renovasjonsordningen. Dette vil nå gjøres gjennom det heleide datterselskapet Fosen Renovasjon Næring AS.

Det er store endringer på flere områder som kan påvirke selskapet i framtiden. EU vil komme med nytt avfallsregelverk basert på prinsippene om sirkulær økonomi. Dette vil krev økte ressurser og økt kompetanse i renovasjonsselskapene. Det jobbes også med endringer i kommunestruktur både nasjonalt og spesifikt blant våre eierkommuner. Dette er endringer vi følger med på for å være forberedt på eventuelle endringer.

Rissa 23.03.2018
Styret i Fosen Renovasjon IKS

Laila Iren Veie
Bjugn

Kjell Sverre Tung
Rissa

Hanne K. Høysæter
Ørland

Gro Kristiansen
Åfjord

Marianne Brødreskift
Ansattes representant

Daglig leders bemerkninger

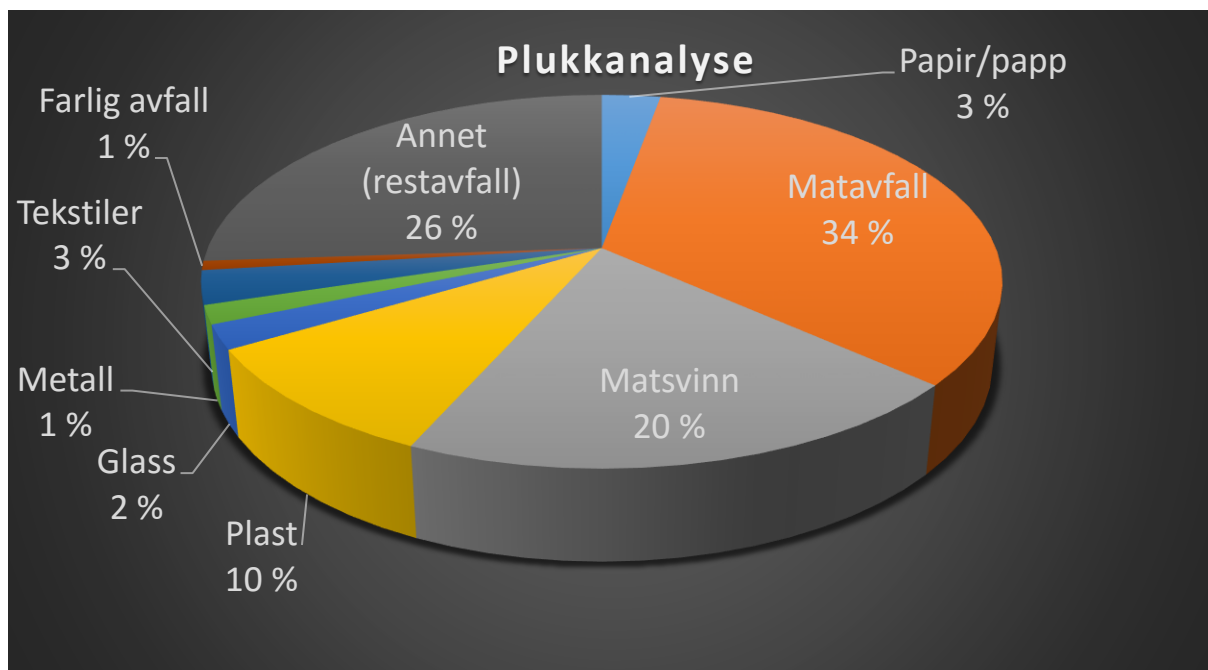
2017 har vært et spesielt år for Fosen Renovasjon. Selskapet fylte 20 år og dette ble ikke markert med store festmiddager og fulle champagneglass, men vi valgte heller å gi en liten gave tilbake til innbyggerne. Alle abonnenter fikk en reduksjon på fakturaen på 100 kr.

18. september gikk RenoNorden konkurs. RenoNorden hadde innsamlingskontrakten og konkursen førte til at Fosen Renovasjon i løpet av en uke i september 2017 gikk fra å være et administrativt selskap til å bli et driftsselskap. Dette medførte store endringer og mye arbeid. Alle ansatte i Fosen Renovasjon gjorde en stor jobb for å få den nye innsamlingsavdelingen på plass. Det må også rettes en stor takk til den nyansatte lederen for innsamlingsavdelingen og sjåførene som møtte på jobb og gjorde en kjempeinnsats i en periode de ikke visste om de ville få lønn og var usikre på sitt framtidige arbeidsforhold.

Leksvik kommune og Rissa kommune har i 2017 jobbet for å finne en løsning for renovasjonstjenesten i den nye sammenslåtte kommunen Indre Fosen. Leksvik kommune var medeier i Innherred Renovasjon, mens Rissa kommune var medeier i Fosen Renovasjon. Det vil bety mye for Fosen Renovasjon å få med Indre Fosen som eier i selskapet og som samarbeidspartner på renovasjonstjenestene. Dette vil føre til at selskapet kan fortsette utviklingen av nye og gode tjenester for innbyggerne.

I 2017 har Fosen Renovasjon hatt to fokusområder innen avfallshåndteringen; marin forsøpling og matsvinn. Fosen Renovasjon arrangerer strandryddeaksjoner og gir tilbud om innhenting og behandling av marint avfall. I 2017 ble det totalt samlet inn 14 tonn avfall fra strendene på Fosen.

Produksjon av mat krever mye energi og ressurser, som igjen er belastende for klimaet. Et av de mest effektive tiltakene for reduksjon av klimagassutslipp fra vår bransje er reduksjon av matsvinn. I 2017 Fosen Renovasjon gjennomført informasjonskampanjer for å påvirke folk til å redusere matsvinn. Det ble gjennomført en plukkanalyse i 2016 og det vil bli gjennomført en ny plukkanalyse i 2018 for å se om informasjonen har gitt resultater.

Avfallsmengder

Avfallsmengder for Fosen Renovasjon i 2017				
Fraksjon	Behandlingsmetode	Mengder i tonn	Mengder i tonn	%-vis endr.
		2016	2017	
Restavfall	Energigjenvinning	4 771	4 801	0,63 %
Avfall til deponi	Deponi	194	426	119,66 %
Gips	Deponi/Materialgjenvinning	244	222	-9,03 %
Farlig avfall	Destruksjon	366	448	22,39 %
Papir	Materialgjenvinning	875	877	0,20 %
Papp	Materialgjenvinning	604	649	7,40 %
Plast	Materialgjenvinning	94	231	145,94 %
Metall	Materialgjenvinning	994	1 047	5,34 %
Glass og metallemballasje	Materialgjenvinning	242	244	0,63 %
Tekstiler	Ombruk/Materialgjenvinning	68	72	6,47 %
Treverk	Energigjenvinning	1 544	1 562	1,15 %
Elektrisk avfall	Materialgjenvinning	282	316	11,92 %
Kvist, gress og løv	Kompostering /Materialgjenvinning	881	720	-18,27 %
Grovavfall	Energigjenvinning/Materialgjenvinning	2 531	2 539	0,31 %
Sum		13 690	14 153	3,38 %

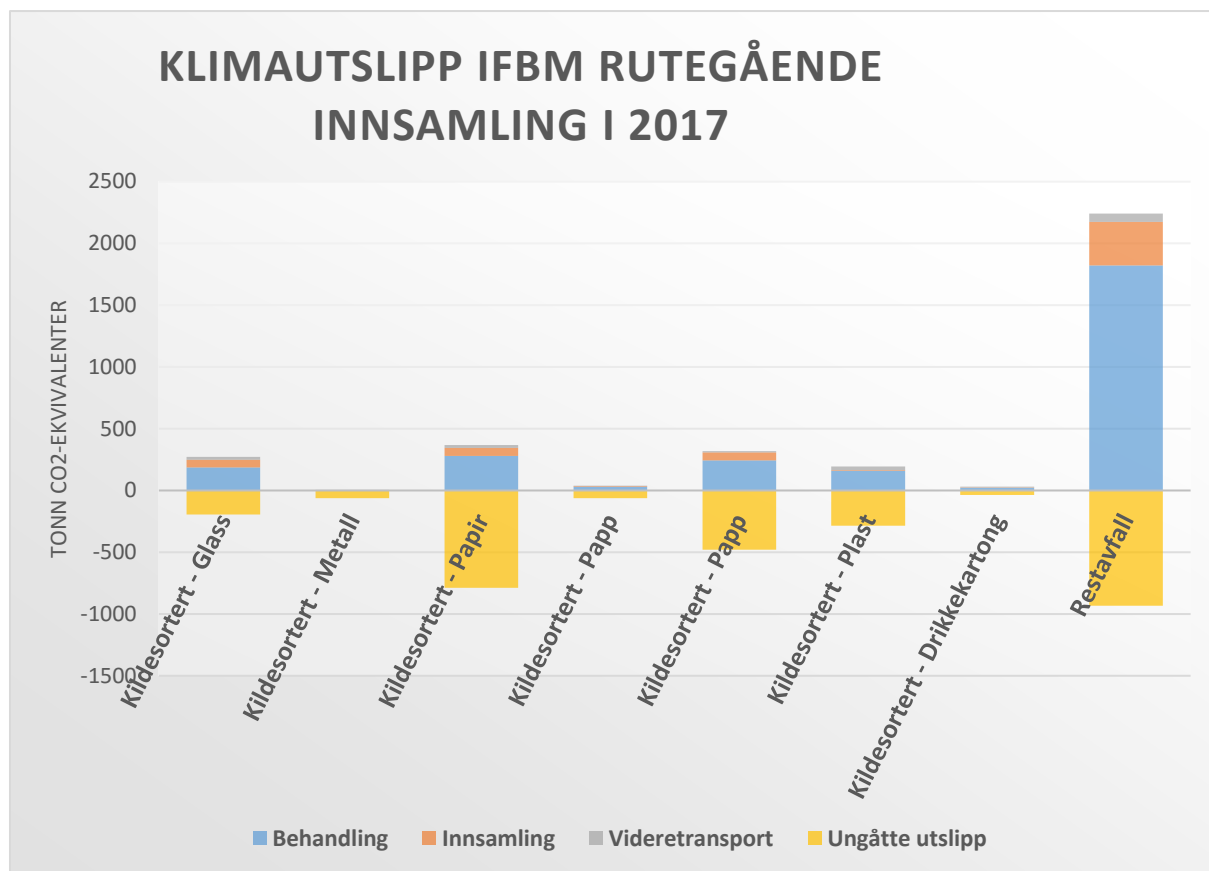
Oversiktene over avfallsmengden viser at total mengde har økt noe fra 2016.

Mengde husholdningsavfall som hentes på fast rute er stabil og tilnærmet uendret fra år til år. Mengde papir har vært nedadgående de siste årene, men fra 2016 til 2017 er mengden tilnærmet lik.

De største endringene er avfall til deponi og avfall plastemballasje. De økte mengdene skyldes i hovedsak mengder fra næringsliv.

Av den totale mengde avfall leveres 32 % til materialgjenvinning. 61 % leveres til energigjenvinning. Dette leveres i hovedsak til Statkraft varme, som produserer fjernvarme til bolig- og næringsbygg i Trondheim. Resterende 7 % av avfallet legges på deponi. Dette er i hovedsak eternitt og inerte masser, hvor deponi er eneste og beste behandlingsmåte.

Klimabelastning

Fosen Renovasjon beregner årlig selskapets klimabelastning fra rutegående avfallshåndtering. Dette er vist i figuren over. I 2017 var netto utslipp beregnet til 628 tonn CO₂-ekvivalenter. Med den kildesorteringen som allerede utføres av våre innbyggere, sparer vi klimaet for vesentlige utslipp. Men som figuren viser er det fortsatt potensial for reduksjon. Det største potensialet ligger i plast i restavfallet. Det vil derfor jobbes videre med å bedre utsorteringen av plast.

Fosen Renovasjon deltar i en studie, der det utredes muligheten for bygging av et ettersorteringsanlegg. Et ettersorteringsanlegg vil kunne ta ut vesentlig mer plast fra restavfallet enn hva kundene klarer ved tradisjonell kildesortering. Ettersortering vil evt. komme i tillegg til kildesorteringen som utføres av kundene. Beregninger viser at med et ettersorteringsanlegg, vil selskapets være klimanøytralt fra rutegående avfallshåndtering.

Tiden framover

Etablering av ny hovedflybase på Ørlandet og vindkraftutbygging i Åfjord påvirker Fosen Renovasjon. Antall husholdningskunder og mengde avfall fra næringslivet øker.

Vi vil fortsette arbeidet med å forbedre løsningene for fritidsabonnenter og unngå forsøpling rundt hyttecontainerne. Utplassering av låste containere har vist seg å være effektiv og er noe vi vil fortsette med. Vi vil i tillegg tilby løsninger for kildesortering for fritidsabonnenter.

En annen prioritert oppgave i tiden framover er å forbedre rutiner og systemer i forbindelse med slaminnsamlingen.

Forholdet mellom de styrende organer i selskapet og administrasjonen er viktig for driften og utviklingen av selskapet. Administrasjonen vil takke styret for det gode samarbeidet. I tillegg vil jeg takke de ansatte som gjør en svært god jobb for selskapet.

Rissa 23.03.2018

Ola Sørås
Daglig Leder

Resultatregnskap 2017

	Noter	Regnskap 2017	Budsjett 2017	Regnskap 2016
Driftsinntekter				
Salgsinntekter		42 273 999	39 543 184	41 312 887
Utleie personell og kontorlokaler m.v.		1 690 116	1 404 000	2 060 907
Annen driftsinntekt		670 266	408 989	322 656
Sum driftsinntekter		44 634 381	41 356 173	43 696 451
Driftskostnader				
Varekostnad		9 425 917	8 500 438	8 639 360
Lønnskostnad	2			
Lønn fast ansatte		4 440 003	3 603 846	3 579 515
Ekstrahjelp/overtid		331 189	218 914	262 873
Annen lønn & trekkpl. godtgj.		36 345	0	55 690
Godtgjørelse styre og representantskap		306 750	283 511	276 316
Arbeidsgiveravgift		592 235	498 305	492 832
Pensjonskostnader/forsikringer		556 797	545 269	507 266
Bedriftshelsetjeneste		20 300	15 776	11 600
Sum lønnskostnader		6 283 619	5 165 621	5 186 092
Avskrivninger på varige driftsmidler	9	2 977 712	2 307 986	2 283 175
Transport		16 242 894	16 388 807	16 381 428
Annen driftskostnad		11 678 696	10 887 504	8 759 076
Sum driftskostnader		30 899 302	29 584 297	27 423 679
Driftsresultat		-1 974 458	-1 894 183	2 447 320
Finansinntekter				
Aksjeutbytte		0	0	0
Gevinst salg aksjer		0	0	0
Renteinntekter, bank		42 207	105 801	66 942
Renteinntekter, kunder		28 324	0	41 548
Sum finansinntekter		70 531	105 801	108 490
Finanskostnader				
Rentekostnad		189 013	211 000	160 027
Annen finanskostnad		49 145	0	3 014
Sum finanskostnader		238 158	211 000	163 041
Ordinært resultat før skattekostnad		-2 142 085	-1 999 382	2 392 769
Skattekostnad	1	5 485	39 714	557 693
Ordinært resultat	1	-2 147 570	-1 959 668	1 835 076

BALANSEREGNSKAP

EIENDELER

Anleggsmidler	Noter	31.12.2017	31.12.2016
Utsatt skattefordel		178 796	184 280
Varige driftsmidler	9		
Containere/utstyr		4 701 803	4 711 071
Returpunkter		166 312	211 912
Gjenbruksstasjoner		7 589 957	8 109 807
Diverse kjøretøy, truck, etc		1 664 461	569 966
Leasingavtale		3 128 972	0
Sum		17 251 506	13 602 756
Finansielle anleggsmidler	5		
Aksjer		2 711 464	2 456 464
Egenkapitalinnskudd KLP		130 400	112 216
Sum		2 841 864	2 568 680
Omløpsmidler			
Fordringer	4		
Kundefordringer		3 082 798	3 775 313
Utestående fordringer PA		-198 245	-190 245
Periodiseringer		491 429	0
Avsetning tap på fordringer		-82 000	-82 000
Tilgode merverdiavgift		1 252 411	1 544 931
Sum		4 546 392	5 047 999
Bankinnskudd			
Driftskonto		8 540 704	4 263 908
OCR-konto		1 625 082	676 568
Skattetrekkskonto		342 479	139 218
Sum		10 508 264	5 079 694
Sum eiendeler		35 326 822	26 483 409

EGENKAPITAL OG GJELD

Opptjent egenkapital	1		
Driftsfond		13 070 153	11 235 078
Årets underskudd husholdning		-1 876 440	189 667
Årets underskudd slam		-861 746	844 602
Årets overskudd næring		590 616	800 806
Sum		10 922 583	13 070 153
 Gjeld			
 Langsiktig gjeld			
Leasingavtale		3 156 821	0
Kommunalbanken	3	14 595 740	7 660 870
Sum langsiktig gjeld		17 752 561	7 660 870
 Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	4	5 423 454	4 138 016
Betalbar skatt		-952	564 424
Forskuddstrekk		342 479	137 514
Arbeidsgiveravgift		195 411	103 980
Feriepenger		502 868	401 205
Påløpne, ikke forfalte renter		66 862	49 019
Ørland kommune		0	0
Roan kommune		0	0
Periodisering		115 754	352 427
Annen kortsiktig gjeld		5 803	5 801
Sum		6 651 678	5 752 386
 Sum egenkapital og gjeld		35 326 822	26 483 409

Note 1 Selvkostberegning - fordeling driftsfond

Selvkostberegning 2017				
	Forbruksavfall husholdning	Forbruksavfall næring	Slam	Totalt
	3550	3551	3540	
Inntekter	26 261 069	9 027 932	9 345 381	44 634 382
Kostnader				
Varekostnader	6 190 180	2 461 133	774 605	9 425 917
Personalkostnader	3 481 330	1 700 744	1 101 545	6 283 619
Andre driftskostnader	18 366 357	4 243 913	8 289 032	30 899 302
Finans				
Finansinntekter	32 369	19 788	18 374	70 530
Finansutgifter	132 011	48 564	57 583	238 158
Resultat før skatt	-1 876 440	593 366	-859 010	-2 142 085
Betalbar skatt	0	0	0	0
Endring utsatt skatt	0	-2 750	-2 735	-5 485
Underskudd/overskudd	-1 876 440	590 616	-861 745	-2 147 570
Fordeling driftsfond				
31.12.2017	4 195 436	4 290 630	2 436 521	10 922 586
31.12.2016	6 071 876	3 700 014	3 298 266	13 070 156
31.12.2015	5 882 209	2 899 208	2 453 661	11 235 078
31.12.2014	5 734 470	2 295 295	2 080 113	10 109 878
31.12.2013	6 396 876	1 883 696	2 030 851	10 311 423
31.12.2012	6 907 426	1 577 829	2 214 512	10 699 767
31.12.2011	5 962 359	1 377 189	1 518 399	8 857 947
31.12.2010	3 142 222	1 291 624	538 854	4 972 700
31.12.2009	3 118 436	1 300 000	0	4 418 436
31.12.2008	4 515 118	1 300 000	0	5 815 118
Beregnet betalbar skatt (blir negativ)	0	142 589	-201 766	-59 177
Resultat etter skatt	-1 876 440	448 027	-659 979	-2 088 393

Note 2 Lønnskostnader, antall ansatte m.v.
I 2017 har det vært 18 ansatte i selskapet

Ytelser til ledende personer	
Daglig leder - lønn inkl feriepenger/ekskl sosiale kostnader	782 000,00
Godtgjørelse til styre og representantskap	306 750,00

Fosen renovasjon IKS har sikret sine pensjonforpliktelser gjennom forsikringsavtale med KLP
Ordningen tilfredsstiller kravene etter lov om obligatorisk pensjonsordning. Selskapet
balansefører ikke denne pensjonsordningen.

For 2017 er regnskapet belastet med	556 797,00
-------------------------------------	------------

Det er utbetalt honorar til Fosen kommunerevisjon IKS for 2017	38 125,00
--	-----------

Note 3 Fordringer, gjeld, garantiforpliktelser

Alle fordringer har har forfall i løpet av kommende år.

Gjeld med lengre forfallstid enn 5 år er kr 14.595.740,-	14 595 740,00
--	---------------

Garantiansvar pr 31.12.2017 til Statens vegvesen er på	73 000,00
--	-----------

Note 4 Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med Regnskapsloven og God regnskapsskikk. Særreglene for små foretak er brukt for poster der det foreligger slik valgadgang, unntatt utsatt skattefordel som er ført opp i balansen.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen et år fra etableringstidspunktet, er uansett klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er analoge kriterier lagt til grunn.

Omløpsmidler

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Anleggsmidler

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi når verdifallet forventes å være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives etter en fornuftig avskrivningsplan. Omløpsmidler er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Langsiktig og kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Inntektsføring

Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet. Tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

Varige driftsmidler.

Varige driftsmidler er vurdert til historisk kostpris etter fradrag av avskrivninger. Avskrivningene er beregnet på grunnlag av kostpris og fordelt lineært over antatt økonomisk levetid.

Fordringer

Kundefordringer er ført opp etter et mindre fradrag for avsetning til forventede tap. Andre fordringer - både omløpsfordringer og anleggsfordringer er ført opp til pålydende.

Skatter

Skatt kostnadsføres når de påløper - dvs. at skattekostnaden er knyttet til det regnskapsmessige resultatet før skatter.

Skattekostnaden består av betalbar skatt (skatt på årets skattepliktige inntekt) og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt/utsatt skattefordel i balansen beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier. Årsaken til at det oppstår verdiforskjeller er anvendelse av ulikt regelverk for enkelte poster regnskapsmessig og skattemessig (avskrivningene).

Note 5	Aksjer	Anskaffelsesverdi
	Aksjer	12 500,00
	Miljøpartnere AS	902 600,00
	Rekom AS	41 364,00
	Sesam Ressurs AS	255 000,00
	Fosen renovasjon næring AS	1 500 000,00

Note 6 Resultat i tilknyttet selskap/konsern

Fosen renovasjon Næring AS er et heleid datterselskap til Fosen renovasjon IKS.

Fosen renovasjon Næring AS har avlagt regnskap for 2017 med følgende resultat:

Egenkapital	
Resultat før skatt	8 481 464,00
Resultat etter skatt	2 871 880,00
	2 183 556,00

Salg av varer og tjenester til Fosen renovasjon næring AS i løpet av 2017:

Behandlingskostnader	1 174 401,00
Innsamling	536 802,00
Utleie personell	1 690 116,00
Utleie kontorlokaler m.v	244 739,00
Renovasjonsgebyrer husholdning	4 226 794,00
	<u>7 872 852,00</u>

Fosen renovasjon næring AS er et heleid datterselskap av Fosen renovasjon IKS

Fosen renovasjon IKS eier 100% av aksjene.

Note 7 Fordring på og gjeld til tilknyttet selskap - Fosen renovasjon Næring AS

Gjeld til selskapet pr 31.12 er på: 218,75

Fordring på selskapet pr 31.12 er på: 1 777 146,25

Note 8 Anleggsmidler

Inngående balanse	13 602 756,43
Investeringer 2017	3 446 988,33
Avskrivninger	-2 283 174,00
Utgående balanse	<u>14 766 570,76</u>

Investeringsbudsjettet	2018	2019	2020	2021	Totalt
Generell opprusting gjenvinningsstasjoner	300 000	300 000	300 000	200 000	1 100 000
Ny gjenvinningsstasjon Ørland/Bjugn	8 000 000	40 000 000	0	0	48 000 000
Oppgradering gjenvinningsstasjon Rissa	6 000 000	0	0	0	6 000 000
Renovasjonsbil	1 900 000	0	0	0	1 900 000
Beholdere - returpunkt	60 000	60 000	60 000	60 000	240 000
Containere omlasting	750 000	750 000	750 000	750 000	3 000 000
Containere hytte	400 000	400 000	400 000	400 000	1 600 000
Beholdere (80-1000)	100 000	100 000	100 000	100 000	400 000
Nedgravde containere	500 000	500 000	500 000	500 000	2 000 000
Byttebu (Bjugn, Rissa)	300 000	0	0	0	300 000
Sum investeringer	18 310 000	42 110 000	2 110 000	2 010 000	64 540 000

Investeringer i langtidsplanen er hovedsakelig basert på finansiering via låneopptak

Note 9 Investeringer - anleggsmidler

Konto nr	Anlegg	Bokført verdi			Bokført verdi
		01.01.	Avskrivning	Tilgang	31.12
1120	Containere	4 711 071	1 588 078	1 578 810	4 701 803
1122	Ørland gjenvinningsstasjon	3 159 977	268 100	198 035	3 089 912
1123	Åfjord gjenvinningsstasjon	2 100 531	185 000	49 816	1 965 347
1127	Bjugn gjenvinningsstasjon	1 304 758	150 300	0	1 154 458
1128	Rissa gjenvinningsstasjon	1 116 640	132 300	0	984 340
1226	Lastebil Scania DL 26696	0	10 000	195 000	185 000
1227	Servicebil	569 966	158 335	0	411 631
1228	Varebil Peugeot KJ177747	0	10 000	150 000	140 000
1229	Lastebil Scania LJ 23210	0	10 000	150 000	140 000
1233	Returpunkt Ørland	23 412	10 000	0	13 412
1234	Returpunkt Åfjord	85 000	16 500	0	68 500
1235	Returpunkt Bjugn	97 700	18 100	0	79 600
1240	Returpunkt Rissa	5 800	1 000	0	4 800
1242	Traktorgraver Hydrema 926D 2008	0	66 000	565 000	499 000
1247	Rissa og Ørland gjenbruksstasjon - slam	427 900	32 000	0	395 900
1248	Ford 655C - traktorgraver	0	13 000	155 000	142 000
1249	Truck	0	10 500	157 330	146 830
1260	Leasingavtale XD85591-93	0	298 498	3 427 470	3 128 972
SUM		13 602 756	2 977 711	6 626 461	17 251 506

Det er benyttet lineære avskrivninger

Avskrivningsprosenten for containere er 20%, mens det for de øvrige er 5%

Note 10 Fordeling av selvkostfondene

Renovasjon

		Indre Fosen	Bjugn	Ørland	Åfjord
Fordeling		32 %	25 %	24 %	19 %
Husholdning	4 195 436	1 342 540	1 048 859	1 006 905	797 133
Næring	4 290 630	1 373 002	1 072 658	1 029 751	815 220

Slam

		Indre Fosen	Bjugn	Ørland	Åfjord	Roan	Verran
Fordeling		32 %	27 %	12 %	18 %	8 %	4 %
Slam	2 436 521	779 687	657 861	292 383	438 574	194 922	97 461
Sum fond	10 922 587						

Vedlegg 14 Revisorberetning 2017

Til representantskapet i Fosen Renovasjon IKS

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Fosen Renovasjon IKS' årsregnskap som viser et underskudd på kr 2.147.570. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2017, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler, tilleggsbestemmelser i lov om interkommunale selskaper, forskrift om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i styrets årsberetning, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og daglig lederes ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler, tilleggsbestemmelser i lov om interkommunale selskaper, forskrift om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for

interkommunale selskaper og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver vises det til; www.nkrf.no/revisjonsberetninger

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til dekning av underskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Bjugn, 23. mars 2018

Monica Larsen Torvik

Revisjonssjef/oppdragsansvarlig revisor